

**EVDƏ QAL,
SAĞLAM QAL**

**Böyük çağırış
və liderin
xilaskarlıq
missiyası**

Bax 11

**Misir mətbuatı
Qoşulmama
Hərəkətinin
koronavirusla
mübarizəyə həsr
edilmiş Zirvə görüşünə
geniş yer ayırıb**

Bax 5

İlham Əliyev

**"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir**

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 075 (6040) 5 may 2020-ci il. Qiyməti 40 qəpik

"Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

**YAP-ın videokonfrans
şəklində
müşavirəsi keçirilib**

Mayın 2-də Yeni Azərbaycan Partiyasının rayon və şəhər təşkilatlarının sədrlərinin iştirakı ilə videokonfrans şəklində növbəti müşavirəsi keçirilib. SİA-nın verdiyi məlumata görə, müşavirədə çıxış edən Azərbaycan Respublikası Baş Nazirinin müavini, YAP Sədrinin müavini-icra katibi Əli Əhmədov Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən siyasətin əhəmiyyətindən, qazanılan uğurlardan bəhs edib. Əli Əhmədov bildirib ki, hazırda bütün dünya ölkələri koronavirus pandemiyası...

Bax 7

"Azərbaycan koronavirus xəstəliyinin yayılmasının qarşısının alınması üçün vaxtında çevik və zəruri qabaqlayıcı tədbirlər həyata keçirib"

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Qoşulmama Hərəkətinin Təmas Qrupu formatında Zirvə görüşü keçirilib

Qoşulmama Hərəkətinin sədri ki-mi Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Qoşulmama Hərəkətinin Təmas Qrupu formatında mayın 4-də videokonfrans vasitəsilə koronavirusla mübarizəyə həsr olunmuş "COVID-19-a qarşı birlikdəyik" mövzusunda Zirvə görüşü keçirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı Zirvə görüşündə giriş nitqi söyləyib...

Bax 2

**Koronavirus
xəstələri karantini
neçə keçirməli?**

Hazırda dünyanın bir nömrəli probleminə çevrilən yeni növ koronavirusdan heç birimizin sığortalanmadığı açıq aydın göz qarşısındadır. Artıq dünyada 3.5 milyon insanı cənginə görə bilir. Orqanizmdən asılı olaraq, bəziləri xəstəliyi daha ağır, bəziləri yüngül şəkildə keçirsə də, bəziləri isə heç fərqi-nə...

Bax 10

**"Korrupsiyaya
qarşı mübarizə ölkə
başçısının daim
diqqətindədir"**

Bax 7

"Yeni baş prokurorun təyin edilməsi, prokurorluq sisteminin yeni səhifənin açılması deməkdir və buna ehtiyac var idi. Eyni zamanda prokurorluq orqanlarına yeni kadrların cəlb edilməsi, geniş metodun tətbiqi tamamilə gözləniləndir". Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin üzvü, deputat Aydın Mirzəzadə deyib. O bildirib ki, Cənab Prezidentin apardığı daxili...

**Neymar "Barselona"ya
görə 100 milyon avrodan
imtina etdi!**

Fransanın PSJ futbol klubunun braziliyalı futbolçusu Neymar "Barselona"ya keçmək üçün maaşının azaldılmasına hazırdır. Bu barədə "Mundo Deportivo" məlumat yayıb. Bildirilib ki, braziliyalı hücumçu Kataloniya klubuna transferini sürətləndirmək üçün PSJ-nin yaxşılaşdırılmış şərtlərlə - 100 milyon avro mükafatla...

Bax 16

**Bəhrüz Quliyev:
"Neqativ
hallara qarşı
mübarizədə
dəstəyimizi
əsirgəməməliyik"**

Bax 7

**Tramp açıqladı:
"COVID-19
peyvəndi 2020-
ci ilin sonunda
hazır olacaq"**

Bax 10

**ADP sədrindən
AXCP və "Milli
Sura"ya tələb**

Bax 14

“Azərbaycan koronavirus xəstəliyinin yayılmasının qarşısının alınması üçün vaxtında çevik və zəruri qabaqlayıcı tədbirlər həyata keçirib”

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Qoşulmama Hərəkatının Təmas Qrupu formatında Zirvə görüşü keçirilib

Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Qoşulmama Hərəkatının Təmas Qrupu formatında mayın 4-də videokonfrans vasitəsilə koronavirusla mübarizəyə həsr olunmuş “COVID-19-a qarşı birlikdəyik” mövzusunda Zirvə görüşü keçirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı Zirvə görüşündə giriş nitqi söyləyib.

Prezident İlham Əliyev öz giriş nitqində bildirdi ki, Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatının sədr ölkəsi kimi, Hərəkatın 1996-cı ildə qəbul olunmuş Metodologiyalar üzrə Kartaxena sənədindən çıxış edərək koronavirusa qarşı mübarizə üzrə Təmas Qrupunun yaradılması və bu formatda Zirvə görüşünün keçirilməsi təşəbbüsünü irəli sürmüşdür.

Təqdirəlayiq haldır ki, Qoşulmama Hərəkatının bütün üzv dövlətləri bu təşəbbüsü yekdilliklə dəstəkləmişdir. Təmas Qrupunda coğrafi təmsilçilik və könüllü iştirak prinsipi əsasında bütün regional qruplardan olan ölkələr təmsil olunub:

Zirvə görüşündə iştirakına görə Təmas Qrupuna daxil olan dövlətlərə təşəkkürümü bildirirəm. Mən, eyni zamanda, Zirvə görüşünə qatılan BMT Baş Assambleyasının sədrinə, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının Baş direktoruna və Afrika İttifaqının Komissiyasının sədrinə öz minnətdarlığımı ifadə etmək istəyirəm.

BMT Baş katibi cənab Antonio Quterreşə və Avropa İttifaqının ali nümayəndəsi və Avropa Komissiyasının vitse-prezidenti cənab Cozef Borelə videomüraciətimə görə təşəkkürümü bildirirəm.

Zati-aliləri, 2019-cu il oktyabr ayının 25-26-da Qoşulmama Hərəkatının Bakıda XVIII Zirvə görüşü keçirildi. Zirvə görüşündə qəbul olunmuş Bakı Bəyannaməsi və Bakı Yekun Sənədində beynəlxalq hüququn prinsipləri öz əksini tapdı. Eyni zamanda, bu sənədlərdə 65 illiyi bu günlərdə qeyd edilən Bandung prinsiplərində yer alan dövlətlərin ərazi bütövlüyü, suverenliyi və sərhədlərinin toxunulmazlığına bir daha dəstək ifadə olundu. 120 üzv dövlətin yekdil dəstəyi ilə Azərbaycan üç il ərzində Qoşulmama Hərəkatına sədrlik edəcək. Bizə göstərilən böyük inam və etimada görə bir daha minnətdarlığımı bildirirəm.

Sədrliyi öz üzərimizə götürərkən mən bəyan etdim ki, Azərbaycan beynəlxalq arenada üzv ölkələrin maraqlarının müdafiə edilməsi üçün əməli addımlar atacaq, həmrəyliyin gücləndirilməsini və qarşılıqlı dəstəyi rəhbər tutacağıdır.

Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatında sədrliyinə dair əhatəli Tədbirlər Planı hazırlamış və praktiki fəaliyyətə başlamışdır. Koronavirus pandemiyası dünya-

da vəziyyəti tamamilə dəyişmiş və nəticədə yeni reallıqlar meydana çıxmışdır. Azərbaycanda yeni vəziyyətə çevik və adekvat reaksiya vermişdir. Azərbaycanın təşəbbüsü ilə keçirilən Qoşulmama Hərəkatının koronavirusa qarşı Təmas Qrupunun Zirvə görüşü bunu göstərir.

COVID-19 global pandemiyası bütün dünya dövlətlərinə mənfi təsir göstərir. Heç bir ölkə bundan sığortalanmır. Qarşılıqlı dəstək, özünə qapanmama və yalnız birgə səylərlə COVID-19-a qalib gələ bilərik.

BMT Baş katibi Antonio Quterreş tərəfindən koronavirusa qarşı mübarizə məqsədilə global humanitar cavab planının elan edilməsini, BMT Baş Assambleyasında müvafiq qətnamələrin qəbul olunmasını və Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının pandemiyaya qarşı global mübarizədə oynadığı mühüm rolunu yüksək qiymətləndiririk.

Pandemiyanın ilk günlərindən biz Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı ilə təmasdayıq. Təşkilatın aparıcı mütəxəssislərindən ibarət heyət müraciətimiz əsasında mart ayında ölkəmizə səfər edərək vəziyyətlə tanış olmuşdur. Azərbaycana göstərdiyi dəstəyə və Zirvə görüşümüzə iştirakına görə doktor Tedros Adhanom Qebreyessa təşəkkürümü bildirirəm. Bu Azərbaycanın təşəbbüsü ilə keçirilən 2-ci Zirvə görüşüdür. Sədrliyi olduğumuz Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının mənim təşəbbüsü ilə aprelin 10-da COVID-19-a qarşı Zirvə görüşü keçirilmişdir. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının Baş direktoru həmin Zirvə görüşündə də iştirak etdi və dəyərli tövsiyələrini verdi.

Qoşulmama Hərəkatının “Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı və onunun Baş direktoruna dəstək” adlı 9 aprel tarixli bəyanatını məmnuniyyətlə qeyd etmək istəyirəm.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının

Baş direktoru tərəfindən martın 23-də mənə ünvanlanmış məktubda Azərbaycanda görülmüş işlərə yüksək qiymət verilmişdir. Azərbaycan pandemiyaya qarşı görülmüş tədbirlərə görə nümunəvi ölkə kimi dəyərləndirilmişdir. Azərbaycan dünya birliyinin məsuliyyətli və etibarlı üzvü kimi koronavirusa qarşı global mübarizəyə dəstək olaraq Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına 5 milyon dollar könüllü maliyyə yardımı ayırdı.

Azərbaycan koronavirus xəstəliyinin yayılmasının qarşısının alınması üçün vaxtında çevik və zəruri qabaqlayıcı tədbirlər həyata keçirmişdir. Mənim Sərəncamımla ilin əvvəlində Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargah yaradılmışdır.

Pandemiya dövründə bizim üçün prioritet məsələ insanların sağlamlığı və onların sosial müdafiəsinin təmin edilməsidir.

Ölkə ərazisində keçirilməli olan bütün kütləvi tədbirlər təxirə salınmış və ya ləğv edilmişdir. Mart ayının 3-dən etibarən ölkə üzrə bütün təhsil müəssisələrində tədris prosesi tədricən dayandırılmışdır. Martın 14-dən etibarən bir sıra sosial təcrid tədbirlərini əhatə edən xüsusi rejim, martın 24-dən isə xüsusi karantin rejimi tətbiq edilmişdir.

Azərbaycanda koronavirus xəstələrinin müalicəsi üçün 20-dən artıq xəstəxana ayrılmışdır. Virusun diaqnostikası və müalicəsi üçün zəruri olan laborator testlər, bəzi tibb avadanlığı və ləvazimatlar Azərbaycana gətirilmişdir. Testlərin aparılması üçün ölkədə 23 laboratoriya fəaliyyət göstərir. İndiyə kimi ölkə üzrə 160 mindən artıq test keçirilmişdir.

Daxili tələbatı ödəmək üçün qısa müddət ərzində qoruyucu və digər tibbi ləvazimatların istehsalına başlanmışdır.

Beləliklə, həyata keçirilən bütün bu tədbirlər nəticəsində kütləvi yoluxma hallarının qarşısı alın-

mışdır. Son üç həftə ərzində ölkəmizdə xəstəliyə yoluxanların sayı ilə sağalanların sayı arasındakı dinamika müsbətdir. Pandemiya dövründə biz bir daha həkimlərimizin peşəkarlığının şahidi olmuşuq. Azərbaycan koronavirus xəstələrinin müalicəsi sahəsində öz təcrübəsini Qoşulmama Hərəkatının digər üzv dövlətləri ilə bölüşməyə və bu sahədə əməkdaşlığa hazırdır.

Əhali arasında virusa yoluxma sürətinin aşağı düşməsinə, xəstələrin sağalma dinamikasını nəzərə alaraq, xüsusi karantin rejimindən çıxış planı mərhələli şəkildə həyata keçirilir. Xüsusi karantin rejimi mayın 31-nə qədər uzadılsa da, tətbiq edilən bir sıra məhdudiyətlər aprelin 27-si və mayın 4-dən etibarən yumşaldılıb.

Azərbaycanda iqtisadi sabitliyi təmin etmək, məşğulluqla bağlı problemləri həll etmək və makroiqtisadi və maliyyə sabitliyini təmin etmək üçün 3.5 milyard manatdan artıq və ya 2 milyard dollardan çox sosial-iqtisadi dəstək paketi qəbul olunmuşdur.

Ümumilikdə dövlət sektoru üzrə 900 mindən çox işçinin əməkhaqqı tam həcmdə saxlanılmaqla, qeyri-dövlət sektoru üzrə isə 690 min işçinin əməkhaqqının əhəmiyyətli hissəsi dövlət tərəfindən ödənilir. Bununla yanaşı, 600 min aztəminatlı, işsiz və qeyri-rəsmi çalışan vətəndaşa yaşayış minimumuna uyğun olaraq iki ay ərzində vəsait ödənilir.

İşsiz şəxslərin sosial müdafiəsi üçün ilin sonuna qədər 90 min ödənişli ictimai iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulur.

Banklar tərəfindən sahibkarlara yeni verilən kreditlərin 60 faizini dövlət zəmanəti veriləcəkdir.

Pandemiyanın bilavasitə təsir etdiyi fəaliyyət sahələri üzrə vergidöyəcicilərinə 2021-ci il yanvarın 1-dək olan dövr üçün vergi güzəştləri və vergi tətiləri ediləcəkdir.

dir.

Bütün bunlar atılan addımların yalnız bir hissəsidir. Ümumiyyətlə, dövlətin həyata keçirdiyi tədbirlərə vətəndaşlarımız tərəfindən çox yüksək qiymət verilir.

Hörmətli həmkarlar, pandemiya şəraitində ölkəmiz arasında ticarətin açıq saxlanması və beynəlxalq yükdaşımanın fasiləsiz olaraq həyata keçirilməsi vacibdir. Azərbaycan artıq Avrasiyada önəmli nəqliyyat və logistika mərkəzlərindən birinə çevrilmişdir. Onlarla ölkəni birləşdirən Şərq-Qərb, Şimal-Cənub, Şimal-Qərb nəqliyyat dəhlizlərinin yaradılmasında böyük rol oynamışdır. Pandemiya dövründə də Azərbaycan etibarlı tranzit-logistika mərkəzi kimi öz roluna məsuliyyətlə yanaşaraq ərazisi vasitəsilə maneəsiz tranzit daşımalarını təmin edir.

Eyni zamanda, tibb mütəxəssislərinin təcrübə mübadiləsi, virusa qarşı mübarizədə əldə edilmiş təcrübənin, məlumatların, elmi biliklərin bölüşülməsi, ehtiyacı olan ölkələrə yardım göstərilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Zirvə görüşünün təklif olunan Bəyannaməsində qeyd edildiyi kimi, Qoşulmama Hərəkatının yaradılacaq İşçi Qrupu üzv ölkələrin pandemiya ilə bağlı humanitar və tibbi ehtiyaclarını vahid məlumat bazasına daxil edəcəkdir. Həmin məlumatlar mümkün yardımların göstərilməsi üçün donor ölkələrə, beynəlxalq humanitar təşkilatlara təqdim ediləcəkdir.

Pandemiyaya qarşı mübarizədə ən çox yardıma ehtiyacı olan Qoşulmama Hərəkatı üzv dövlətlərini dəstəkləmək üçün Azərbaycan Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına əlavə olaraq 5 milyon dollar ianə ayırır. Bu vəsait bizimlə razılaşdırılmaqla ən çox yardıma ehtiyacı olan Afrika, Asiya və Latin Amerikasına regional qruplarından olan üzv ölkələr üçün nəzərdə tutulur.

120 ölkəni özündə birləşdirən Qoşulmama Hərəkatı BMT Baş Assambleyasından sonra ən böyük beynəlxalq təsisatdır. Azərbaycanın sədrliyi dövründə birgə səylərimizlə Qoşulmama Hərəkatının beynəlxalq nüfuzunu, beynəlxalq aləmdə oynadığı rolunu artırmaq əzmindəyik. Ölkələr arasında dostluq, həmrəylik və qarşılıqlı dəstək xüsusi rol oynayır.

Razılığınız olarsa, global həmrəyliyin nümunəsi kimi Qoşulmama Hərəkatının üzv ölkələri olaraq BMT Nizamnaməsində nəzərdə tutulan Baş Assambleyanın COVID-19 pandemiyasına həsr olunmuş dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində videokonfrans vasitəsilə xüsusi sessiyasının keçirilməsi təklifi ilə çıxış edə bilərik. Hamımız üçün bu çətin dövrdə mən bir daha bütün dövlətləri dostluğa, qarşılıqlı dəstəyə və həmrəyliyə dəvət edirəm.

“Azərbaycan koronavirus xəstəliyinin yayılmasının qarşısının alınması üçün vaxtında çevik və zəruri qabaqalayıcı tədbirlər həyata keçirib”

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Qoşulmama Hərəkatının Təmas Qrupu formatında Zirvə görüşü keçirilib

Əvvəli Səh. 2

Diqqətinizə görə minnətdaram.

x x x

Prezident İlham Əliyev: İndi isə sözü BMT Baş Assambleyasının 74-cü sessiyasının prezidenti Ticani Məhəmməd-Bandeye veriram.

Ticani Məhəmməd-Bandenin çıxışı

-Hörmətli Sədr, nazirlər, xanımlar və cənablar. Mən cənab Prezident İlham Əliyevə təşəkkürümü bildirirəm ki, bu gün bu cür mühüm tədbirə ev sahibliyi edir.

Mən öz yaxınlarını itirənlərə dərin hüznə başsağlığı veriram və xəstəlikdən əziyyət çəkənlərə tezliklə sağalmalarını arzulayıram.

Mən bu xəstəliklə mübarizənin ön cəbhəsində vuruşan səhiyyə işçilərinə və digər şəxslərə əhalinin sağlam və təhlükəsiz qalması üçün gördükləri işə görə təşəkkür edirəm.

Bu gün üzərimizə düşən səlahiyyətlərdən çıxış edərək bildirmək istəyirəm ki, biz pandemiyanı məğlub etmək üçün verdiyi mühüm dəstəyə və göstərdiyi xidmətlərə görə Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının, Qoşulmama Hərəkatının üzv dövlətlərinin, vətəndaş cəmiyyəti və özəl sektorun səylərini alqışlamalıyıq. BMT-nin COVID-19 qlobal humanitar cavab tədbirləri planına da maliyyə dəstəyi verilməlidir.

Zati-aliləri, bu gün COVID-19 bütün dünyada milyardlarla insanı təhlükə ilə üz-üzə qoydu. Bu gün Beynəlxalq Əmək Təşkilatının hesablamlarına görə, həmin insanlar 3,4 trilyon ABŞ dolları məbləğində gəlirlərini itiriblər.

Qlobal səhiyyə sistemi bu gün çox ağır təzyiç altındadır və təbii ki, beynəlxalq səfərlər də dayanır. Heç bir ölkə qarşıya çıxan bu çətinliyi, bu maneəni təkbaxına aradan qaldıra bilməz. Biz BMT olaraq çox böyük məmnunluqla bu cür təşəbbüsləri dəstəkləyirik və istəyirik ki, COVID-19 virusunun yayılmasının qarşısını alağ. Biz, həmçinin istəyirik ki, bütün dövlətlər, millətlər arasında olan qeyri-bərabərlik aradan qaldırılsın. Bunun üçün biz daha güclü və dayanıqlı sistem yaratmalıyıq. Eyni zamanda, biz görürük ki, inkişafda olan bir sıra ölkələrin borcları çox kəskin şəkildə artır. Bunlardan irəli gələrək bildirmək istəyirik ki, biz cari böhranın lap ortasındayıq. Bir çox ölkələr, həmçinin öz həllini tapmayan silahlı münaqişələrdən əziyyət çəkir, münaqişələr dayandırılmıdır. Biz bununla bağlı BMT-nin Baş katibi adından qlobal miqyasda atəşkəsin təmin edilməsi üçün çağırış etmişik. Biz beynəlxalq əməkdaşlığı gücləndirməliyik.

Bu böhrana gəldikdə, görürük ki, biz məhz Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin icrası ilə bağlı onillik tədbirlər planını tam həyata ke-

çirməliyik. Biz verdiyimiz bu vədlərdən heç zaman geri çəkilməyəcəyik. Əlimizdən gələni etməliyik ki, 2030-cu ilə olan Gündəliyi icra edək və Əddis-Əbəbə tədbirlər planının maliyyələşdirilməsi, onun icrası üçün çalışmalıyıq. Biz bununla bağlı çoxtərəfli səylərimizi nümayiş etdirməliyik.

Zati-aliləri, həmçinin Birləşmiş Millətlər Təşkilatı olaraq bildirim ki, Qoşulmama Hərəkatı da müxtəlif cavab tədbirləri görməyə başladı. Bilirik ki, insanlar və ölkələr arasında etimadın artırılması üçün təşkilatın üzv dövlətləri bir çox mühüm işlər görməyə başlamışlar. Biz artıq yeni erada yaşayırıq, vəziyyət əvvəlki kimi deyil. Ölkələr bu gün anlayırlar ki, onlar çox böyük çətinliklər qarşısında dırlar. Bütün bunlar bizim ümumi vəzifəmizin icrası üçün vacibdir. Biz birgə işləməyə çalışmalıyıq və elə etməliyik ki, bu və ya digər əhalinin spesifik ehtiyaclarına cavab verək. Biz buna məhz çoxtərəfli əməkdaşlıq sayəsində nail ola bilərik. Yalnız belə olan halda biz prosesləri əlaqələndirə və mövcud şəraitə görə təcrid olunmuş insanlara bu yolla yardım edə bilərik.

Zati-aliləri, 2030-cu ilin Gündəliyinin icrasında təhsil də xüsusi önəm verilir. Biz çalışmalıyıq bir işçi planı tərtib edək və orada səmərəli mexanizmlər olsun ki, həm pandemiya qarşı mübarizə aparılsın, həm də istədiyimiz nəticələr təmin edilsin. Biz bunu ona görə etməliyik ki, bunlar təxirəsalınmaz məsələlərdir və dünyada təhsillə bağlı məsələlər daha da dərinləşməsin. Bu gün dünyaya üzrə tələbələrin ümumi sayının 90 faizindən çoxu məhz bu çətinliklərlə üzleşib. Bir çox tədris ocaqları bağlanıb. Biz öz işimizi

səmərəli şəkildə əlaqələndirməli və bir-birimizə dəstək verməliyik. Heç bir halda imkan yarada bilmərik ki, bu sahədə boşluq olsun. Bütün bunlar məhz sizə, sizin göstərdiyiniz əməkdaşlığa əsaslanır. Biz istədik ki, pandemiya qarşı bu cavab tədbirləri uğurla nəticələnsin.

Biz bilirik ki, dünya kənd təsərrüfatı sahəsində vəziyyətdən asılıdır. İnsanların ərzaqla təmin olunması, eyni zamanda, onların gəlir qazanması üçün əlimizdən gələni etməliyik ki, kənd təsərrüfatı sahəsində çalışan işçilər əhalini ərzaqla minimal itkilərlə təmin edə bilsinlər. Zati-aliləri, sizə müraciət edirəm ki, bu sahəyə inklüziv olaraq geniş şəkildə sərmayələr qoyulsun, daha müqavimətli ərzaq sistemləri qurulsun və hər bir dövlət bu sistemlə əhatə olunsun. Biz çox diqqətli olmalıyıq ki, milyonlarla insan aclıq problemləri ilə üzleşsin.

Zati-aliləri, biz təxirəsalınmaz tədbirlər görərkən dayanmadan öz yardımlarımızı göstərməliyik. Xüsusən də bu, zəif ölkələrə aiddir ki, onlar səhiyyə sahəsində cavab tədbirləri görsünlər və əhalinin sosial müdafiəsini təmin etsinlər. Biz öz səylərimizi birləşdirməliyik, qeyri-qanuni maliyyə axınlarının qarşısının alınmasında konkret tədbirləri davam etdirməliyik. Bu məqsədlə əlavə vəsaitləri səfərbər etməliyik ki, COVID-19-un təsirlərini aradan qaldırağ.

Zati-aliləri, mən bu baxımdan Qoşulmama Hərəkatının və onun üzv dövlətlərinin göstərdiyi rəhbərlik keyfiyyətlərini alqışlayıram. Çünki onlar pandemiyanın lap başlanğıcından öz həmrəyliyi nümayiş etdirmişlər və beləliklə onlar ən yaxşı təcrübəni mübadilə

etməlidirlər, bir-birinə tibbi avadanlığı və ləvazimatı çatdırmalıdırlar, ərzaq və digər bu kimi humanitar yardımları göstərməlidirlər. Mən müraciət edirəm ki, Qoşulmama Hərəkatı bu ülvü məqsədləri, bir-birinə iqtisadi yardımı və digər bu kimi halları təşviq etsin. Mən Qoşulmama Hərəkatına minnətdaram ki, onlar bir çox formada öz prinsiplərindən çıxış edərək, həmçinin BMT-nin Xartiyasına da dəstək vermişlər. İnanıram ki, Qoşulmama Hərəkatı bundan sonra da öz haqlı səsinə ucaldacaq və işini davam etdirəcək. Həmçinin BMT-nin Nizamnaməsi və Banduq prinsipləri çərçivəsində mühüm işlərə, beynəlxalq sülhə və təhlükəsizliyə, qanunun aliliyinə, ədalətə xidmət edəcək. İstədim ki, tərəfdaşlığı bundan sonra da davam etdirəsiniz, COVID-19-un məğlub edilməsi istiqamətində başladığınız işi daha da gücləndirəsiniz və biz bu çətinlikləri birgə aradan qaldırağ.

Sağ olun, cənab Prezident.

x x x

Prezident İlham Əliyev: Sağ olun, cənab prezident. İndi isə mən hamınızı BMT-nin Baş katibi cənab Antonio Quterreşin videomüraciətini dinləməyə dəvət edirəm.

Antonio Quterreşin videomüraciəti

-Bu görüşü təşkil etdiyinə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə təşəkkürümü bildirirəm. Cəmiyyətlərimiz ağır sınaqdan keçməkdədir. COVID-19 bütün dünyada milyardlarla insana ciddi iztirablar verərək və qlobal iqtisadiyyatı pozaraq, onların həyatlarında təşviş yaradıb.

O, cəmiyyətlərimiz və iqtisadi

diyyətlərimizin sarsıntı qarşısında kövrəkliyini açıq nümayiş etdirdi və Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin icrasını təhdid edərək, dərin qeyri-bərabərliyi bütün çıpaqlığı ilə üzə çıxardı.

Burada yeganə cavab cəsəretli, uzaqqören və əməkdaşlığa əsaslanan rəhbərlik keyfiyyətləridir. Bu böhranın miqyası və mürəkkəbliyi əlaqələndirilmiş qlobal cavab tədbirlərini tələb edir. Etiraf etməliyik ki, inkişaf edən ölkələrə münasibətdə kifayət qədər həmrəylik göstərilməyib.

Həm pandemiya qarşı mübarizə prosesində səhiyyə sistemlərindəki boşluqları, həm də cəmiyyətlərinə sosial və iqtisadi təsirlərin aradan qaldırılması üçün onların genişmiqyaslı dəstəyə ehtiyacı var.

Biz COVID-19-a səmərəli cavab tədbirlərinin hər kəs üçün və hər yerdə əlçatan olmasını və bərabərliyi təmin etməliyik.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatına üzv dövlətlərin üçdə ikisini əhatə edən Qoşulmama Hərəkatı qlobal həmrəyliyin formalaşdırılmasında əhəmiyyətli rol oynayır.

Bizim üç təxirəsalınmaz prioritetimiz var: COVID-19 pandemiyasına son qoymaq, onun sosial-iqtisadi təsirlərini aradan qaldırmaq və bərpa mərhələsindən daha güclü əsaslara qurmaqda və heç kəsi onlarda qoymamaqda istifadə etmək.

Biz Dayanıqlı İnkişaf üçün 2030-cu il gündəliyinin və İqlim dəyişikliyi üzrə Paris Sazişinə dair gözləntilərin nəticəsiz qalmasına imkan verə bilmərik. Bu münasibətlə, mən BMT-nin bütün səylərinizi dəstəklədiyini bir daha bəyan edirəm. Sizə məhsuldar görüş arzulayıram.

Ardı Səh. 4

“Azərbaycan koronavirus xəstəliyinin yayılmasının qarşısının alınması üçün vaxtında çevik və zəruri qabaqlayıcı tədbirlər həyata keçirib”

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Qoşulmama Hərəkatının Təmas Qrupu formatında Zirvə görüşü keçirilib

Əvvəli Səh. 3

x x x

Prezident İlham Əliyev: Mən BMT-nin Baş katibinə bu videomüraciətə görə təşəkkürümü bildirirəm. İndi isə söz verilir Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının Baş direktoru cənab Tedros Adhanom Qebreyesusa.

Tedros Adhanom Qebreyesusun çıxışı

-Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Zati-aliləri cənab İlham Əliyev, çox sağ olun. Hörmətli dövlət və hökumət başçıları. Hörmətli nazirlər, həmkarlar, əziz dostlar.

Bu gün sizinlə bu tədbirdə iştirak etməkdən şərəf duyuram. Məni bu tədbirə dəvət etdiyinə və Qoşulmama Hərəkatının Təmas Qrupu qarşısında çıxış etmək imkanı yaratdığına görə Zati-aliləri cənab İlham Əliyevə təşəkkürümü bildirirəm.

Biz Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına Sizin verdiyiniz dəstəyi yüksək dəyərləndiririk. Mən, həmçinin firsətdən istifadə edərək Azərbaycan xalqına, Azərbaycan hökumətinə bizə 5 milyon ABŞ dolları həcmində maliyyə dəstəyinə görə təşəkkürümü bildirirəm. Firsətdən istifadə edərək Zati-alinizə təşəkkürümü bildirirəm ki, Siz təşkilatımıza əlavə olaraq 5 milyon ABŞ dolları həcmində yardım göstərmisiniz.

Mən məmnunluq hissi ilə bildirmək istəyirəm ki, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı Qoşulmama Hərəkatına və onun üzv dövlətlərinə COVID-19 xəstəliyinə qarşı apardıqları mübarizədə onlara dəstək verir. Mən bilirəm ki, bu il Bəndunq Prinsiplərinin 65 illiyi qeyd olunur. Biz bilirik əməkdaşlıq bizim üçün çox vacibdir ki, ölkələr cavab tədbirlərini həyata keçirə bilsin, COVID-19 xəstəliyinə qarşı mübarizə aparılsın və bu kimi digər fəvqəladə halları aradan qaldırsın.

Tamamilə aydındır ki, heç bir ölkə öz ölçüsündən, resurslarından, pul imkanlarından asılı olmayaraq, pandemiya qarşı təkbaşına mübarizə apara bilməz. Biz həmrəy olmalıyıq, bütün siyasi sərhədləri aşaraq heç zaman görünmədiyi qədər bu mühüm işləri aparmalıyıq. Çünki virus özlüyündə iki əsas meyarın bir kombinasiyasıdır. O, sürətlə yayılır və o qatildir. Buna görə bizə global həmrəylik və birlik lazımdır. Bu baxımdan, biz virusu önləməliyik, ondan öndə getməliyik.

Sizin davamlı çoxtərəfli işiniz və uzunmüddətli öhdəliyiniz COVID-19-un qarşısının alınmasında çox vacibdir.

Ölkələr arasında şəffaflığın, etimadın və əlaqələndirmənin qurulması olduqca önəmlidir. Ona görə dünyanın hər bir dövləti buna hazır olmalıdır. Belə bir global fəvqəladə hal qarşısında həmrəylik prinsiplərindən çıxış edərək biz insanları və millətləri bu səylərdə

birlişdirməliyik. Əvvəlcə bildirildiyi kimi, COVID-19 yanvar ayında pandemiya elan edildi. Həmin vaxtdan etibarən dünyanın müxtəlif guşələrinə çox sürətlə yayıldı, siyasi, sosial və iqtisadi sistemlərdə problem yaratdı. Pandemiya bizdən həm global, həm də milli səviyyələrdə fəvqəladə tədbirlərin görülməsini tələb etdi. Buna görə də bizim qarşımızda sadə bir vəzifə dayanır ki, biz planetimizi qorumalıyıq, eyni məqsədlərdən çıxış edərək insanları xilas etməliyik. Buna görə də biz, həmçinin burada güclü milli və alt milli səhiyyə sistemlərinin əhəmiyyətini qeyd edirik ki, global təhlükəsizlik və universal səhiyyə paketi təmin oluna bilsin. Bütün cəmiyyətlərin bu baxımdan ehtiyaclarından irəli gələrək deyə bilərik ki, biz həlledici böhran mərhələsindəyik. Çünki burada qaçqınlar problemi var. İnsanlar münafişlərdən əziyyət çəkirlər. Bu gün ictimai səhiyyə üçün böhrana səbəb olan COVID-19 inkişafda çox ciddi problemlər yaratmışdı. Bunu eşitmək ağrıdır və dünya bunun şahididir. Pandemiya ilə bağlı hazırkı həlledici mərhələdə bütün dövlətlər və maraqlı olan tərəflər, o cümlədən özəl sektorun nümayəndələri birgə çalışmalıdırlar ki, geridə qalan olmasın. Qoşulmama Hərəkatının Nizamnaməsinin təməlinə duran çoxtərəflilik və beynəlxalq əməkdaşlıq dəyərlərinin gücləndirilməsi bu həlledici məqamda çox önəmlidir.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı müşahidə və erkən müəyyənəmə, şübhəli hallar zamanı təcrid, test aparma imkanlarının artırılması, xəstələrin klinik şəraitdə müalicəsi, məlumat mübadiləsi, müxtəlif sektorlar üzrə fəaliyyət, risklərlə bağlı məlumatlandırma və cəmiyyətin səfərbər edilməsi sahəsində bütün ölkələrin səylərini dəstəkləyir.

Beynəlxalq Səhiyyə Qaydaları kimi instrumentlər sayəsində səhiyyə təhlükəsizliyi ilə bağlı hazırlıqda irəliləyişə nail olunsada, boşluqlar hələ də qalmaqdadır və milli hazırlıq səviyyəsində böyük fərq var. İstər milli, istərsə də global səviyyədə hazırlıq imkanlarının artırılması istiqamətində fəaliyyətin sürətləndirilməsi vacibdir.

“Təşviş və etinasızlıq” dövrünə son qoymaq üçün dünya hadisədən sonra reaksiya verən mövqeyindən çəkilməlidir.

Əvəzində biz səylərimizi bütün cəmiyyət səviyyəsində müxtəlif sahələri əhatə edən, çoxtərəfli fəaliyyətə əsaslanan uzunmüddətli hazırlığa yönəltməliyik. Zati-aliləri, COVID-19 ilə mübarizədə nümayiş etdirdiyiniz liderlik və əzmkarlığınıza görə Sizə bir daha minnətdaram.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı Qoşulmama Hərəkatı ilə əməkdaşlığa, onun üzvlərinin COVID-19 ilə mübarizəsinə dəstək verilməsinə və mühüm prinsiplərdən olan çoxtərəflilik, milli birlik və

global həmrəylikə sadıqdır.

Hərəkatın təsisçilərinin baxışına uyğun olaraq və Qoşulmama Hərəkatının dəstəyi ilə biz bərabər, dinc və firavan dünya yarada və hər kəsə sağlamlığın bəxş edilməsi kimi mühüm məqsədimizə daha yaxşı şəkildə çata bilərik. Təşəkkür edirəm.

x x x

Prezident İlham Əliyev: Sağ olun, cənab Baş direktor. İndi isə sözü Afrika İttifaqı Komissiyasının sədri Musa Faki Mahamata verirəm.

Musa Faki Mahamatın çıxışı

- Mən əvvəlcə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Zati-aliləri cənab İlham Əliyevə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Demək istəyirəm ki, dünyanın bütün ölkələri öz sərhədləri daxilində bu çağırışlarla üz-üzə qalıblar. Xanımlar və cənablar, Zati-aliləri.

Virusun geniş yayılması bu ilin əvvəlində baş verdi. Əfsuslar olsun ki, bəzi gözlənilməz hallar və meyillər tüğyan etdi, yayıldı. Biz bu halda məhz çoxtərəfli müttəfiqlik və tərəfdaşlığı, yardımı qurmağa müvəffəq olduq. Bu, Afrika qitəsində yaşayan əhaliyə lazımdır və biz bunun şahidi olmuşuq. Bu çoxtərəfli tərəfdaşlıq baş tutubdur. Biz Bəndunq prinsiplərində olduğu kimi, üzv dövlətlər arasında həmrəyliyin, dostluğun öz təzahürünü tapması üçün əlimizdən gələni etmişik. Həmçinin əvvəlki vaxtlarda olduğu kimi - fəvqəladə hallarda, cinayətəkarlığın yayılmasının qarşısının alınması, təbii fəlakətlərin fəsadlarının aradan qaldırılmasında birgə olmuşuq. İndi isə biz həmin həmrəyliyi bu istiqamətdə də davam etdirməliyik. Lakin bu, bir neçə həftənin, ayın işi deyil. Bu, bizim hamımızdan kollektiv tədbirlərin görülməsini tələb edir. Biz hamımız birlikdə olmasaq, səfərbər olmasaq qalib gələ bilmərik.

Qarşımızda bir faktır ki, Qoşulmama Hərəkatının oynadığı rol danılmazdır, fundamentaldir, əhəmiyyətlidir. Həm ikitərəfli, həm çoxtərəfli qaydada tərəfdaşlıq, o cümlədən BMT ilə olan işçi münasibətlərimiz bizdən onu tələb edir ki, biz əl-ələ verib birgə addımlayaq. Bu virusa qarşı bütün dünya miqyasında aparılan mübarizəyə gəldikdə, istənilən hər hansı siyasi sərhədləri, hər hansı bir ideologiyani, məfkurəni kənara qoymalıyıq. Biz nümayiş etdirməliyik ki, birgə işləməklə necə böyük ülvü məqsədlərə xidmət edən millətlər, dövlətlərdir. Bizim hamımızdan, hər birimizdən bu tələb olunur. Mövcud şərait göz qarşısındadır. Elə bir mərhələdir ki, biz güclü olmalıyıq, yalnız birlikdə olaraq ən yoxsul ölkələrə kömək edə bilərik.

Mən firsətdən istifadə edərək, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatını fəaliyyətinə görə təbrik edirəm, onların əldə etdiyi nəticələri təqdir edirəm. Mən Afrika İttifaqı adın-

dan bildirmək istəyirəm ki, bu gün pandemiyanın qarşısının alınması üçün bizim də özümü məxsus strategiyalarımız formalaşdırıb. Onun iki sütunu var. Birincisi, səhiyyə, ikincisi isə sosial-iqtisadi sütun. COVID-19-a qarşı mübarizənin daha sonra hansı şəkildə aparacağımızla bağlı bizim planlarımızı tərtib olunubdur. Hesab edirik ki, bu plan icra olunarsa, Afrika qitəsində bizim mübarizəmiz daha ciddi şəkildə güclənəcək. Regionumuzda olan vəziyyətlə tam tanışıq. Biz bilirik ki, hansı vəsaitlər toplanılmalıdır, hansı xam materiallar istifadə olunmalıdır. Bununla bağlı bizim ciddi əlaqələrimiz qurulubdur ki, hər hansı bir fasilə olmasın. Bu gün minlərlə müəssisə müflis olubdur. İnsanlar bu fəsadlardan davamlı şəkildə əziyyət çəkirlər. İstərdik ki, biz bundan sonra da Qoşulmama Hərəkatının təmsalında dəstəyi görək, onu əlaq və əhaliyə çatdıraq. Pandemiyanın qarşısının vaxtında alınması üçün Afrika dövlətlərinə, xüsusən də bəzi ölkələrə bu dəstək göstərilsin. Əgər bu olmasa, həmin dövlətlər üçün fəsadlar çox ağır olacaqdır. Afrika nəinki öz imkanlarına, həmçinin öz tərəfdaşlarının dəstəyinə arxalanır.

Biz beynəlxalq əməkdaşlığa hazırıq, buna açıyıq. Biz tərəfdaşlarımızla birgə bu həmrəyliyin şahidi oluruq. Mən burada Çinin və Kubanın dəstəyini qeyd etmək istəyirəm. Onlar bizə lavazimat yardımı göstərmişlər. Bu yardım Afrika dövlətlərinə çatdırılmışdır.

Xanımlar və cənablar, Zati-aliləri, dünya çox keşməkeşli bir vaxtını yaşayır. Biz bilirik ki, mövcud şərait böyük problemlər yaradır, bir sıra ölkələrdə bu, siyasi hadisələrə səbəb olur. Biz bu halda bütün maraqlarımızı kənara qoyub həmrəylik nümayiş etdirməliyik. Belə bir vaxtda mən bütün dünyaya müraciət edərək bildirmək istəyirəm ki, bütün siyasi və iqtisadi ölçüləri kənara qoyub, bu işlərin qarşısının alınmasında bizə dəstək göstərilsin və Afrika qitəsi bundan yararlansın. Çox sağ olun.

x x x

Prezident İlham Əliyev: İndi isə mən sizi Avropa İttifaqının ali nümayəndəsi, Avropa Komissiyasının vitse-prezidenti Cozef Borelin videomüraciətini dinləməyə dəvət edirəm.

Cozef Borelin videomüraciəti -Avropa İttifaqı adından qarşınızda çıxış etmək üçün məni dəvət etdiyinizə görə minnətdaram. Əgər, nə zamansa, dünyanın müxtəlif guşələrinin biri-birindən hansı şəkildə bağlı olduğunu bilmək istəyirdikse, COVID-19 bunu özü göstərdi. Bu, oyanış üçün global çağırışdır. Pandemiyanın dünyanın müxtəlif yerlərində tüğyan etdiyi bir zamanda heç kəs heç bir ölkədə, heç bir regionda özünü təhlükəsiz hiss etməyəcək. Mən əlaqələndirilmiş, çoxtərəfli yanaşmaya dəstək vermək üçün bu Zir-

və görüşünü keçirdiyinə görə Qoşulmama Hərəkatının təşəbbüsünü alqışlayıram. Pandemiyanın məğlub edilməsi global yanaşmanı və əlaqələndirilmiş cavab tədbirlərini tələb edir. Lakin əgər biz davamlı global bərpayı görmək istəyiriksə, onda yeni və innovativ çoxtərəfli tərəfdaşlıq vacib olacaq. BMT səviyyəsində cavab tədbirlərinin əlaqələndirilməsinə və global miqyasda atəşkəs çağırışlarına gəldikdə, Avropa İttifaqı BMT-nin Baş katibinin göstərdiyi səyləri tam dəstəkləyir. Bu, münafişlərin qarşısının alınması, sülh qurulması və onun möhkəmləndirilməsi baxımından sülh və təhlükəsizlik gündəliyinin yenidən canlandırılması üçün firsətdir. Aztəminatlı əhali üçün humanitar yardım çıxış əlyeten olmalıdır.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı virusun yayılmasının qarşısının alınmasında çox mühüm rol oynayır. Avropa İttifaqı dünyada fəvqəladə səhiyyə vəziyyətinin yarandığı dövrdə çoxtərəfli sistem daxilində Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının rolunu dəstəkləmək və qurmaq üçün lazımi resursları səfərbər etməkdə davam edəcək. Digər ölkələrdən və regional qruplardan dəstək almaq üçün mayın 18-də Dünya Səhiyyə Məclisində COVID-19-la bağlı qətnaməmizin layihəsinin təkən gücündən istifadə ediləcək. Mən bu təklifin dəstəklənməsi üçün burada bu gün təmsil olunmuş ölkələrə müraciət edirəm.

Hazırkı pandemiyanın aradan qaldırılması və gələcək epidemiyalara müqavimətin qurulması bir-biri ilə yanaşı getməlidir. Biz Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının və digər global səhiyyə təşkilatlarının hərəkatə keçmək çağırışlarını alqışlayırıq ki, təhlükəsiz, keyfiyyətli, səmərəli və əlçatan diaqnostikaya, müalicəyə və koronavirusa qarşı peyvəndlərə ədalətli, universal və bərabər çıxış formalaşdırılsın. Ümumiyyətlə, Avropa İttifaqı və onun üzv dövlətləri Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının ən iri donorlarıdır. Avropa İttifaqı təkə 2019-cu ildə təşkilata 146 milyon avro ayırmışdır. Biz Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına maliyyə dəstəyini gücləndiririk. Avropa İttifaqı bu gündən - 4 maydan etibarən 7,5 milyard avro həcmində vəsaitin toplanılması üçün digər qurumlara qoşulur.

Təxirəsalınmaz ictimai səhiyyə çağırışları ilə bərabər, beynəlxalq cavab tədbirləri insanları diqqətdə saxlamalı, bərabərsizlik aradan qaldırılmalı və hamı üçün insan hüquqlarını müdafiə etməlidir. Biz global neqliyyat və ticarət sistemində işin pozulmalarını minimal həddə salmalıyıq və ixraca məhdudiyətlər tətbiq etməməliyik. Xüsusən də ərzaq və tibb ləvazimatlarında təchiz xəttində ümumi düsturdan istifadə etməliyik. Əvvəlcə söylədiyim kimi, bu pandemiya sərhəd tanımır.

Ardı Səh. 5

“Azərbaycan koronavirus xəstəliyinin yayılmasının qarşısının alınması üçün vaxtında çevik və zəruri qabaqlayıcı tədbirlər həyata keçirib”

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Qoşulmama Hərəkatının Təmas Qrupu formatında Zirvə görüşü keçirilib

Əvvəli Səh. 4

Bizim Avropada faciəvi surətdə ilkin təcrübəmiz olub. Biz bütün Avropa İttifaqı ölkələrində bu böhranın yaratdığı ciddi sosial və iqtisadi itkiləri aradan qaldırmalıyıq. Bununla belə, bu, bizi pandemiya qarşı qlobal mübarizəyə böyük töhfənin verilməsində çəkindirməli deyil və çəkindirmir.

Bizim “Avropa heyəti” adlı paketimiz tərəfdaş ölkələrə dəstək verəcək və xüsusən də Afrikada ən zəif ölkələrə bu günə qədər 20 milyard avrodan çox vəsait verilib. Bu gün sizin məqsədiniz üzv ölkələr arasında əsas ehtiyaclar və tələblər üzrə məlumat bazasının qurulmasından ibarətdir. Həmin məqsəd mümkün qədər səmərəli şəkildə Avropa İttifaqının bu baxımdan söylərinin təmin edilməsinə yardımçı ola bilər. Biz insan sağlamlığının və planetimizin durumunun bir-biri ilə necə bağlı olduğunu və mövcud bərabərsizliklərin bizi daha da zəiflədiyini anlamağa başlayırıq. Bir sözlə, gəlin, bundan özümüz üçün dərs götürək. Aydın ki, biz daha çox iş görməliyik. İndi heç zaman görünmədiyimi kimi, biz 2030-cu ilə olan Gündəliyin tam icrasına və iqlim dəyişikliyi ilə bağlı “Paris sazişi”nə gəldikdə ümumi söylərimizə diqqət yetirməliyik.

Gəlin, bu fürsətdən istifadə edək ki, sabahın dünyası daha mükəmməl olsun. Müxtəlifliyin zənginliyini özündə tərənnüm edən dünya mövcud olsun. Vətəndaşlarımız və planetimiz qorunsun. Biz birlikdə daha səmərəli ola bilərik. Bunu nümayiş etdirmək bizim məsuliyyətimizdir.

Pandemiyaya qarşı birgə mübarizənin aparılması bərpa mərhələsində və pandemiyanın sonrakı mərhələsi dünyanın qurulmasına daha güclü, çoxtərəfli əməkdaşlıq üçün əsas yol olacaq. Biz Avropa İttifaqı olaraq, bu məqsədlə bütün tərəfdaş-

larla işləməyə hazırıq və işləməyi arzulayıyıq.

x x x

Zirvə görüşü digər çıxışlarla davam edib.

Qeyd edək ki, Qoşulmama Hərəkatında 120 dövlətin təmsil olunduğunu nəzərə alaraq, Zirvə görüşü coğrafi təmsilçilik prinsipi əsasında Avropa, Asiya, Afrika və Latin Amerikasında yerləşən ölkələrin iştirakı ilə Təmas Qrupu formatında keçirilib.

Xatırladaq ki, 2019-cu il oktyabrın 25-26-da Qoşulmama Hərəkatının XVIII Zirvə görüşü Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Azərbaycanda keçirilib. Üzv dövlətlərin yekdil dəstəyi və razılığı ilə 2019-2022-ci illər üzrə Qoşulmama Hərəkatının sədrliyini Azərbaycan Respublikası öz üzərinə götürüb. Çoxtərəfli diplomatiyanın təşviq edilməsi, Qoşulmama Hərəkatının üzv dövlətləri arasında əməkdaşlığın və həmrəyliyin gücləndirilməsi Prezident İlham Əliyev tərəfindən Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatında sədrliyinin prioritetlərindən biri kimi müəyyən edilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının sədri İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə bu il aprelin 10-da Türk Şurasının videokonfrans vasitəsilə fövqəladə Zirvə görüşü də keçirilib. Türk Şurası dünya miqyasında ilk beynəlxalq təşkilatdır ki, dövlət başçıları səviyyəsində koronavirus pandemiyasına həsr olunmuş Zirvə görüşünü keçirib. Qeyd olunan tədbirlər qlobal səviyyədə beynəlxalq həmrəyliyin daha da möhkəmləndirilməsi istiqamətində əhəmiyyətli töhfədir. Beləliklə, Azərbaycan nəinki milli səviyyədə COVID-19-la mübarizədə səmərəli tədbirlər görür, eyni zamanda, regional və qlobal miqyasda da koronavirusa qarşı həmrəyliyin və əməkdaşlığın gücləndirilməsinə əhəmiyyətli töhfəsini verir.

Rumıniyanın AGERPRES agentliyi Azərbaycan Prezidentinin təşəbbüsü ilə Qoşulmama Hərəkatının Təmas Qrupu formatında Zirvə görüşü barədə məlumat yayıb

Rumıniyanın AGERPRES xəbər agentliyi Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Qoşulmama Hərəkatının Təmas Qrupu formatında videokonfrans vasitəsilə koronavirusla mübarizəyə həsr olunmuş “COVID-19-a qarşı birlikdəyik” mövzusunda Zirvə görüşünə barədə geniş məlumat yayıb.

Məqalədə qeyd olunub ki, Qoşulmama Hərəkatında 120 dövlətin təmsil olunduğunu nəzərə alaraq, Zirvə görüşü coğrafi təmsilçilik prinsipi əsasında Avropa, Asiya, Afrika və Latin Amerikasında yerləşən ölkələrin iştirakı ilə Təmas Qrupu formatında keçirilib. Qırxdan çox üzv ölkənin dövlət və hökumət başçıların qatıldığı videokonfransda BMT-nin baş katibi, BMT Baş Assambleyasının prezidenti, Afrika İttifaqının sədri, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının Baş direktoru, Avropa İttifaqının ali nümayəndəsi də iştirak ediblər.

Bundan əlavə bildirilib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının sədri İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə bu il aprelin 10-da Türk Şurasının videokonfrans vasitəsilə fövqəladə Zirvə görüşü də keçirilib. Türk Şurası dünyada dövlət başçıları səviyyəsində koronavirus pandemiyasına həsr olunmuş Zirvə görüşü keçirən ilk beynəlxalq təşkilatdır.

Misir mətbuatı Qoşulmama Hərəkatının koronavirusla mübarizəyə həsr edilmiş Zirvə görüşünə geniş yer ayırıb

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə keçirilən Qoşulmama Hərəkatının Təmas Qrupu formatında mayın 4-də videokonfrans vasitəsilə koronavirusla mübarizəyə həsr olunmuş “COVID-19-a qarşı birlikdəyik” mövzusunda Zirvə görüşü Misir mətbuatının diqqət mərkəzindədir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, rəsmi MENA informasiya agentliyi, “Youm7”, “Axbareyoum”, “Aldiplomacy” və digər mətbuat orqanlarında bu mühüm tədbir haqqında məqalələr, dövlət başçısı Əbdülfəttah əs-Sisinin çıxışı dərc edilib. Bundan başqa, Misir Prezidentinin Zirvə görüşündə iştirakı ilə bağlı videomaterial “Axbareyoum” neqrinin “YouTube” kanalında da yerləşdirilib. Materiallarda qeyd olunub ki, Misir Prezidenti yeni növ koronavirusun hamı üçün təhlükə törətdiyi bir vaxtda mühüm Zirvə görüşünün keçirilməsi kimi nəci təşəbbüsə görə Azərbaycanın dövlət başçısı, Qoşulmama Hərəkatının sədri İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya təşəkkürünü bildirib, ölkəmizin rəhbərliyini müqəddəs Ramazan ayı münasibətilə təbrik edib. O, həmçinin koronavirusdan həyatını itirələrin ailələrinə başsağlığı verib, xəstələrə tezliklə şəfa tapmalarını arzulayıb.

Pandemiyanın ciddi sosial, iqtisadi və siyasi fəsadlarını xatırladan Əbdülfəttah əs-Sisi vurğulayıb ki, Zirvə görüşündə ifadə edilən qlobal həmrəylik çağırışı olduqca mühümdür. O, Misirin Qoşulmama Hərəkatının təsisçilərindən biri olduğunu xatırladaraq, bu qrupun koronavirus pandemiyasının qarşısının alınmasında əhəmiyyətli rol oynayacağına əminliyini ifadə edib. Misirin dövlət başçısı bu məqsədlə zəruri tibbi və profilaktik materialların təmini, koronavirusa qarşı vaksinin və dərmanların hazırlanması üçün maliyyə vəsaitinin ayrılması, inkişaf etməkdə olan ölkələrə, xüsusən Afrika qitəsi dövlətlərinə yardım edilməsi, onların borclarının təxirə salınması, pandemiyanın ərzaq təhlükəsizliyinə mənfi təsirinə azaldılması təkliflərini səsləndirib. Azərbaycanın dövlət başçısına bir daha təşəkkürünü bildirən Əbdülfəttah əs-Sisi əmin olduğunu bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin sədrliyi dövrü Qoşulmama Hərəkatının məqsəd və prinsiplərinə nail olunması istiqamətində uğurlu mərhələ olacaq.

Misirli politoloq: Azərbaycan Prezidentinin təşəbbüsü ilə keçirilən Zirvə görüşü koronavirus pandemiyasına qarşı mübarizədə həmrəylik baxımından çox əhəmiyyətlidir

Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə təşkilatın Təmas Qrupu formatında videokonfrans vasitəsilə koronavirusla mübarizəyə həsr olunmuş “COVID-19-a qarşı birlikdəyik” mövzusunda Zirvə görüşü bu bəlayə qarşı dövlətlərin həmrəyliyi və əməkdaşlığı baxımından çox əhəmiyyətlidir.

Bu fikri AZƏRTAC-a müsahibəsində Misirin tanınmış politoloq, Misir Xarici Əlaqələr Şurasının üzvü, Qahirə Universitetinin Rusiya Araşdırmalar Mərkəzinin direktoru, professor Nurhan əl-Şeyx səsləndirib. O deyib: “Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Qoşulmama Hərəkatının üzvü olan dövlətlərə COVID-19 virusuna qarşı mübarizəyə dair müraciəti olduqca mühümdür. Dünyanı çalxalayan bu bəlanın və onun fəsadlarının aradan qaldırılması Hərəkata üzv dövlətlərin və bütün bəşəriyyətin qarşısında duran ən vacib problemdir. Pandemiyanın yaratdığı sosial-iqtisadi çətinliklər bütün ölkələr, əlverişsiz maliyyə resursları az olan dövlətlər üçün ciddi təlatümlərə səbəb olub. Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlərin bir çoxu da məhz məhdud ehtiyatlara malikdir və qarşıdakı dövrdə onları çətin sınaqlar gözləyir. Bu baxımdan Azərbaycan Prezidentinin təşəbbüsü ilə keçirilən Zirvə görüşü bütün dövlətlərin səyləri birləşdirməsinə daha bir çağırışdır.

Xanım əl-Şeyx xatırladı ki, 1961-ci ilin sentyabrında təsis edilən Qoşulmama Hərəkatının əsasını qoyanlardan biri də o vaxt Misirə rəhbərlik edən Camal Əbdül Nasir olub. O bildirib ki, Hərəkatın bütün tədbirlərinə fəal qatılan rəsmi Qahirə hazırda bu qrupa sədrlik edən Azərbaycanın təşəbbüsünü yüksək qiymətləndirir. Bunu Misir Prezidenti Əbdülfəttah əs-Sisi bu gün keçirilən Zirvə görüşündəki çıxışında da vurğulayıb.

Hüquqi islahatlar, uğurlu nəticələr

Prezident İlham Əliyev: "İslahatlar yeniləşmə, yeni yanaşma, müasir şəraitə uyğunlaşma deməkdir"

Bu gün təcrübə göstərir ki, cəmiyyət həyatının istənilən sahəsində inkişafın, fəaliyyət dinamikasının və ahəngdarlığının təmin edilməsi yeni yanaşmaların tətbiqini, daha dəqiq ifadə etsək zamanın nəbzini tutan islahatların həyata keçirilməsini tələb edir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son 17 ildə respublikamızın nail olduğu və daim yüksələn xətlə artan inkişaf göstəriciləri aparılmış islahatların labüdlüyünün və uğurlu nəticəsinin ən gözəl nümunələri kimi beynəlxalq səviyyədə təqdir olunur. Belə ki, əldə olunan nailiyyətlərimizin hər biri məhz ardıcıl və sistemli islahatların nəticəsində mümkün olmuşdur.

Prezident İlham Əliyev mayın 1-də Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyevi videoformatda qəbul edərkən, bildiriş ki, tərəqqi islahatları mümkün deyil: "Biz islahatlar aparmaqla ölkəmizi gücləndiririk və ölkəmizin gələcək dayanıqlı inkişafını şərtləndiririk. Tərəqqi islahatları mümkün deyil. Ona görə hüquq mühafizə orqanlarında da digər sahələrdə olduğu kimi, islahatlara böyük ehtiyac var. Ümid edirəm ki, Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğu bu islahatların aparılmasında uğurlar qazanacaq".

Prezident əlavə edib ki, bu gün siyasi sahədə çox genişmiqyaslı islahatlar aparılır: "Deyə bilərəm ki, müstəqillik dövründə miqyasa və nəticəyə görə bu günə qədər islahatların bu səviyyədə aparılması müşahidə edilmirdi. Hakimyyət tərəfindən təklif edilmiş siyasi dialoq demək olar ki, baş tutur və biz artıq bu dialoqun ilkin müsbət təzahürlərini görürük. Demək olar ki, ölkəmizin bütün əsas siyasi qüvvələri bu dialoqa qoşularaq buna öz müsbət münasibətini bildirmişlər. Beləliklə hesab edirəm ki, növbəti illərdə siyasi sistemin təkmilləşdirilməsi, müasirləşdirilməsi, Azərbaycanda siyasi münasibətlərin sağlam zəmində qurulması işində önəmli addımlar atılacaqdır. Bir daha bildirməliyəm ki, Azərbaycanda heç kim öz siyasi baxışlarına, siyasi mənsubiyyətinə, siyasi fəaliyyətinə görə təqib edilməməlidir".

"Hüquq mühafizə orqanlarında islahatlara böyük ehtiyac var"

Dövlət başısı bildirib ki, bütün sahələrdə olduğu kimi, prokurorluq orqanlarında da daha genişmiqyaslı islahatlara ehtiyac var: "Kadr islahatları aparılır və bu islahatlar imkan verib ki, yeni peşəkar, bilikli, müasir kadrlar öne çəkilsin. Onlara önəmli vəzifələr həvalə edildi və hesab edirəm ki, bu da zəmanənin tələbidir. Çünki bu gün müasir dünyada siyasi, iqtisadi sahələrdə, beynəlxalq müstəvidə müasir yanaşmalar olmalıdır. Yüksək keyfiyyətli təhsil almış gənc kadrların həm hökumətdə, həm Prezident Administrasiyasında, parlamentdə və digər qurumlarda təmsil olunması bizim şüurlu seçimimizdir. Təbii ki, təcrübəli kadrlar da öz biliklərini gənc nəsillə bölüşməlidirlər. Belə olan halda təbii ki, hüquq mühafizə orqanlarında da daha genişmiqyaslı islahatların aparılması başlıca şərtidir".

Dövlət başçısı, həmçinin ədalətli cəmiyyətin qurulması üçün qanunun aliliyinin başlıca şərt olduğunu da bildirib: "İlk növbədə, qanunun aliliyi tam təmin edilməlidir və ədalətli cəmiyyətin qurulması üçün qanunun aliliyi başlıca şərt-

hatların aparılması başlıca şərtidir. Burada sizin üzərinizə böyük vəzifə düşür və ümid edirəm ki, siz bu vəzifənin öhdəsindən gələcəksiniz. İlk növbədə, qanunun aliliyi tam təmin edilməlidir və ədalətli cəmiyyətin qurulması üçün qanunun aliliyi başlıca şərtidir".

"Mənim sözlərim onlar üçün əsas göstəriş olmalıdır ki, Azərbaycanda hüquq mühafizə sistemində islahatlar dərinləşsin və qanunun aliliyi təmin edilsin"

ki, Azərbaycan bundan sonra da uğurla inkişaf etsin, müstəqilliyimiz daim möhkəmlənsin. Əlbəttə ki, istənilən sahədə kadrlar dövlətə, xalqa bağlı olmalıdırlar, vətənpərvər olmalıdırlar və onlar üçün dövlət maraqları hər şeydən üstün olmalıdır".

"Korrupsiyaya və korrupsionerlərə qarşı amansız mübarizə aparılacaq"

Dövlət başçısı bütün dünyanı ağışuna alan pandemiya ilə əla-

qəsizlik və xəyanət. Ona görə bundan sonra bu ünsürlərə qarşı mübarizə daha ciddi aparılmalıdır".

"Vəzifəyə təyin olunmaq üçün insanlardan bəzi hallarda rüşvət tələb edilir. Bu, cinayətdir, bu, bizim cəmiyyətimizin əsaslarını sarsıdan addımlardır, çirkin addımlardır"

"Bu məsələ ilə bağlı bizim mövqeyimiz birmənalıdır",- deyən dövlət başçısı belə siqnalların gəldiyini və ciddi araşdırıldığını da deyib: "Bu hallar təkəcə yerli icra orqanlarında müşahidə edilmir, mərkəzi icra orqanlarında da belə hallar, belə siqnallar var və bu siqnallar araşdırılır. Verilən məlumata görə, bəzi mərkəzi icra orqanlarında, bəzi nazirliklərdə, - hələ bu siqnallar araşdırılır, - vəzifəyə təyin olunmaq üçün insanlardan bəzi hallarda rüşvət tələb edilir. Bu, cinayətdir, bu, bizim cəmiyyətimizin əsaslarını sarsıdan addımlardır, çirkin addımlardır. Pul verib vəzifəyə gələn adam ilk növbədə neyləyəcək? Çalışacaq ki, o pulun evəzinə çıxsın. Bunu haradan çıxaracaq? Ya haradansa dövlət malını oğurlayacaq, ya da ki, əgər imkanı olarsa, insanlardan pul tələb edəcək. Biz bunu dəfələrlə görmüşük. Sadaladığım bu rayonlarda səhiyyə, təhsil, mədəniyyət sahəsində kütləvi şəkildə vətəndaşlardan, valideynlərdən, hər məktəb direktorundan pul yığılır. Rayon mərkəzi xəstəxanasının baş həkimindən icra hakimiyyətinə pul verilir. O da öz növbəsində bütün şöbələrdən hər ay haqq yığır. Bütün bələdiyyələr icra hakimiyyətinə aylıq pul verir. Biz bu hallara qarşı amansız mübarizə aparacağıq. Haqq da, xalq da bizim tərəfimizdədir. Bütün bu ifşaedici görüntülər hər bir Azərbaycan vətəndaşında haqlı olaraq ikrah hissi doğurur. Eyni zamanda, mənə ünvanlanan yüzlərlə, minlərlə məktubda bizim bu addımlarımıza böyük dəstək göstərilir. Ona görə prokurorluq orqanları bu işdə ön sıralarda olmalıdır və qanunun aliliyini təmin etməlidir.

Ümid edirəm, sizin iş təcrübəniz və peşəkarlığınız imkan verəcək ki, mənim bu göstərişlərimin icrası təmin edilsin. Prokurorluq orqanlarının işçiləri bundan sonra da Vətənə ləyaqətlə xidmət etsinlər və bütün hüquq mühafizə orqanları ehtiyacın ki, həm vətəndaşlar, ictimaiyyət onların işindən razı olsun, eyni zamanda, dövlətin maraqları və qanunun aliliyi təmin edilsin".

Göründüyü kimi, Prezident İlham Əliyevin qətiyyətli siyasi iradəsindən qaynaqlanan və hazırda davam etdirilən islahatların bu yeni dövrdə Azərbaycan prokurorluğu qarşısında yeni və olduqca mühüm vəzifələr qoyur. Və dövlət başçısının bu çıxışı bir nəticədir. Bir sözlə, bu hadisələrdən hər bir şəxs özü üçün nəticə çıxarmalıdır. Bu eyni zamanda, bu aqibəti yaşayan adamların dövlət başçısının ona olan etimadına xəyanətdir. Bu işə bağlılanılmayan XƏYANƏT-DİR!

RƏFİQƏ KAMALQIZI

dir. Əfsuslar olsun ki, biz istədiyimizə hələ də tam nail olmamışıq, o cümlədən hüquq mühafizə orqanları tərəfindən qəbul edilmiş qərarlar bəzi hallarda qanunlara ziddir, sosial ədaləti pozur, insanları haqlı olaraq narazı salır və beləliklə ümumi işimizə böyük ziyan vurur. Bunun səbəblərindən biri qeyri-peşəkarlıq ola bilər, ancaq bəzi hallarda bunun arxasında hansısa maraqlar, şəxsi təmənnə dayanır. Bu gün bütün hüquq mühafizə orqanlarının əməkdaşları və rəhbərləri məni eşidirlər. Mənim sözlərim onlar üçün əsas göstəriş olmalıdır ki, Azərbaycanda hüquq mühafizə sistemində islahatlar dərinləşsin və qanunun aliliyi təmin edilsin".

"Kadrların peşəkarlığı da daim diqqət mərkəzində olmalıdır və siz bu məsələ ilə ciddi məşğul olmalısınız"

Xüsusilə hər bir sahədə kadrların peşəkar olmasının əsas şərt olduğunu deyən dövlət başçısı, həmçinin yeni təyin olunan prokuror Kamran Əliyevə bu sahə ilə daha ciddi məşğul olmağı tapşırırdı: "Kadr islahatları aparılır və bu islahatlar imkan verib ki, yeni peşəkar, bilikli, müasir kadrlar öne çəkilsin. Onlara önəmli vəzifələr həvalə edildi və hesab edirəm ki, bu da zəmanənin tələbidir. Çünki bu gün müasir dünyada siyasi, iqtisadi sahələrdə, beynəlxalq müstəvidə müasir yanaşmalar olmalıdır. Yüksək keyfiyyətli təhsil almış gənc kadrların həm hökumətdə, həm Prezident Administrasiyasında, parlamentdə və digər qurumlarda təmsil olunması bizim şüurlu seçimimizdir. Təbii ki, təcrübəli kadrlar da öz biliklərini gənc nəsillə bölüşməlidirlər. Belə olan halda təbii ki, hüquq mühafizə orqanlarında da daha genişmiqyaslı islahatların aparılması başlıca şərtidir".

"Əfsuslar olsun ki, biz istədiyimizə hələ də tam nail olmamışıq, o cümlədən hüquq mühafizə orqanları tərəfindən qəbul edilmiş qərarlar bəzi hallarda qanunlara ziddir, sosial ədaləti pozur, insanları haqlı olaraq narazı salır və beləliklə ümumi işimizə böyük ziyan vurur" - deyən Prezident İlham Əliyev bunun səbəblərini açıqlayaraq bildirib ki, qeyri-peşəkarlıqla yanaşı, həm də hansısa maraqlar, şəxsi təmənnə dayanır: "Bunun səbəblərindən biri qeyri-peşəkarlıq ola bilər, ancaq bəzi hallarda bunun arxasında hansısa maraqlar, şəxsi təmənnə dayanır. Bu gün bütün hüquq mühafizə orqanlarının əməkdaşları və rəhbərləri məni eşidirlər. Mənim sözlərim onlar üçün əsas göstəriş olmalıdır ki, Azərbaycanda hüquq mühafizə sistemində islahatlar dərinləşsin və qanunun aliliyi təmin edilsin".

Prezident İlham Əliyev çıxışı zamanı bütün sahələrdə olduğu kimi, prokurorluqda da kadrların peşəkarlığının vacib şərt olduğunu və peşəkarlığın təkmilləşdirilməsi üçün müəyyən tədbirlərin görülməsi tapşırığını verdi: "Kadrların peşəkarlığı da daim diqqət mərkəzində olmalıdır və siz bu məsələ ilə ciddi məşğul olmalısınız. Həm bu gün fəaliyyətdə olan kadrların peşəkarlığının təkmilləşdirilməsi üçün əlavə tədbirlər görülməlidir, prokurorluq orqanlarına yeni qəbul olunacaq işçilər yüksək peşəkarlığa malik olmalıdırlar, eyni zamanda, bu vacib amillə bərabər, dövlətçiliyə sdaqət prinsipləri də həmişə üstün olmalıdır. Çünki bu gün müstəqil dövlətimizin uğurlu yaşaması və möhkəmlənməsi, ilk növbədə, dövlətçiliyimizin möhkəmləndirilməsi ilə bağlıdır. Biz elə etməliyik

qədər görülən işlərdən danışaraq belə bir məqamda icra başçılarının, digər mərkəzi və yerli icra orqanlarının rəhbərlərinin vətəndaşlara edilən yardımların mənsimlədiyini bildirərək belələrinin ən ağır cəza ilə cəzalandırılmasını deyib: "Pandemiya ilə əlaqədar bu gün Azərbaycan dövləti bütün resursları səfərbər edib, ilk növbədə, vətəndaşları, onlara həyatını, sağlamlığını qorumaq üçün əlindən gələni edir. Operativ Qərargah, bütün aidiyyəti qurumlar gecəgündüz işləyirlər. Hər gün bizim birinci və günün axırında sonuncu əsas işimiz bu məsələ ilə məşğul olmaqdır. Nə qədər adam xəstələndi, nə qədər adam sağaldı, neçə nəfər xəstəxanalara yerləşdirildi, onların vəziyyəti necədir, ağır vəziyyətdə olan vətəndaşların durumu, onların sağalma şansları necədir - biz gecəgündüz bununla məşğul oluruq. Dövlət, ictimai təşkilatlar, ilk növbədə, Heydər Əliyev Fondu, ayrı-ayrı sahibkarlar, ayrı-ayrı imkanlı adamlar öz təşəbbüsləri ilə gedib kasıb insanlara əl tuturlar. Bu yardımı mənimsəməyə nə ad vermək olar?! Bu yaxınlarda Heydər Əliyev Fondu tərəfindən göndərilmiş ərzaq paylarını da aparıb öz qohumlarının evlərində saxlayırlar ki, sonra onları satsınlar. Biz buna gözmü yumacağıq? Belə adamlar ən ciddi cəzaya layiqdirlər".

Dövlət başçısı belə bir ağır məqamda vətəndaşlara edilən yardımları belə mənimsəyənləri vicdansız, xəyanətkar adlandıraraq, belələrinə qarşı daha ciddi mübarizə aparmağı tapşırırdı: "Əgər indiki şəraitdə bunlar özlərini belə aparırlarsa, bundan daha ağır vəziyyət yaranarsa, onda bunlar nə edəcəklər? Bunun bir adı var - vic-

Hikmət Babaoğlu: “İctimai qınaq korrupsiyaya qarşı mübarizədə işirakçıya çevrilməlidir”

“Korrupsiyaya qarşı mübarizədə əsas silah əzm, iradə, ardicillıq və qətiyyətdir. Hazırda Azərbaycanda korrupsiyaya qarşı mübarizədə daha səmərəli nəticələr əldə etmək üçün ali siyasi iradə və qətiyyət mövcuddur. Azərbaycan Prezidentinin əzmkarlığı, qətiyyəti və ardicil mübarizə tədbirləri ölkəmizdə korrupsiya və rüşvətə sonunu gətirməkdədir”. Bunu SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiyaya qarşı mübarizə komitəsinin sədr müavini Hikmət Babaoğlu deyib.

Onun sözlərinə görə, son bir neçə ayda DTX tərəfindən həyata keçirilən operativ əməliyyat tədbirləri sadəcə qanun pozuntusuna yol vermiş aşağı və orta rəndəli məmurların cəzalandırılması hadisəsi deyil həm də başqalarının nəticə çıxarmalı olduğu yaxşı bir dərsdir: “Hamı dərk etməlidir ki, istənilən qanun pozuntusu mütləq təsbit ediləcək və layiqli şəkildə cəzalandırılacaq. Ancaq bu hələ məsələnin yalnız bir tərəfidir. Sadəcə inzibati metodlarla yaxud yuxarıdan aşağı tətbiq edilən şaquli tədbirlərlə korrupsiya və rüşvətə qarşı qısa müddətdə arzu olunan nəticə əldə etmək bir qədər çətindir. Mübarizəni daha effektiv etmək üçün mütləq ictimai qınaq və ictimai dəstək kimi mühüm faktorlar da korrupsiyaya qarşı mübarizədə işirakçıya çevrilməlidir”.

H.Babaoğlu vurğulayıb ki, ona görə də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev vaxtaşırı bu məsləyə toxunaraq ictimai nəzarət və ictimai qınaq faktorlarını xatırladır: “Burada məqsəd korrupsiyaya və rüşvətə qarşı mübarizədə kütləvilik və ümumi ictimai mənafələr naminə mübarizəni təmin etməkdir. Çünki ictimai nəzarət yol verilmiş qanun pozuntularının aşkar edilməsində əlavə informasiya mənbəyi kimi çıxış etməklə müvafiq orqanları faydalı məlumatlarla təmin edə bilər. İctimai qınaq isə ən səmərəli çəkirdirici vasitələrdən biridir. Ona görə də korrupsiya və rüşvətə qarşı ümumi bəlaya qarşı kütləvi şəkildə mübarizə aparmaq üçün mütləq ictimai qınaq və ictimai dəstək kimi faktorlar da prosesin tərkib hissəsinə çevrilməlidir. Belə olarsa daha tez və daha yaxşı nəticələr qısa müddətdə əldə edilə bilər”.

Bəhruz Quliyev: “Neqativ hallara qarşı mübarizədə dəstəyimizi əsirgəməməliyik”

“Azərbaycanda korrupsiya və rüşvətə qarşı mübarizə daim ölkə rəhbərliyinin diqqətində olub”. SİA xəbər verir ki, bunu Trend-ə açıqlamasında “SƏS” qəzetinin baş redaktoru, siyasi ekspert Bəhruz Quliyev deyib.

O bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin qətiyyəti sayəsində bu kimi hallar aradan qaldırılaraq müəyyən olunur, vəzifələrdən sui-istifadə edən, xalqın və dövlətin mənafeyinə zərər vuran məmurlar aşkar edilərək, qanun qarşısına çıxarılırlar: “Qanun hər kəsə aiddir və vəzifəsindən asılı olmayaraq vətəndaş bu qanunlar qarşısında məsuliyyət hiss etməlidir. Əbəs deyil ki, dövlət başçısı bu barədə çıxışında Azərbaycan cəmiyyətində korrupsiya və rüşvətə qarşı mübarizəni qüvvələndirərək, bu istiqamətdə amansız mübarizəni aparıldığını vurğulayıb. Xüsusilə, rayonlara təyin olunmuş bir sıra icra başçılarının həbslərini xatırladan ölkə rəhbərimiz belə xoşagəlməz halların digər rayonlarda da olduğunu deyib. Bu isə bir daha sübut edir ki, heç kim məsuliyyətdən boyun qaçırma bilməyəcək və xalqın, dövlətin mənafeyinə ziyan vuran istənilən şəxs məsuliyyətə cəlb ediləcək”.

“Ölkəmizdə çoxşaxəli islahatlar aparılır və bu islahatların təməl prinsiplərindən biri də kadr islahatlarıdır”, - deyən siyasi ekspert əlavə edib ki, dövlət başçımız yüksək vəzifələrə təyin etdiyi məmurlar qarşısında kifayət qədər dəqiq tələblər qoyur: “Biz bu tələblərin hər birində kadrın dövlətə, xalqa bağlı, vətənpərvər olmaları vacibliyini görürük. Məhz bu baxımdan, xalqımızın lideri dövlət maraqlarının hər şeydən üstün olduğunu vurğulayır və ədalətli cəmiyyətin qurulması üçün qanunun aliliyinin başlıca şərt olduğunu qeyd edir. Təbii ki, bizlər də bir vətəndaş kimi daim Prezident İlham Əliyevin bu fikirlərini fəaliyyətimiz istiqamətində kredo olaraq dəyərləndirməli, dövlətimiz və xalqımız üçün çalışmalı, eyni zamanda neqativ hallara qarşı mübarizədə dəstəyimizi əsirgəməməliyik”.

XİN: “Azərbaycan NATO ilə əməkdaşlığı davam etdirməkdə qərarlıdır”

Azərbaycan NATO ilə əməkdaşlığı davam etdirməkdə qərarlıdır. SİA-nın məlumatına görə, bu barədə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) “Twitter” səhifəsində bildirilib. Paylaşımında bildirilir: “1994-cü ilin bu günündə Azərbaycan NATO-nun “Sülhə naminə Tərəfdaşlıq” proqramına qoşulub və İttifaqla mükəmməl və qarşılıqlı faydalı tərəfdaşlıq qurub. Azərbaycan Avro-Atlantik bölgədə və onun hüdudlarından kənarında sülh və təhlükəsizliyi qorumaq üçün NATO ilə əməkdaşlığı davam etdirməkdə qərarlıdır”.

Ölkədə 52 nəfər virusa yoluxub 1 nəfər vəfat edib

Azərbaycan Respublikasında koronavirus infeksiyasına 52 yeni yoluxma faktı qeydə alınıb, 39 nəfər müalicə olunaraq sağalıb və evə buraxılıb. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan SİA-ya verilən məlumatlara görə, COVID-19 üçün götürülən analiz nümunələri müsbət çıxmış, şəkərli diabet, xronik ürək çatışmazlığı və üreyn işemik xəstəliyi olan 1969-cu il təvəllüdü vətəndaş vəfat edib. Hazırkı dövrdə ölkəmizdə 1984 nəfər koronavirus infeksiyasına yoluxması faktı müəyyən edilib, onlardan 1480 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 26 nəfər vəfat edib, 478 nəfər xüsusi rejimli xəstəxanalarda müalicəsi davam etdirilir. Həmin şəxslərdən 18 nəfərin vəziyyəti ağır, 29 nəfərin vəziyyəti orta ağır qiymətləndirilir, digərlərinin səhhəti stabildir.

YAP-ın videokonfrans şəklində müşavirəsi keçirilib

Mayın 2-də Yeni Azərbaycan Partiyasının rayon və şəhər təşkilatlarının sədrlərinin iştirakı ilə videokonfrans şəklində növbəti müşavirəsi keçirilib. SİA-nın verdiyi məlumata görə, müşavirədə çıxış edən Azərbaycan Respublikası Baş Nazirinin müavini, YAP Sədrinin müavini-İcra katibi Əli Əhmədov Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən siyasətin əhəmiyyətindən, qazanılan uğurlardan bəhs edib. Əli Əhmədov bildirib ki, hazırda bütün dünya ölkələri koronavirus pandemiyası ilə mübarizəyə səfərbər olunub. Onun sözlərinə görə, bu istiqamətdə Azərbaycan dövləti və hökuməti sistemli tədbirlər həyata keçirir və bu tədbirlər Prezident İlham Əliyevin birbaşa nəzarətindədir. Qabaqlayıcı, sistemli tədbirlər nəticəsində Azərbaycan koronavirus infeksiyasının ən az yayıldığı ölkələr sırasındadır.

Əli Əhmədov həmçinin qeyd edib ki, Yeni Azərbaycan Partiyası da koronavirusa qarşı mübarizə çərçivəsində görülən işlərə fəal şəkildə qoşulub. Partiyanın bütün strukturları, o cümlədən rayon və şəhər təşkilatları əhalinin həssas təbəqəsinə aid olan ailələrə mütəmül olaraq yardım və dəstək göstərirlər. Müşavirədə həmçinin, qarşıda duran vəzifələrə bağlı partiyanın rayon və şəhər təşkilatlarına müvafiq tövsiyə və tapşırıqlar verilib.

“Korrupsiyaya qarşı mübarizə ölkə başçısının daim diqqətindədir”

“Yeni baş prokurorun təyin edilməsi, prokurorluq sistemində yeni səhifənin açılması deməkdir və buna ehtiyac var idi. Eyni zamanda prokurorluq orqanlarına yeni kadrların cəlb edilməsi, geniş metodun tətbiqi tamamilə gözləniləndir”. Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin üzvü, deputat Aydın Mirzəzadə deyib. O bildirib ki, Cənab Prezidentin apardığı daxili siyasətdə korrupsiya və rüşvətə qarşı mübarizə ön plana çəkilib: “Bu baxımdan prokurorluq bu mübarizəni özünün əsas fəaliyyəti hesab etməlidir. Kamran Əliyevin Korrupsiyaya qarşı Mübarizə İdarəsinin rəhbərliyindən Baş prokuror vəzifəsinə gətirilməsi göstərir ki, korrupsiya və rüşvətə qarşı mübarizə daim onun diqqətində olacaq”.

Komitə üzvü söyləyib ki, cənab Prezident ölkədə olan vəziyyətdən tamamilə xəbərdardır: “Ayrı-ayrı sahələrdə daha ciddi tədbirlərin atılmasını vacib hesab edir. İnanırıq ki, ölkə başçısının tapşırıqları prokurorluq orqanları tərəfindən yüksək səviyyədə yerinə yetiriləcək”. A.Mirzəzadə vurğulayıb ki, hər bir məmur bu gün üzərinə düşən məsuliyyəti dərk etməli, çirək fəaliyyətinin üstünün açılmayacağını, cəzadan kənar qalacağını düşünməməlidir: “Cənab Prezidentin xəbərdarlıqlarına baxmayaraq, yenə də bir-iki icra başçısının həbsi onu göstərir ki, ölkəmizdə korrupsiya və rüşvətə qarşı mübarizə kampaniya deyil, daimi prosesdir. Ümid edirəm ki, ölkə başçısının son çıxışları, eləcə də son həbslərdən sonra hamı özü üçün nəticə çıxaracaq. Kimsə bu dalğalanmadan kənar qalacağını zənn edərsə, o zaman həmin şəxslər öz ağır və acı nəticələrini gözləməlidir”.

Naila Məhərrəmov

“Azərbaycan iqtisadi aktivliyini qısa zamanda bərpa edəcək”

“May ayında da sosial proqram çərçivəsində işsiz vətəndaşlarımıza vəsaitlərin ödənilməsi həyata keçiriləcək, eyni zamanda biznes subyektləri də birbaşa və dolay yardımlardan faydalanmaqda davam edəcək”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü deputat Vüqar Bayramov karantin qaydalarının yumşaldılması ilə bərabər fəaliyyət sahələrinin işinin bərpası ilə iqtisadi vəziyyətimizdə kanantin dövrünə nisbətən hansı dərəcədə irəliləməyə səbəb olacağından danışarkən deyib.

Onun sözlərinə görə, karantin qaydalarının yumşaldılması və eyni zamanda real sektordə mərhələli şəkildə fəaliyyətlərin bərpa edilməsi iqtisadi aktivliyin gücləndirilməsi baxımından vacib idi: “Azərbaycanda mart ayında etibarən karantin rejimi tətbiq olunduqdan sonra birbaşa prioritet məsələ olaraq, vətəndaşlarımızın sağlamlığının qorunması ilə bağlı fəaliyyətlər genişləndirildi. Ölkə Prezidentinin də qeyd etdiyi kimi Azərbaycan vətəndaşlarının sağlamlığının qorunması Azərbaycan üçün prioritet idi. Bu baxımdan sosial təcrid tədbirləri iqtisadi aktivliyə müəyyən qədər təsir göstərdi. Çünki, Prezident tərəfindən əsas məqsəd məhz, vətəndaşlarımızın sağlamlığının qorunması idi. Bu da təbii ki, sosial təcrid tədbirlərinin iqtisadi aktivliyin zəifləməsinə səbəb oldu. Lakin, artıq koronavirusun lokallaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən sistemli tədbirlər fonunda bu gündən etibarən karantin qaydalarının müəyyən qədər mərhələli şəkildə yumşaldılması mümkün oldu. Bu iqtisadi aktivliyə müsbət təsir göstərəcək”.

Millət vəkili Vüqar Bayramov əlavə edib ki, bu proses mərhələli şəkildə iqtisadi aktivliyin bərpa edilməsinə imkan verəcək: “Azərbaycan koronavirusun təsirlərini minimumlaşdırmaqla bağlı fəaliyyətlərini davam etdirir. Eyni zamanda, may ayında da sosial proqram çərçivəsində işsiz vətəndaşlarımıza vəsaitlərin ödənilməsi həyata keçiriləcək. Biznes subyektləri birbaşa və dolay yardımlardan faydalanmaqda davam edəcək. Biznesə eləcə də vətəndaşlarımıza dövlət dəstəyini davam etdirilməsi, növbəti dövrlərdə də güzəştli təşviq proqramlarından daha çox istifadə edilməsi iqtisadi aktivliyə təsir edən amilləri təşkil edəcək. Bu da ondan xəbər verir ki, post-pandemiya dövründə Azərbaycan iqtisadi aktivliyini daha tez və qısa zamanda bərpa edəcək ölkələrdən biri olacaq. Mövcud siyasət və həyata keçirilən tədbirlər onu göstərir ki, Azərbaycan strateji baxımdan post-pandemiya dövrünə sistemli şəkildə hazırlaşan ölkələrdən biridir”.

Nigar Məmmədova

“Ümummilli Liderin yaratdığı müasir müstəqil Azərbaycan dövləti milli sərvətimizdir”

Yeni Azərbaycan Partiyası Siyasi Şurasının üzvü, “İki sahil” qəzetinin baş redaktoru, Əməkdar jurnalist Vüqar Rəhimzadənin yap.org.az-a müsahibəsi

rəzə yol verilməməsi, vətənpərvərlik hissənin daha da gücləndirilməsi hər birimiz üçün çağırışıdır. Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin 3 dəfə “Jurnalistlərin dostu” mükafatına layiq görülməsi də mətbuata diqqət və qayğının və onun nəticələrinin aydın mənərəsinə yadadır.

Demokratik inkişafın vacib elementlərindən biri kimi seçkilərin azad, şəffaf, beynəlxalq standartlara uyğun keçirilməsi istiqamətində atılan addımların da təməli məhz ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub. 2003-cü ildə Azərbaycan hökuməti ilə beynəlxalq təşkilatların birgə əməkdaşlığı nəticəsində ölkəmizdə prezident, parlament, bələdiyyə seçkilərinin, eləcə də ümumxalq səsverməsinin demokratik keçirilməsinə geniş imkanlar yaradan Seçki Məcəlləsi qəbul edilmişdir.

Bir mühüm hadisəni də qeyd edək ki, Azərbaycanın demokratik təsisatların inkişafı istiqamətində atdığı uğurla addımların nəticəsi olaraq 2001-ci ilin yanvarında ölkəmiz bilavasitə demokratik prinsiplərin inkişafı ilə məşğul olan beynəlxalq quruma- Avropa Şurasına tamhüquqlu üzv qəbul olunub. Hər zaman bu gerçəkliklər xüsusi vurğulanır ki, Azərbaycanın demokratik inkişaf yolu heç də hamar olmayıb. Ölkəmizin uğurlarını, demokratik inkişafını həzm etməyən qüvvələr hər vaxt Azərbaycanın Avropa Şurasına tamhüquqlu üzv qəbul olmasına mane olmağa səy göstərirdilər. Lakin Ulu Öndər müstəqil siyasəti ilə bu maneələri dəf etdi və təsdiqlədi ki, heç bir qüvvə Azərbaycan xalqının iradəsinə təsir etmək imkanında deyil. Demokratiya strateji kursumuzun əsas mahiyyətini təşkil edir.

- Vüqar müəllim, bildiyiniz kimi, demokratik inkişafın vacib amillərindən biri çoxpartiyalı sistemin yaradılmasıdır. Ümummilli Liderin xidmətlərinin əsas tərkib hissələrindən biri milyonların sevgisini qazanan Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasıdır. Bu fikirlə razısınız?

- Əlbəttə, tamamilə razıyam. Yaxın tariximizə nəzər salsaq görərik ki, müstəqillimizin ilk illərində yaşananlar ümumilikdə xalqın böyük əksəriyyətinin istəyini özündə ehtiva edən 91 nəfər ziyalının Ümummilli Liderə belə bir partiyanın yaradılması ilə bağlı müraciətini şərtləndirdi. Həmin müraciətdə o illərin səciyyəvi xüsusiyyətləri öz əksini tapmışdı. Ulu öndər Heydər Əliyev müraciətə müsbət cavabı ilə xalqın yanında olduğunu göstərdi, bu partiya yaradıldığı təqdirdə Azərbaycanın demokratik dövlət quruculuğuna böyük töhfələr verəcəyinə əminliyini ifadə etdi. Mən şəxsən “91-lər”dən biri kimi Yeni

Azərbaycan Partiyasının təsis konfransını çox çətin və ağır şəraitdə keçirdiyinin şahidiyəm.

1992-ci ilin 21 noyabr tarixində Naxçıvanda təsis konfransını keçirən Yeni Azərbaycan Partiyası çox keçmədi ki, milyonların partiyasına çevrildi. Xalqın partiyası kimi nüfuz qazanan YAP yaranmasından 7 ay sonra iqtidar partiyası kimi fəaliyyət göstərdi. Partiyanın Sədri, ulu öndər Heydər Əliyevin 1993-cü ildə xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıdışı həm Azərbaycanın, həm də Yeni Azərbaycan Partiyasının həyatında yeni mərhələnin əsasını qoydu.

Azərbaycanın müstəqillik tarixinin bələdçisi kimi YAP-in ölkəmizin uğurlarında payı, rolu böyükdür. “Yeni Azərbaycan uğrunda!” şüarı ilə yola çıxan YAP illər keçdikcə “Daha güclü Azərbaycan naminə!”, “Güclü dövlət, yüksək rifah!”, “Yeni hədəflərə doğru!”, “İlhamla irəlilə!” dedi. Təbii ki, bu şüarların hər biri dövrün, zamanın tələblərini ortaya qoymaqla yanaşı, Azərbaycanın inkişaf yolunda inamla irəlilədiyini açıqladı. 1998, 2003, 2008, 2013 və 2018-ci illərin prezident, 2000, 2005, 2010, 2015 və 2020-ci illərin parlament, 1999, 2004, 2009, 2014 və 2019-cu illərin bələdiyyə, 2002, 2009 və 2016-cı illərdə keçirilən ümumxalq səsverməsində xalqın dəstəyini qazanan Yeni Azərbaycan Partiyası tarixə qələbələr partiyası kimi daxil olub. Ulu öndər Heydər Əliyevin “Yeni Azərbaycan Partiyası dünən, bu günün və gələcəyin partiyasıdır” tezisinin davamı olaraq möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev bildirir ki, YAP nəinki ölkənin, hətta bölgənin aparıcı siyasi təşkilatıdır.

Yeni Azərbaycan Partiyasının öten il ölkədə geniş vüsət alan islahatların qanunverici orqanda da öz əksini tapması məqsədlə növbədənəkar parlament seçkilərinin keçirilməsi təşəbbüsü ilə çıxış etməsi və bu qərarın dəstəklənməsi partiyanın hər bir addımının əsasında dövlətimizin qüdrətlənməsinin, insanların rifahının yaxşılaşdırılmasının dayandığını bir daha təsdiqlədi. Xalqa, dövlətə xidmət edən partiya milyonların sevgisi şəksizdir. Bu gün sıralarında 750 mindən artıq üzvü birləşdirən YAP Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə uğurla inkişaf edir, Heydər Əliyev ideyalarının fəal təbliğatçısı kimi cəmiyyətdə siyasi mühitdə öz mövqeyini daha da möhkəmləndirir.

- 2003-cü il Azərbaycanın dövlətçilik tarixində yeni bir mərhələnin başlanğıcıdır. 2003-cü ildən başlanan yolu necə xarakterizə edərdiniz?

- Müasir müstəqil Azərbaycan daim möhkəm təməl üzərində ucaldılan binaya bəzədilir. Bu baxımdan ki, Azərbaycan da ulu öndər Heydər Əliyevin düşünülüb və

məqsədyönlü siyasəti nəticəsində yaradılan möhkəm baza əsasında davamlı uğurları ilə diqqət mərkəzindədir. 2003-cü il oktyabrın 1-də Ümummilli Liderin xalqa müraciətində əksini tapan fikirlər bugünü müzün reallıqlarıdır. 2003-cü ildə keçirilən prezident seçkilərində xalqın böyük əksəriyyətinin səsinə qazanaraq Prezident seçilən cənab İlham Əliyev andiçmə mərasimində bu vədi vermişdir: “Mən bu böyük etimadı doğruldacağam, bu vəzifənin öhdəsindən layiqincə gələcəyəm, Heydər Əliyev siyasətini davam etdirəcəyəm”

Son 16 ildən artıq dövrdə görülən işlər, əldə olunan uğurlar hər bir vədin konkret əməli işdə öz təsdiqini tapdığını göstərir. Heydər Əliyevin siyasi kursunu bütün sahələrdə uğurla davam etdirən cənab İlham Əliyev iqtisadi artımın qeyri-neft sektorunun hesabına olmasını qarşıya mühüm vəzifə kimi qoydu. Bu məqsədə nail olmaq üçün regionların malik olduğu potensial imkanlardan səmərəli istifadə etmək məqsədilə regional inkişaf proqramları icra edildi. Artıq 4-cü Dövlət Proqramının icrasının bir ili tamam oldu. Bu illər ərzində ümumi daxili məhsulun 3 dəfədən çox artması, işsizliyin 5 faizə, yoxsulluğun 4,8 faizə enməsi, 2 milyondan artıq yeni iş yerinin yaradılması, əməkhaqqının, pensiyaların dəfələrlə artması və sair uğurlu sosial-iqtisadi islahatların nəticəsidir. Ölkə iqtisadiyyatına 270 milyard dollar sərmayə yatırılıb. Valyuta ehtiyatlarımız 52 milyard dollardan artıqdır.

İslahatları inkişaf, tərəqqi, yeni yanaşma kimi dəyərləndirən cənab İlham Əliyev bu islahatların bütün sahələri əhatə etməsinin, Azərbaycanın hər sahədə təcrübəsinin nümunəviliyinin vacibliyini bildirir. Hər zaman ilk rəhbər imza atan Azərbaycanın uğurla icra etdiyi “ASAN xidmət”, ABAD, DOST layihələri beynəlxalq səviyyədə dəstəklənir. Hər layihə özlüyündə inkişaf deməkdir. Məqsəd şəffaflığın təmin olunması, orta və kiçik sahibkarlığın inkişafına dəstək olmaq, vətəndaş məmnunluğunu artırmaqdır.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin qarşıya qoyduğu “Neft kapitalını insan kapitalına çevirək” tezisi reallıqdır. Ölkəmizdə yeni texnologiyaların inkişafına, iqtisadiyyatın elmi əsaslara söykənməsinə xüsusi diqqət yetirilir.

Təbii ki, bütün addımların əsasında insan amili dayanır. İqtisadi tərəqqi güclü sosial siyasətlə təmin edilir. Təkcə öten ildə, eyni zamanda, cari ilin birinci rübündə əldə olunan sosial-iqtisadi göstəricilərə diqqət yetirmək kifayətdir. Ötən il icra olunan 2 sosial paket 4 milyondan artıq insanın sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə xidmət etdi. Minimum əmək haqqının məbləği 250 manata, minimum pensi-

yanın məbləği isə 200 manata çatdırıldı. Cari ilin əvvəlində minimum pensiyalar artırılaraq 230 manatdan yuxarıdır. Dövlət hər bir vətəndaşına qayğı ilə yanaşdığını hər addımında təsdiqləyir.

Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin tapşırıqları, həmçinin imzaladığı sərəncamlar əsasında bu gün dünyanı bürüyən pandemiya qarşı mübarizə tədbirlərinin gücləndirilməsi, insanların sağlamlığının təminatı, iqtisadi və sosial fəsadların aradan qaldırılması istiqamətində atılan addımlar da dövlətimizin iqtisadi və sosial gücünü nümayiş etdirir. Sahibkarlığın inkişafının prioritetliyinin təmin olunması məqsədilə pandemiya zamanı əziyyət çəkən sahə olaraq iş adamlarına dövlət tərəfindən maliyyə dəstəyinin göstərilməsi, işsizlərə və karantin dövründə müvəqqəti işsiz qalan vətəndaşlara 190 manat birdəfəlik yardımın göstərilməsi və sair kimi addımlar da bu qəbildəndir. İstər ölkə daxilində, istərsə də xaricdə bu fikir böyük inamla qeyd olunur ki, Azərbaycan Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə görülən işlərin, tədbirlərin nəticəsində bu çətinlikdən də az itki ilə çıxacağıq.

Məhz cari ilin öten dövrünün uğurlarına söykənərək, dövlətimizin başçısı İlham Əliyev bu fikri böyük əminliklə qeyd edir ki, 2020-ci il də geniş və dərin islahatlar ili olacaq. Uğurlarımızda idarəçilik sistemində təkmilləşmənin rolu böyükdür. Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın da ölkəmizin dayanıqlı inkişafına töhfələri ölçüyə gəlməzdir. Sosial layihələrin icrasına diqqət Mehriban xanım Əliyevanın fəaliyyətində əsas yer tutur.

- Vüqar müəllim, ulu öndər Heydər Əliyevin irsinin təbliği məqsədilə yaradılan Heydər Əliyev Fondunun çoxşaxəli fəaliyyəti ilə bağlı fikirlərinizi bilmək istərdik...

- Müxtəlif mədəniyyətlərin və dinlərin qovşağında yerləşən Azərbaycan dövlətlər, xalqlar arasında körpü rolunu oynayır. Heydər Əliyev Fondunun Azərbaycan mədəniyyətinin, tarixinin, milli-mənəvi dəyərlərinin təbliği, qorunması və inkişaf etdirilməsi istiqamətində həyata keçirdiyi tədbirlər Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun artmasına böyük töhfələr verir. Azərbaycan həqiqətlərinin təbliğində, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin əsl mahiyyətinin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılmasında Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın, Fondun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın xidmətləri böyükdür. Leyla xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən “Xocalıya ədalət!” beynəlxalq

kampaniyası çərçivəsində indiyədək dünyanın əksər ölkələrində tədbirlər keçirilib, təbliğat xarakterli materiallar yayılıb, müxtəlif dillərə çap olunmuş vəsaitlər paylanılıb. Bu kimi tədbirlərin nəticəsi olaraq bir sıra ölkələrin parlamentləri, ABŞ-ın bir çox ştatları Xocalı faciəsini soyqırımını kimi tanıdıqlarını bəyan ediblər.

Fond yarandığı gündən xeyirxahlığın ali ünvanı kimi tanınıb. İnsanların ümidlərini doğrultmaq, mərhəmət və şəfqət, inam və məhəbbət, ehtiyacı olanlara dəstək, kimsəsizlərə kömək, bir sözlə, xeyirxahlıq Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətinin əsas istiqamətidir. Vətəndaşların hər bir müraciətinə həssas münasibət, təhsil, səhiyyə, idmanın inkişafı istiqamətində dövlətimizin həyata keçirdiyi siyasətə dəstək verən Fond ali dəyərlərə üstünlük verdiyini təsdiqləyir. Fondun, onun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın çoxşaxəli fəaliyyəti, görülən işlər, əldə olunan uğurlar xalqımız tərəfindən yüksək dəyərləndirilərək Heydər Əliyev irsinə verilən dəyər kimi qəbul edilir. Xeyriyyəçilik fəlsəfəsinin əsasını ilk növbədə insanların yaxşılaşdırılması, çalışması, başqasının dərdinə şərik olmaq, ehtiyacı olanlara kömək əli uzatmaq istəyi kimi insani keyfiyyətlərin və qabiliyyətlərin fundamental xarakterinin qəbul olunması kimi dəyərləndirən Mehriban Əliyeva bildirir ki, xeyriyyəçilik fəaliyyətinin əsas motivi şəxsən özü üçün hər hansı dividendlər və ya səmərə gözləmək deyil, məhz insanlara sevgi və təmənnaşlıq olaraq xeyirxahlıq görmək arzusunun ibarət olmasıdır.

Heydər Əliyev Fondunun pandemiya qarşı mübarizə tədbirləri çərçivəsində həyata keçirdiyi tədbirlər də bu silsiləyə aiddir. Belə ki, Fond “Biz birlikdə güclüyük!” aksiyası çərçivəsində 200 mindən çox ailəyə yardım paylayacaq. Həmçinin Fond tərəfindən qanvermə aksiyasına başlanılmışdır. Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva aksiyaya könüllü qoşulanlara təşəkküründə bir daha bildirmişdir ki, Azərbaycan xalqının hər zaman birlik və həmrəylik nümayiş etdirərək bir-birinə kömək etməyə hazır olması, əl-ələ verərək çətinlik və sınaqlardan birlikdə üzünə çıxması bizim ən gözəl xüsusiyyətlərimizdən biridir, irsi qan xəstəliklərindən, xüsusilə də talassemiyadan əziyyət çəkən insanlara kömək məqsədilə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən başlanmış qanvermə aksiyasına könüllü olaraq çoxsaylı vətəndaşlarımızın qoşulması bunu bir daha göstərdi. Qoy, xoş əməllərin sayı artсын!

Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin “Biz birlikdə güclüyük!” çağırışının davamı kimi Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva bu əminliyi ifadə edir ki, müdrik xalqımızın ən gözəl xüsusiyyətləri-ruh yüksəkliyi və mərdlik, mərhəmət və şəfqət, inam və məhəbbət sayəsində biz birlikdə bu ciddi çağırışın öhdəsindən gələcəyik.

Təbii ki, bu əminliklərə əsas verən müstəqil Azərbaycanımızın 29 ilə yaxın müstəqillik tarixində qazandığı uğurlar, ən əsası bütün çətinliklərdən daim şərəflə, üzünə çıxmasıdır. Çünki ulu öndər Heydər Əliyevin bugünü və gələcəyimiz üçün müəyyənləşdirdiyi inkişaf konsepsiyası daha böyük uğurları

- *Vüqar müəllim, fenomen şəxsiyyət, Azərbaycan dövlətinin qurucusu, ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 97-ci ildönümü Azərbaycanın müstəqillik tarixinin vərəqlənməsini bir zərurətə çevirir. Keçilən yolun təhlili əsasında "Müstəqil Azərbaycan dövləti Ulu Öndərin şah əsəridir" tezisini necə səciyyələndirərdiniz?*

- Təbii ki, bugününümüz üçün möhkəm baza yaradan ulu öndər Heydər Əliyevin dövlətimiz, xalqımız qarşısındakı xidmətlərini bir sual çərçivəsində əhatə etmək mümkün deyil. İllər biri-birini əvəzlədikcə bu xidmətlərin miqyasının nə qədər geniş, Ulu Öndərin fəaliyyətinin hər bir sahəsinin hələ uzun illər bundan sonra da tədqiqat mövzusu olacağını gören hər bir vətəndaş ölkəsini belə zirvələrə yüksəldən dahi şəxsiyyətlə qürur duyur. Ümummilli Lider "Müstəqil Azərbaycan" adlı şah əsərini o dövrdə yaratmışdır ki, ölkədə bir tərəfdən kaos, anarxiya, özbaşınalıq, iqtisadi tənəzzül hökm sürür, digər tərəfdən torpaqlarımız biri-birinin ardınca işğal olunurdu. Xalqın sabaha olan ümidləri tamamilə itmişdi. Xalq belə çətin vəziyyətdə öz xilaskarını axtarırdı. Bu xilaskar zəngin dövlətçilik təcrübəsinə, idarəçilik qabiliyyətinə malik, dövlətini, xalqını, Vətəni canından artıq sevən ümummilli lider Heydər Əliyev idi. 1993-cü ildə Ulu Öndər xalqının səsine səs verdi, onun təkidlə tələbi ilə hakimiyyətə qayıtdı, müstəqilliyimizi tarixi nailiyyətimiz kimi dəyərləndirərək onun qorunmasını, möhkəmləndirilməsini hər bir Azərbaycan vətəndaşının vəzifəsi kimi qarşıya qoydu. Ümummilli Lider xilaskarlıq missiyasını yerinə yetirməklə işıqlı gələcəyimizin təməlini qoydu. Dahi rəhbərimizin düşünlülmüş və məqsədyönlü siyasətinin Azərbaycana qazandırdığı uğurların fonunda hər bir ölkənin inkişafında lider amilinin rolunu aydın görmək mümkündür. Ulu Öndərin uzun illər Azərbaycan rəhbərlik etməsi ölkəmizin müstəqilliyinə və xalqımıza sədaqət, millilik və Vətənə məhəbbət hisslərinə inaminin təzahürüdür. Hələ Sovet İttifaqı dövründə ölkəmizi SSRİ-nin qabaqcıl respublikaları sırasına çıxaran ulu öndər Heydər Əliyev 1993-cü ildə xalqın təkidlə tələbi ilə hakimiyyətə qayıdıb və dövlətçilik tariximizin yeni mərhələsinin başlanğıcını qoydu. 1993-cü il 15 iyunun Azərbaycan tarixinə Milli Qurtuluş Günü kimi daxil edilməsi müstəqil Azərbaycan dövlətinin Ümummilli Liderin şah əsəri olduğunu əsaslı şəkildə ortaya qoyur. 1993-cü ilin 3 oktyabrında xalqın yüksək etimadını qazanaraq yekdilliklə müasir müstəqil Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilən və 11 oktyabr 1998-ci ildə qələbəsini yenidən təsdiqləyən ümummilli lider Heydər Əliyev milyonların onilliklər boyu ürəyində gəzdirdiyi milli suverenlik arzusunu reallaşdırdı. Dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev 1993-cü ilin oktyabrında keçirilən andiçmə mərasimində bildirmişdir: "Belə yüksək və məsuliyyətli vəzifəni üzərimə götürərkən birinci növbədə Azərbaycan xalqının zəkasına, müdriyyətinə, qüdrətinə güvənirəm, arxalanıram. Azərbaycan xalqının mənə bəslədiyi ümidlər mənə bu vəzifəni üzərimə götürməyə məcbur

"Ümummilli Liderin yaratdığı müasir müstəqil Azərbaycan dövləti milli sərvətimizdir"

Yeni Azərbaycan Partiyası Siyasi Şurasının üzvü, "İki sahil" qəzetinin baş redaktoru, Əməkdar jurnalist Vüqar Rəhimzadənin yap.org.az-a müsahibəsi

edibdir. Əmin etmək istəyirəm ki, bu ümidləri doğrultmaq üçün əlimdən gələni əsirgəməyəcəyəm."

Bəli, Ulu Öndər uzaqgörən və gələcəyə hesablanmış siyasəti ilə Azərbaycanı yenidən qurdu, azərbaycanlıları isə bir xalq, millət olaraq özünə qaytardı. Dünyanın müxtəlif ölkələrinə səpələnmiş soydaşlarımızın azərbaycançılıq ideyası ətrafında birləşməni təmin etdi. Azərbaycan sözün əsl mənasında özünü dünyaya müstəqil dövlət kimi təqdim etdi. Ulu Öndərin titanik fəaliyyəti sayəsində ölkə daxilində sabitliyin yaradılması bütün sahələrdə uğurlu addımların atılmasını şərtləndirdi. Ümummilli Liderin gərgin səyləri nəticəsində 1994-cü il may ayının 12-də Ermənistanla müharibədə atəşkəs sazişinin imzalanması ölkədə sabitliyin möhkəmləndirilməsinə, digər sahələr üzrə əhəmiyyətli addımların atılmasına stimül verdi. Ən əsası hər bir ölkənin inkişafında əsas amil olan iqtisadi tərəqqi üçün imkanlar yarandı. İqtisadi inkişafı paralel olaraq müstəqilliyin ilk illərində ölkədə hökm sürən səriştəsiz rəhbərlik, kaos, anarxiya, özbaşınalıq nəticəsində Ermənistan hərbi birləşmələri tərəfindən işğal olunmuş ərazilərimizi azad etmək məqsədilə ordu quruculuğu prioritet istiqamət kimi müəyyənləşdirildi.

- *Vüqar müəllim, Siz ulu öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu müstəqil Azərbaycan Respublikasının yeni neft strategiyasının ölkənin iqtisadi və siyasi mövqeyinin, müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsində rolunu necə qiymətləndirirsiniz?*

- Ümummilli Liderin Azərbaycanı iqtisadi və sosial problemlərdən xilas etməyin yolunu malik olduğumuz təbii resurslardan səmərəli istifadədə görməsi dahi rəhbərin uzaqgörən siyasətinin nəticəsi idi. 1994-cü il sentyabrın 20-də dünyanın nüfuzlu transmilli neft şirkətləri ilə "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması Azərbaycanın iqtisadi və siyasi müstəqilliyinin təminatında, dayanıqlı inkişafında mühüm rol oynadı. Bu saziş Azərbaycanı sabitlik diyarı kimi tanıtdı, qısa müddətdə böyük investisiyalar məkanına çevirdi. "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanma-

sından keçən müddətdə ölkə iqtisadiyyatına 270 milyard dollara yaxın investisiyanın yatırılması məhz Ulu Öndərin müəllifi olduğu neft strategiyasının uğurlu icrasının nəticəsidir. Çoxlarına əfsanə kimi görünən Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) və Bakı-Tbilisi-Ərzurum (BTƏ) neft-qaz layihələrinin reallaşması növbəti layihələrin gündəmə gətirilməsinə stimül oldu. Azərbaycan neftinin 2006-cı il 28 May- Respublika Günündə Türkiyənin Ceyhan terminalına çatması "Əsrin müqaviləsi"nin müstəqilliyimizin qorunmasında və möhkəmləndirilməsində roluna bir daha işıq saldı. Azərbaycan neftinin məhz Respublika Günündə Ceyhan terminalına çatmasının rəmzi mənası olduğunu bildiren möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev bu münasibətlə xalqa təbrikində belə bir reallığı da xüsusi qeyd etmişdir ki, "Əsrin müqaviləsi" imzalanmasaydı, bu gün Azərbaycanın iqtisadi çətinliklərini, beynəlxalq aləmdə yerini və rolunu təsəvvür etmək çətin deyildi. BTC neft kəməri olmasaydı, BTƏ qaz kəməridən, bunlar da olmasaydı Cənub Qaz Dəhlizindən danışmaq mümkün deyildi. "Əsrin müqaviləsi"nin Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsində rolunu böyükdür.

Xüsusi vurğulamaq istəyirəm ki, "Əsrin müqaviləsi"ndən başlanan yolun Azərbaycana qazandırdığı uğurlar davamlılığı ilə diqqət çəkir. Azərbaycan tarixən neft ölkəsi kimi tanınırdı. Artıq bu gün ölkəmiz həm də qaz ixracatçısına çevrilib. Regional çərçivədə başlanan əməkdaşlıq əlaqələrinin coğrafiyası genişləndirilərək beynəlxalq müstəviyə keçib. 2017-ci ildə "Yeni əsrin müqaviləsi"nin imzalanması, 2018-ci ildə Cənub Qaz Dəhlizinin rəsmi açılışı, həmçinin bu nəhəng layihənin əsas tərkib hissələrindən olan TANAP-ın istifadəyə verilməsi, 2020-ci ildə onun digər seqmentini olan TAP-ın istifadəyə verilməsinin nəzərdə tutulması Azərbaycanın çoxtərəfli əməkdaşlığa verdiyi töhfələrin, eyni zamanda, etibarlı tərəfdaş kimi möhkəmlənən mövqeyinin təqdimatıdır.

Ulu öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu neft strategiyasının uğurlu icrasında xüsusi yeri olan Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) müxtəlif ölkələrdə həyata keçirdiyi əhəmiyyətli investisiya layihələri də ölkəmizin etibarlı tərəfdaş kimi mövqeyinin möhkəmlənməsində mühüm rol oynayıb. Beynəlxalq aləmdə Azərbaycan brendi kimi tanınan və nüfuz qazanan SOCAR-ın təkə son illərdə reallaşdırdığı layihələrə diqqət yetirmək kifayətdir. TANAP-dan sonra "Star" neft emalı zavodunun istifadəyə verilməsi SOCAR-ın beynəlxalq qurum kimi artan roluna işıq saldı. Bu gün artıq transmilli Şirkətə çevrilmiş Azərbaycan Respublikası

Dövlət Neft Şirkətinin beynəlxalq səviyyəli tədbirlərdə ölkəmizin enerji sektoruna qazandırdığı uğurlardan bəhs edərkən haqlı olaraq bu fikir xüsusi vurğulanır ki, SOCAR-ı daim uğur izləyir.

Neft-qaz gəliirlərinin idarə olunmasında şəffaflığın təmin olunması, vəsaitlərin bölüşdürülməsində ədalət prinsipinin qorunması ölkəmizin hərtərəfli inkişafına yol açan sosial-iqtisadi layihələrin uğurlu icrasını, həmçinin əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsini təmin edir. Ulu öndər Heydər Əliyevin böyük uzaqgörənliklə yaratdığı Dövlət Neft Fondu şəffaflıq kriteriyalarına görə nümunəvi qurum kimi dəyərləndirilir. Fondun vəsaitlərinin yönəldildiyi istiqamətlərə diqqət yetirdikdə neft siyasətinin məntiqli davamı kimi qeyri-neft sektorunun inkişafının prioritetliyi özünü qabarıq şəkildə büruzə verir.

Bir mühüm məqamı da qeyd etmək yerinə düşər ki, ulu öndər Heydər Əliyevin 16 avqust 2001-ci il tarixli Sərəncamı əsasında "Əsrin müqaviləsi"nin imzalandığı tarix - 20 sentyabrın ölkəmizdə Neftçilər Günü kimi təsis olunması da bu sazişin Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsində yerini və rolunu təsdiqləyir.

Son 16 ildən artıq dövrdə möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qeyri-neft sektorunun inkişafı istiqamətində atılan addımlar və onların uğurlu nəticələri də müəllifi Ulu Öndər olan neft strategiyasının uğurudur. Söz yox ki, Azərbaycan qarşıdakı illərdə neft strategiyasının daha böyük uğurlarını yaşayacaq.

- *Ulu Öndərin düşünülmüş siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri də iqtisadi və siyasi islahatların vəhdətliyinin qorunmasıdır. Azərbaycanın demokratik inkişaf tarixini vərəqləməyinizi istərdik...*

- Məmnuniyyətlə. Əvvəlcədən deyim ki, demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət quruculuğu yolunu tutan Azərbaycan bu istiqamətdə atdığı addımlara diqqət yetirdikdə demokratikləşmə prosesinin ölkənin hərtərəfli inkişafında əsas amil olduğu təsdiqlənir. Ulu öndər Heydər Əliyev demokratik cəmiyyətin varlığını təsdiqləyən amillərin ölkəmizdə bərqərar olmasının prioritetliyini daim əldə rəhbər tuturdu. Dahi şəxsiyyətin rəhbərliyi ilə insan hüquq və azadlıqlarının qorunması, azad mətbuatın formalaşması, çoxpartiyalı sistemin yaradılması, seçkilərin demokratik, beynəlxalq standartlara uyğun keçirilməsi istiqamətində mühüm addımlar atıldı. Ümummilli Liderin müəllifi olduğu və 12 noyabr 1995-ci ildə referendum yolu ilə qəbul olunan müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyası ölkəmizdə müstəqil dövlət təsisatlarının yaranması-

na və dövlət quruculuğu prosesinə stimül oldu. İnsan hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi məqsədilə atılan addımlar sırasında 1998-ci ildə Şərqdə ilk dəfə olaraq ölkəmizdə ölüm cəzasının ləğv edilməsini xüsusi qeyd etməliyik. Ulu öndər Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi dövlət siyasətinin mahiyyətini özündə əks etdirən humanistlik nəticəsində 1995-ci ildən əfv və amnistiya təsisatları bərpə edildi, 1995-2003-cü illərdə imzalanmış 32 əfv Fərman və Sərəncamı, 7 Amnistiya Aktına əsasən minlərlə məhbus azadlığa qovuşdu.

Demokratiyanın digər mühüm amili kimi söz və mətbuat azadlığının inkişafı istiqamətində atılan addımlar da bugününümüz üçün möhkəm baza formalaşdırmışdır. Ulu öndər Heydər Əliyevin 6 avqust 1998-ci il tarixli Fərmanı ilə senzuranın ləğv olunması ölkədə müstəqil mətbuatın inkişafı üçün geniş imkanlar yaratdı. Mətbuatın maddi-texniki bazası möhkəmləndirildi. Azad mətbuatın inkişafına göstərilən diqqət və qayğının nəticəsidir ki, bu gün Azərbaycan KİV-lərin sayına görə MDB və Şərqi Avropa ölkələri arasında lider mövqedə dayanır. Ölkədə minlərlə kütləvi informasiya vasitəsi dövlət qeydiyyatına alınıb. Respublikamızda xeyli sayda jurnalist təşkilatları və ictimai birlikləri mövcuddur. Azərbaycanda internet istifadəçilərinin sayı 85 faizdən çoxdur. İKT-nin inkişafı istiqamətində atılmış addımlar nəinki ölkəmizdə, dünya birliyində təqdir olunur. Son illərdə üç peykimizin orbitə buraxılması da informasiya müstəqilliyinin və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, ölkəmizdə kosmik sənayenin inkişafı etdirilməsi və beynəlxalq kosmik məkana inteqrasiyası istiqamətində atılan mühüm addımlar sırasında yer alır. Bu gün böyük qürur hissi ilə qeyd edirik ki, Azərbaycanda söz, mətbuat azadlığı mövcuddur, insan hüquqları yüksək səviyyədə qorunur, bu, dövlətimizin demokratik dəyərlərə sadıqlıyının və bu prinsiplərin inkişafında maraqlı olmasının göstəricisidir. Məhz bu diqqət və qayğının nəticəsi idi ki, ulu öndər Heydər Əliyev 2002-ci ildə "Jurnalistlərin dostu" mükafatına layiq görülmüşdür.

Həmin illərdə formalaşan möhkəm baza son 16 ildən artıq dövrdə də uğurlu addımlara yol açdı. KİV-lərin inkişafına Dövlət Dəstəyi Konsepsiyasının qəbulu və uğurlu icrası, sənədə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinə Dövlət Dəstəyi Fondunun yaradılması, jurnalistlərin mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində davamlı sərəncamlar hər bir mətbuat nümayəndəsindən peşəkərlığı və məsuliyyəti artırmağı tələb edir. Mətbuatın əsas prinsipləri olan obyektivliyin qorunması, qə-

Hazırda dünyanın bir nömrəli probleminə çevrilən yeni növ koronavirusdan heç birimizin sığortalı olmadığı açıq aydın göz qarşısındadır. Artıq dünyada 3.5 milyon insanı cənginə alan COVID-19 hər kəsdə özünü fərqli şəkildə göstərə bilər. Orqanizmdən asılı olaraq, bəziləri xəstəliyi daha ağır, bəziləri yüngül şəkildə keçirsə də, bəziləri isə heç fərqi etmədən virus daşıyıcısı olur. Dünya ölkələrinə nəzərə yetirdikdə, nəticələri müsbət çıxan amma özünü o qədər də pis hiss etməyən koronavirus xəstələrinə görə bilir. Bəs görəsən, COVID-19 testi müsbət çıxıb, lakin özünü yaxşı hiss edən xəstələr nə etməlidir?

Mütəxəssislər karantin müddətini evdə keçirən şəxslərin ailələri üçün hər hansı bir riskin qarşısını almaq üçün müəyyən qaydalara riayət edilməli olduğunu bildirirlər. SİA məsələ ilə bağlı önəmli məqamları açıqlayır.

Koronavirusu yüngül və ya qeyri-müəyyən bir formada keçirirsinizsə...

Yüksək temperatur, quru öskürək, nəfəs darlığı, bədən ağrıları, zəiflik, qoxu və dad ala bilməmək kimi şikayətlərlə ortaya çıxan COVID-19 bəzən heç bir əlamət göstərmədən çox yüngül şəkildə keçə bilər. Bu vəziyyətdə həyəcanlanmadan həkimə müraciət etmək vacibdir. Tələb olunan testlər edildikdən sonra nəticələr müsbət olarsa, mütəxəssislər tərəfindən qiymətləndirmə aparılır və müalicə planına qərar verilir.

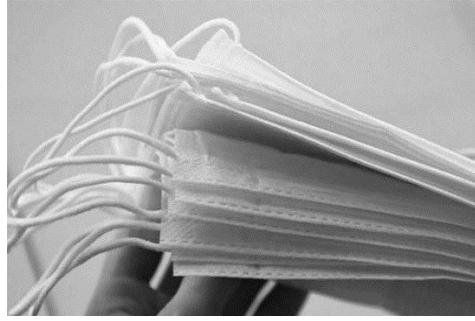
Əvvəla, yaş və xroniki xəstəliklər çox vacib meyardır. 60 yaşdan yuxarı olmaq və ya xərcəng, ürək, ağciyər, böyrək, qaraciyər, həzm sistemi və ya endokrin sistemlə bağlı problemlər müalicənin yol xəritəsini dəyişdirir. Ancaq bu mövzuda heç bir problem olmadıqda və xəstəlik stasionar müalicəni tələb etmərsə, prosesi ev karantinində davam etdirmək məqsədəuyğundur.

Ailə üzvlərinin qorunması çox vacibdir

Koronavirus testi müsbət çıxan şəxsin ailə üzvləri, iş yoldaşları və yaxın ətrafı risk altındadır. Əvvəla, yaxın zamaqda xəstə ilə əlaqə quran insanlara mövzu haqqında məlumat vermək vacibdir. Bununla onlar öz vəziyyətlərini müşahidə etməklə, mümkün problemlərin və xəstəliyin yayılmasının qarşısını ala bilərlər. Bundan əlavə, ailə üzvlərinin də testdən keçməsi mütləqdir. Əgər ailədə yaşlı insanlar və ya xroniki xəstəliyi olan biri varsa, ona xüsusi diqqət yetirilməli, şərait imkan verərsə eyni evdə qalmamalıdır.

Maskanı yalnız tək olanda çıxarın

Koronavirus xəstələri karantini neçə keçirməli?

Evde karantin şəraitində qalan xəstənin otağı mütləq şəkildə ayrı olmalıdır. Mümkün olduğu qədər tualet və vanna otağından ortaq istifadə etməmək məqsədəuyğundur. Xəstənin olduğu mühitdə ailə üzvlərinin olması məsələhət görülmür. Evdə hərəkət məhdud olmalı, xəstə ilə ən azı 2 metr məsafə saxlanmalıdır. Evdəki hər kəsin tibbi maska taxması vacibdir. Xəstəyə qulluq edən şəxs N95 maskası taxa bilər. Yoluxan şəxs yalnız tək olduğu zaman tibbi maskanı çıxara bilər. Karantin müddətində evə qonaq qəbul edilməməlidir.

Evin təmizliyi və şəxsi gigiyena qaydalarına diqqət

Xəstə şəxsin gün ərzində istifadə etdiyi vasitələr ayrı olmalıdır. Ev mütəmadi olaraq təmizlənməli və havalandırılmalıdır. Xüsusilə elektrik açarları, qapı və pəncərə tutacaqları tez-tez dezinfeksiya edilməlidir. Evdəki əllərini mütəmadi olaraq yumalı və şəxsi gigiyenasına diqqət yetirməlidir. Öskürək və asqırma zamanı birdəfəlik salftələrə üstünlük verilməlidir. Maska, dəsmal kimi materialları zibillə atarkən diqqət yetirilməli, onlar iki qat torba ilə bağlanmalıdır.

Vitamin və mineralların müalicəvi gücündən faydalanın

Xəstələr və onların yaxınları antioksidantlar, vitaminlər və minerallarla zəngin qidalarla qidalanmalıdır. Düzgün və adekvat qidalanma ümumi sağlamlığın qorunması baxımından ən vacib məqamdır. Koronavi-

rus üzərində aparılan elmi araşdırmalar nəticəsində 3 əsas elementin müalicədə fərqləndiyi məlum olub. Vitamin C, sink və D vitamini həkim nəzarəti altında müvafiq miqdarda qəbul edilə bilər. Bundan əlavə, gün ərzində bol su içilməli, xəstə istirahət etməli, yuxusuna diqqət etməlidir. Bu qaydalar xəstəlikdən qurtulmaq üçün vacib məqamlardır.

Pozitiv düşüncə və düzgün qayğı COVID-19-la ən yaxşı mübarizə üsuludur

Koronavirusa yoluxan xəstələrin bu müddət ərzində psixologiyası müsbət olmalıdır. Bu, xəstəliyin daha da ağırlaşmaması üçün ən vacib məqamdır. Müalicə zamanı özünə yaxşı qulluq, stres və narahatlıqdan uzaq olmaq mühümdür. Məsələn, xəstə öz əhvalını qaldırmaq üçün sevdikləri ilə video zənglər edə bilər. Bununla yanaşı, gün ərzində nəfəs alma və istirahət məşqlərindən istifadə etmək tövsiyə edilir. Karantin müddətində yeni filmlərə baxmaq, musiqi dinləmək, müxtəlif kitabları oxuyub bitirmək olar. Başqa sözlə, bu prosesi ən səmərəli şəkildə keçirməyə çalışmaq vacibdir. Tövsiyə edilmediyi təqdirdə xəstələr dərman qəbul etməməlidirlər. Vəziyyətlərində dəyişikliklərlə bağlı həkimləri ilə təmasda olmalıdırlar. Bu proses xəstənin tam sağalmasına qədər davam etməlidir. COVID-19 xəstələrinin qohumları, yaxınları stress keçirmədən lazımi tədbirləri görərək özlərini və yaxınlarını qorumağa çalışmalıdırlar.

Nailə Məhərrənova

Tramp açıqladı: "COVID-19 peyvəndi 2020-ci ilin sonunda hazır olacaq"

Koronavirus peyvəndi ABŞ-da 2020-ci ilin sonuna yaxın peyda olacaq. SİA xarici mətbuata istinadən xəbər verir ki, bu sözləri "Fox News" efirində prezident Donald Tramp söyləyib. Onun sözlərinə görə, inzibati baxımdan ölkə hakimiyyəti və ayrı-ayrı idarələr müəyyən dərmanların istifadəsi də daxil olmaqla müəyyən icazələrin verilməsi üçün "mümkün qədər sürətlə işləyirlər".

Qeyd edək ki, Cons Hopkins Amerika Universitetinin məlumatına görə, ABŞ-da 1,15 milyondan çox koronavirusa yoluxma hadisəsi qeydə alınır və 67,4 min adam ölür.

Xatırladaq ki, 31 dekabr 2019-cu ildə Çin hakimiyyəti Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına (ÜST) yeni növ koronavirusun yayılması barədə məlumat verib. Martın 11-də ÜST vəziyyəti pandemiya kimi tanıyıb. Dünyada 3,4 milyondan çox yoluxma hadisəsi aşkar edilib, 243 mindən çox xəstə ölür.

İnam Hacıyev

Böyük çağırış və liderin xilaskarlıq missiyası

Prezident İlham Əliyevin koronavirusla mübarizəyə strateji baxışı bir uğur hekayəsidir

Təxminən yüz gündür ki, dünya gözəgörünməz düşmənlə - koronavirusla "ölüm, ya olum" savaşı aparır. Ciddi və sərt təcrid tədbirləri görülür. Sərhədlər bağlanıb. Təyyarələr uçmur. Qatarlar hərəkət etmir. Məktəblərdə dərslər dayandırılıb. Bütün kütləvi tədbirlər və idman yarışları ləğv edilib. İzdihamlı küçə və meydanlar, park və xiyabanlar səssizliyə bürünüb. Planetin 7 milyard əhalisinin yarısı - təxminən 4 milyard insan evə qapanıb.

Bununla belə, virusa yoluxanların, həyatını itirənlərin sayı günbəgün artır. Saatbaşa dəyişən rəqəmlər insanlığın üzleşdiyi böyük çağırışdan, milyonların faciəsindən xəbər verir. İtkilər fərqlidir - hər qitəyə, hər ölkəyə, hətta hər şəhərə görə dəyişir. Rəqəmlərin müqayisəsi ölkələr üzrə virusla mübarizənin səmərəliliyini ortaya qoyur. Azərbaycanın adı nümunəvi ölkələr sırasında çəkilir.

Prezident İlham Əliyevin uzaqqörənliyinin nəticəsi olaraq vaxtında qəbul edilən düzgün qərarlar itkiləri minimuma endirməyə imkan yaradıb. Dövlət əhalinin ən müxtəlif təbəqələrinə maksimum sosial dəstək göstərir. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycan koronavirusa qarşı mübarizə tədbirlərinin effektivliyi ilə seçilən ölkələr sırasında yer alıb.

Söhbətimiz dünyanı sarsıdan COVID-19 barədə, Azərbaycan Prezidentinin və dövlətimizin pandemiya qarşı mübarizə strategiyası, həmçinin yaşadığımız çətin günlərin bu və digər mühüm məqamları haqqındadır.

Dünyanı sarsıdan yüz gün

Ölkəmizdə pandemiya şəraitində atılan addımları, Prezidentin problemə strateji yanaşmasının üstünlüklərini realitəsinə qiymətləndirmək üçün təxminən son 100 gün ərzində dünyada və məmləkətimizdə cərəyan edən hadisələrə nəzər salmağa ehtiyac var. Yəni global problem özünə global prizmadan baxış tələb edir.

Dekabrın 31-də yeni koronavirusun tövətdiyi xəstəlik barədə ilk informasiya yayıldı. Bu xəstəlik çox keçmədən epidemiyaya çevrilsə də, dünya nə baş verdiyinin fərqi deyildi. Amerikada, Avropada elə güman edirdilər ki, virusun onlara əli çatmaz. Dünya sanki bir anlığa qloballaşdığını unutdu və bu, ona çox baha başa gəldi. Söhbət artıq 3,5 milyondan çox yoluxmadan, 250 minə yaxın itirilmiş insan həyatından gedir. Virusun yayılmağa başlamasından ötən dövrü sözün birbaşa mənasında dünyanı sarsıdan günlər adlandırmaq olar. Yüz günə yaxındır ki, insanın virusla amansız çarpışması gədir və bunun nə vaxt bitəcəyini hələlik heç kəs dəqiq bilmir.

Bu yüz gündə nələr baş verdi, hansı mənzərələrin şahidi olduq?

Həyəcan təbili ilk olaraq yanvarın ortalarında Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı tərəfindən çalındı. Bəzi ölkələr dərhal hərəkətə keçdi. Bəziləri buna ciddi yanaşmadı. Maraqlıdır ki, koronavirusla bağlı ən ağır vəziyyət fəvqəldövlət olan ABŞ-da, öz səhiyyə sistemi ilə öyünən Avropada müşahidə olunur. Dünya üzrə yoluxmaların və ölüm halla-

strategiya həm də Azərbaycan həkiminə inamı qaytardı

rının böyük əksəriyyəti "varlı" Qərbin payına düşür. Paradoks olsa da, realıq belədir. Almaniyanın populyar nəşrlərindən birinin gəldiyi qənaət diqqət çəkir: Avropa müharibədən sonra ən böyük sınaqla üzleşib. O, uğursuzluq ardınca uğursuzluğa düşür. Əgər belə getsə, Avropa İttifaqı dağıla bilər.

Hər bir dövlətin pandemiya ilə bağlı öz siyasəti, necə deyirlər, "milli" yanaşması var. Kim harada səhvə yol verdi, kim tədbir görməkdə gecikdi, yaxud problemi ciddiyyə almadı? Bu kimi suallara cavab verməyi zamanın öhdəsinə buraxaraq, məsələnin insani tərəflərinə, ürək ağrısından mənzərələrə nəzər salmaq istərdik. Bu baxımdan Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın xalqa müraciətində qeyd etdiyi bir fikri xatırlamaq yerinə düşər: Özgə dərdi olmur. Ağrı və iztirablar sərhəd tanımır.

Mehriban xanımın təbircinə desək, "səhiyyə sahəsində büdcələri milyardlarla ölçülən, nəhəng elmi intellektual potensiala, qabaqcıl texnologiyalara malik ən inkişaf etmiş ölkələr belə, epidemiyanın yayılmasının qarşısını ala bilmədilər". Doğrudan da xəstəlik o qədər sürətlə yayılır ki, istənilən ölkənin səhiyyə sistemini çökdürə bilər. İnkişaf etmiş bəzi ölkələrdə xəstəxanaların dolub-daşdığı, xəstələrin dəhlizlərdə yerləşdirildiyinin, müalicə imkanlarının tükəndiyinin şahidiyik. Elə ölkələr oldu ki, xəstələr arasında seçim etmək məcburiyyətində qaldı. Qocalar evlərində yüzlərlə insan taleyin hökmünə buraxıldı.

Təbii ki, vəziyyət bu cür nəzarətdən çıxsa, bizi də oxşar aqibət gözləyə bilərdi. Üstəlik virus artıq qonşuluğumuza gəlib çatmışdı. Gediş-gəlişin gur olduğu sərhəd bölgələrində epidemiyaya hər an alovlanı bilərdi.

Azərbaycan hökumətinin həmin vaxt və sonradan atdığı addımlar, qəbul edilən qərarlar göstərdi ki, vəziyyət gecə-gündüz Prezidentin nəzarətindədir. O, hadisələrin gedişini diqqətlə izləyir, risklər öyrənilir və dəqiq qiymətləndirilir.

Mərkəzində insan həyatı dayanan müdrik

Koronavirusla mübarizəni bəzən müharibə ilə müqayisə edirlər. Hər bir müharibədə sərkərdənin döyüş strategiyası və dəqiq taktikası olur. İndiki halda isə bu çətinlikdir: bir tərəfdən düşmən gözə görünmür, digər tərəfdən vəziyyət çox sürətlə dəyişir.

Bu mürəkkəbliyə baxmayaraq, Prezident İlham Əliyevin problemə strateji baxışı və risklərin dəyərləndirilməsinə əsaslanan uzaqqörən qərarları əsas məqsədə - virusun yayılmasının qarşısının alınmasına və yoluxma zəncirinin qırılmasına gətirib çıxardı. "Bizim üçün prioritet məsələ insanların sağlamlığıdır, insanların həyatıdır və insanların sosial müdafiəsidir", - deyən Azərbaycan Prezidentinin siyasəti pandemiyanın ilk günündən buna hədəflənmişdi. Sərt və qabaqcıl tədbirlər nəticəsində vəziyyəti çox keçmədən nəzarətə almaq mümkün oldu. Yoluxanlarla sağalanların say nisbətində müsbət dinamika yarandı. Azərbaycan səhiyyəsi, o cümlədən tibb işçiləri çətin sınaqdan çıxmaq iqtidarında olduqlarını nümayiş etdirdi.

Koronavirus xəstələri əksəriyyəti son illərdə tikilmiş 20-dən çox dövlət xəstəxanasında mükəmməl müalicə alıb və almaqdadır. Epidemiyanın tüğyan etdiyi günlərdə 575 çarpayılıq ən müasir "Yeni klinika"nın açılması, Sumqayıt Kimya Sənayesi Parkında gündə 250 min tibbi maska istehsal edən müəssisənin işə salınması böyük üstünlüyümüz oldu. Hazırda Prezidentin göstərişi ilə modul tipli 10 xəstəxana inşa olunur. Bu xəstəxanaların işə düşməsi 2 min əlavə çarpayı deməkdir. Mart ayında istifadəyə verilmiş 1000 çarpayını, bu gün fəaliyyət göstərən 18 laboratoriyayı, həkimlərimizin yüksək peşəkarlığını və fədakarlığını da buraya əlavə etsək, səhiyyə sistemimizin bugünkü mənzərəsi və görülmüş işlərin miqyası tam aydınlaşar.

Müharibə termini ilə desək, bu gün ön

cəbhədə vuruşan səhiyyə işçiləridir - həkimlər, tibb bacıları, sanitarlar, laborantlar və başqalarıdır. İnsan həyatı uğrunda mübarizədə yüksəkixtisaslı səhiyyə işçilərindən ibarət böyük bir ordu iştirak edir. İxtisasca həkim olan Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın "Instagram" səhifəsində paylaşdığı fikirlər fədakar tibb işçilərinin eməyinə verilən yüksək qiymət kimi diqqət çəkir: "Bu günlərdə biz həkim peşəsinin niyə müqəddəs missiya adlandırıldığını yenidən dərk edirik. Bu peşə həqiqətən də həmişə dərin zəka və yüksək bacarıq tələb edib. Amma bu gün bizim tibb işçilərimizdən həm də böyük şəxsi cəsarət tələb edir. Onlar bu çətin sınaqdan şərəflə çıxırlar".

Azərbaycanın COVID-19 xəstəliyinin müalicəsinin öhdəsindən bacarıqla gəldiyini yoluxma və ölüm hallarının müqayisəsində aydın görmək olar: İndiyədək koronavirusa yoluxmuş 1932 nəfərin 1441-i sağalıb, cəmi 25 ölüm halı qeydə alınıb. Hər iki göstərici üzrə istər ən yaxın qonşularımız - İran, Rusiya və Türkiyə, istərsə də ən çox inkişaf etmiş Avropa ölkələri - İtaliya, İspaniya, Fransa, Böyük Britaniya, Belçika ilə müqayisədə qat-qat yaxşı vəziyyətdəyik. Azərbaycan əhali sayına nisbətəndə yoluxma və ölüm hallarının ən aşağı səviyyədə olduğu nadir ölkələrdən biridir.

Prezidentimizin uzaqqörənliyi, müdrik qərarları, riskləri düzgün dəyərləndirməsi, xalqımızın həmrəyliyi hadisələrin ən pis yerdə inkişaf etməsinin qarşısının alınmasına vəsilə oldu və Azərbaycan həkiminə olan inamı qaytardı.

Müdrik qərarlar və epidemiyaya riskinin önünə keçən milli həmrəylik

Son 100 ildə bu miqyasda pandemiya görünmədiyindən, təbii ki, ona qarşı mübarizə vasitələri və təcrübəsi də yoxdur.

Böyük çağırış və liderin xilaskarlıq missiyası

Prezident İlham Əliyevin koronavirusla mübarizəyə strateji baxışı bir uğur hekayəsidir

Əvvəli Səh. 11

Belə vəziyyətdə necə hərəkət etməli, nədən başlamalı? Hər bir ölkə bu suala öz-özünə cavab axtarır, öz siyasətini formalaşdırır.

İlk vaxtlar ölkədən-ölkəyə dəyişən fərqli yanaşmalar gördük. Bəzi Avropa ölkələrində hesab edirdilər ki, nə qədər insan yoluxur-yoluxsun, səhiyyə sistemi bunun öhdəsindən gələcək. Yaxud Böyük Britaniya əhalinin virusa kütləvi yoluxması ilə "milli" immunitet yaranacağını düşünür, adı qaydada yaşamaqda davam edirdi. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının həyəcan təbirləri çalmasına, təhlükənin ildırım sürətilə yaxınlaşmasına əhəmiyyət verməyən İtaliya və İspaniyada minlərlə futbol fanatı virusu şəhərdən-şəhərə, ölkədən-ölkəyə daşıyırdı.

Məsələnin ciddiyyəti alınmaması, ləngimələr, hökumətlə cəmiyyətlər arasında fikir ayrılıqları acı nəticələrə gətirib çıxardı. Bugünkü global tablo çox kədərli: ABŞ - 1 milyon 188 min yoluxma və 68 min 602 ölüm; İtaliya müvafiq olaraq 210 min və 28 min 884; Böyük Britaniya 186 min və 28 min 446; İspaniya 247 min və 25 min 264; Fransa 168 min və 24 min 895 nəfər... Yaxud Avropanın mərkəzi olan Belçika əhalinin hər 100 min nəfərinə düşən koronavirus qurbanlarının sayına görə dünyada birinci yerdədir.

Parlaq təcrübələr də mövcuddur və bu sırada ən çox Cənubi Koreyanın, Yaponiyanın, Sinqapurun, elə Çinin özünün adı çəkilir. Bu siyahıya tam haqlı olaraq Azərbaycan da əlavə edilə bilər. Bizim ən böyük üstünlüyümüz virusla iki cəbhədə eyni qətiyyətli mübarizə aparmağımızdır. Belə ekstremal vəziyyətlərdə sağlamlıq və sosial müdafiə amilləri birlikdə bir-birini qoşa qanad kimi tamamlasın. Prezident İlham Əliyevin siyasəti məhz bu yöndədir. Dövlətimizin başçısının dərin bilikləri, erudisiyası və uzaqgörənliyi qəbul edilən qərarların, atılan addımların ardıcılığını, sistemliliyini, effektivliyini şərtləndirir. Azərbaycanın koronavirusla mübarizədə qazandığı üstünlüyü ilk olaraq burada axtarmaq lazımdır. Hadisələrin gedişinə və yığcam xronologiyaya nəzər salsaq mətləb öz-özünü aydın olacaq.

Yanvarın 29-da Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının Fövqəladə Hallar Proqramının rəhbəri belə bir bəyanatla çıxış etdi: "Bütün dünya hazır olmalıdır. Bütün dünya hərəkətə keçməlidir və epizotlardan və ya digər mərkəzdən meydana çıxacaq vəziyyətə cavab verməlidir".

O vaxt virus yenidən yayılmağa başlamış və hələ pandemiya elan olunmamışdı. Lakin hadisələrin sonrakı gedişi göstərdi ki, bir çox ölkələrin liderlərindən fərqli olaraq Prezident İlham Əliyev o vaxtdan Vətəni və xalqını bu müdhiş bələdan necə qorumaq barədə düşünür, planlar cızırdı. Belə ki, Baş Nazirin sədrliyi ilə yanvarın 28-də hökumət komissiyası yaradıldı və iki gün sonra müvafiq fəaliyyət planı təsdiqləndi.

İranda koronavirusa ilk yoluxma barədə xəbər fevralın 19-da gəldi və həmin vaxtdan etibarən Biləsuvar və Astara sərhəddə keçid məntəqələrində buraxılışın yeni qaydaları tətbiq olunmağa başlandı, məhdudiyətlər vəziyyətdən asılı olaraq getdikcə sərtləşdirildi. Tərəflərin qarşılıqlı razılığına əsasən fevralın 29-da İranla, sonrakı günlərdə isə qonşu Gürcüstan, Türkiyə və Rusiya ilə sərhədlər bağlandı. Azərbaycan öz sərhədlərini bağlayan ilk ölkələrdən biri ol-

du.

İlk vaxtlar xəstəlik ölkəyə xaricdən gələn insanlarda müşahidə olunurdu və bir müddət sonra daxildə yoluxma halları üzə çıxdı. Bundan sonra bütün qüvvələr və resurslar gözəgörünməz düşmənlə mübarizəyə səfərbər edildi. Vəziyyəti vahid mərkəzdən idarə etmək və birgə fəaliyyət göstərmək məqsədilə fevralın 27-də Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargah yaradıldı.

İlk addım olaraq martın 3-dən bütün təhsil müəssisələrində dərslər dayandırıldı (sonradan məlum oldu ki, Azərbaycan həmin vaxt dünya üzrə məktəbləri bağlayan ilk 12 ölkədən biri idi). Sonrakı günlərdə vəziyyətdən asılı olaraq ölkə ərazisində bəzi sosial izolyasiya tədbirləri tətbiq edildi, xüsusi karantin rejimi elan olundu. Nəhayət, martın 30-da COVID-19 infeksiyasının ölkəmizə geniş yayılmasının qarşısının alınmasına dair əlavə tədbirlər haqqında qərar qəbul edildi.

Zənnimcə, məhdudiyətləri bir-bir sadalamağa və təcridatı varmağa ehtiyac yoxdur. Bu günləri hər kəs öz həyatında yaşayıb və yaşamaqdadır. Önemli odur ki, koronavirusa qarşı mübarizə tədbirləri səmərə verir və vəziyyət hər ötən gün yaxşılaşmağa doğru dəyişir. Nəhayət, səbirsizliklə gözlənilən qərar verildi. Aprelin 7-dən və mayın 4-dən məhdudiyətlər mərhələli şəkildə yumşaldılmağa başladı.

Əslində, bu cür fəvqəladə vəziyyətlərdə çıxarılan qərar nə qədər mükəmməl və mühüm olsa da, işin yalnız bir tərəfidir. Yeni hökumət öz sərə üzünü göstərməsi, sərbəst hərəkətə qadağa qoyulması birmənalı qarşılıqlı tədbirlərdən sınıksa da, öz lideri, dövləti və hökuməti ilə həmrəylik nümayiş etdirir. Beləliklə, koronavirusla mübarizədə əsas silah olan sosial təcrid siyasəti uğurla reallaşır. Digər əsas hədəf vaxt qazanmaq idi və biz bunu da bacardırıq. Nəhayət, tuncun sonunda işıq görünməyə başladı.

Global təhlükəni ən az itkilərlə dəf edib bilməyimizin bir əsas şərti də bu oldu: xalq-İqtidar birliyi və hər cür virusdan güclü olan milli həmrəylik. Çətin sınaq daha bir haqiqəti ortaya qoydu: biz birlikdə güclüyük!

Virus üzərində tam qələbədə danışmaq hələ tez olsa da (bu, tibbin işidir, peyvənd tapılmasına bağlıdır), əminliklə demək olar ki, Prezident xalqını pandemiya risklərindən maksimum dərəcədə qoruya bildi.

Hər bir vətəndaşın yanında olan Prezident və hər bir vətəndaşına sahib çıxan dövlət

Pandemiya vəziyyətində hər bir dövlətin qarşısında iki əsas seçim dayanır: insanların həyatını qorumaq və iqtisadiyyatı xilas etmək. Azərbaycan ölkələrdəndir ki, iqtisadi riskləri nəzərə almadan və tərəddüd etmədən birinci variantı seçdi. Bununla da sosial dövlət olduğunu bir daha təsdiqlədi.

Sırr deyildi ki, məhdudlaşdırıcı tədbirlər iqtisadi inkişafa böyük zərbə vuracaq, büt-

cə gəlirləri azalacaq. Digər tərəfdən, Prezident karantin rejimindən zərər çəkən insanları, xüsusən kiçik sahibkarları, muzdlu çalışanları, işsizləri və əhalinin digər hissə təbəqələrini düşünürdü. İnsanlar əmin idilər ki, hər zaman vətəndaşın yanında olan Prezident bu dəfə də onları təqdim edəcək.

Belə də oldu. Hər bir vətəndaşına sahib çıxan dövlət çox mühüm iki dəstək paketi təqdim etdi.

Bu haqda söhbəti davam etdirməzdən əvvəl epidemiya dövründə əhalinin sosial müdafiəsi sahəsində görülən tədbirləri ardıcılıqla nəzərdən keçirək. Martın 19-da Prezident İlham Əliyev pandemiyanın ölkə iqtisadiyyatına, makroiqtisadi sabitliyə, məşğulluğa, sahibkarlıq subyektlərinə təsirinin azaldılmasını nəzərdə tutan Sərəncam imzaladı. Çox geniş spektrli Sərəncam əsasən yuxarıda qeyd olunan tədbirlərin maliyyələşdirilməsi üçün Nazirlər Kabinetinə bir milyard manat vəsait ayrıldı. Həmçinin pandemiyanın ölkə həyatının ayrı-ayrı sahələrinə təsirini qiymətləndirmək və təkliflər hazırlamaq üçün İqtisadiyyat, Maliyyə, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi nazirlərinin və Mərkəzi Bankın sədrinin rəhbərliyi ilə dörd işçi qrup yaradıldı. Pandemiyanın yaxın və orta müddətdə biznes mühitinə təsirini azaltmaq, iqtisadi artımın davam etməsini dəstəkləmək, hüquqi və fiziki şəxslərin ehtimal olunan zərərinin məbləğini müəyyənləşdirmək, sahibkarlıq subyektlərinə dövlət dəstəyi göstərmək, makroiqtisadi sabitliyi qoruyub saxlamaq istiqamətində və digər istiqamətlərdə təkliflər hazırlanıb Nazirlər Kabinetinə təqdim olundu. Hökumətin sonrakı qərarları bu təkliflər əsasında qəbul edildi.

Sərəncamda məşğulluq və əhalinin sosial müdafiəsi məsələsinə xüsusi yer ayrılıb. Nəticədə pandemiya zərər çəkmiş iqtisadi fəaliyyət sahələrində çalışan muzdlu işçilərin, əhalinin axtarışsız hissəsinin sosial müdafiəsi, həmçinin yaxın və orta müddətdə məşğulluq tədbirləri gücləndirilib.

Dövlət başçısının müvafiq Sərəncamının icrası ilə bağlı təsdiqlənmiş Tədbirlər Planında yuxarıda qeyd olunan istiqamətlər üzrə 10 tədbir əksini tapıb. Bu tədbirlərin 2,5 milyon insanı əhatə etməsi sosial dəstəyin indiyədək görünməmiş miqyasından xəbər verir.

Bir neçə əsas məqama diqqət yetirək. Ümumilikdə, dövlət sektoru üzrə 900 mindən çox işçinin, qeyri-dövlət sektoru üzrə isə 690 min işçinin əməkhaqqı saxlanmaqla məşğulluğu təmin edilib. Hər hansı əsas işsizlikə yol verilməməsi üçün bütün dövlət qurumlarına müvafiq tapşırıq verilib, sahibkarlara müraciət olunub. Qırx dörd min sahibkarlıq subyektdə çalışan 300 mindən çox işçinin əməkhaqqının əhəmiyyətli bir hissəsini dövlət ödəyəcək. Həmçinin dövlət dəstəyindən 290 mindən çox mikro və fərdi sahibkar faydalanacaq.

Əhalinin məşğulluq imkanlarının artırılması məqsədlə DOST İş Mərkəzi tərəfindən 50 min ödənişli ictimai iş yerinin yaradılması başlanılıb. Bunun üçün 30 milyon manat vəsait ayrılıb. Ümumilikdə ictimai iş yerlərinin sayı 90 minə çatıb.

Pandemiya nəticəsində işsiz qalan şəxslərə 190 manat məbləğində birdəfəlik ödəmə həyata keçirilir. Prezidentin tapşırığı ilə birdəfəlik ödəmə 600 min şəxsə ödəniləcək və aprel-may aylarını əhatə edəcək. Aprelin 1-dən ünvanlı sosial yardım

alan ailələrin sayında 10 min artım olub. Ümumilikdə 80 min ailənin 330 min üzvü ünvanlı sosial yardım proqramından faydalanır.

Bu proqramlar dövlətin dəstəyinin yalnız bir hissəsidir və hazırda digər dövlət dəstəyi mexanizmləri üzərində iş aparılır.

Təbii ki, sosial dəstək paketləri böyük xərc tələb edir, dövlət büdcəsi üçün böyük yüküdür: vergi güzəştləri də daxil olmaqla 3,5 milyard manat. Dövlət bu xərci ciddi iqtisadi imkanlar olmasaydı, sosial siyasəti uğurla aparmaq da mümkün olmazdı. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son illər həyata keçirilən inqilabi islahatlar, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, qeyri-neft sektorunun inkişafı, ixrac potensialının artırılması istiqamətində atılan addımlar nəticəsində ölkəmiz kifayət qədər güc toplayıb.

Təkcə bir neçə misal çəkmək yetər ki, son 15 ildə ümumi daxili məhsul 64 milyard manat artaraq 2019-cu ildə 81 milyard 681 milyon manata çatıb, yeni, beş dəfəyə yaxın çoxalıb. Bu ilin əvvəlinə ölkənin strateji valyuta ehtiyatları rekord həddə yüksələrək 52 milyard dollar təşkil edib. Valyuta ehtiyatları xarici borcu beş dəfədən çox üstələyir. Adambaşına düşən valyuta ehtiyatlarına görə Azərbaycan MDB məkanında birinci yerdədir.

İqtisadiyyatı və maliyyə imkanları ildən-ildən artan Azərbaycan borc alan ölkədən, borc verən ölkəyə çevrilib. Pandemiya səbəbindən Dünya Bankına, Beynəlxalq Valyuta Fonduna müraciət edən 150 ölkə arasında Azərbaycanın olmaması qürurvericidir. Azərbaycan bu çətin günlərdə pul üçün heç bir qapını döyməyib, əksinə, dost ölkələrə imkan daxilində yardım əli uzadıb.

Karantin rejiminin iqtisadiyyata mənfi təsirləri qaçılmazdır. Bu və digər risklərə baxmayaraq dövlət imkansız vətəndaşlara, zərər çəkmiş sahibkarlara yardım etməyi özünə borc bilir. Xalq da öz növbəsində bunu qiymətləndirir, dövlətinə hamılıqla dəstək olur. Göstərilən diqqət və qayğıdan riq-qətə gələn vətəndaşlardan Prezidentə minlərlə məktub ünvanlanır. Bir hissəsi AZƏRTAC-ın kanalları ilə yayılan məktublarda sadə insanlar minnətdarlıq hissələrini səmimi şəkildə ifadə edirlər. Onların alqış nidaları dövlətin koronavirusla mübarizəsinə kölgə salmaq istəyən marginal qrupların və radikal müxalifətin səsini eşidilməz edir.

Yeri gəlmişkən, koronavirusla mübarizədə zəfərə yaxınlaşmağımızda qarşılıqlı dəstək mühüm rol oynayır. Mənəvi və maddi dəstəyin bir-birini tamamlaması əlavə güc mənbəyidir. Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın bu sınaq günlərində xalqa müraciəti, "Instagram" səhifəsində etdiyi səmimi paylaşımlar mənəvi dəstəyin parlaq nümunələridir. Mehriban xanım müdrik xalqımızın ruh yüksəkliyi və mərdlik, mərhəmət və şəfqət, inam və məhəbbət kimi gözəl xüsusiyyətləri sayəsində bu ciddi çağırışın öhdəsindən gələ biləcəyimizə əminliyini vurğulayır. Hər kəsi dövlət tərəfindən görülən tədbirlərin vacibliyini birmənalı olaraq anlamağa, maksimum vətəndaş məsuliyyəti nümayiş etdirməyə səsləyərək deyir: "Məhz bu cür bir-birimizi qayğı ilə dəstəkləyərək, dözümlü və anlayış göstərərək taleyin hökmü ilə üzleşdiyimiz qorxunc sınaqdan üzə qayıb koronavirus üzərində qələbədə sonrakı həyat üçün hər kəsi qoruya bilirik. Bu qələbə mütləq baş tutacaq. Mən bu qələbəyə inanıram".

Ardı Səh. 13

Böyük çağırış və liderin xilaskarlıq missiyası

Prezident İlham Əliyevin koronavirusla mübarizəyə strateji baxışı bir uğur hekayəsidir

Əvvəli Səhə 12

Pandemiya ilə mübarizəyə qlobal töhfələr və örnək ola biləcək təcrübə

Zaman belə bir həqiqəti təsdiqləyir ki, pandemiya ilə mübarizədə ümumi düşməne qarşı birlikdə vuruşan ölkələr qalib gələcək. Bu mənada Azərbaycanın öncüllüyü diqqət çəkir. Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının sədri kimi Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə videokonfrans formatında keçirilən Zirvə görüşü COVID-19 ilə mübarizədə beynəlxalq və regional əməkdaşlığa ilk və ciddi çağırış oldu. Zirvə görüşünə qatılan dövlət başçıları Azərbaycan Prezidentinin bu məsələdə liderliyini yüksək qiymətləndirdilər. Türk Şurasının Zirvə görüşü bu çətin dövrdə ölkələr və beynəlxalq təşkilatlar arasında həmrəylik və əməkdaşlığın böyük önəm daşdığını ortaya qoydu.

Azərbaycan Prezidenti, həmçinin Qoşulmama Hərəkatının təmas qrupu formatında "COVID-19-a qarşı birlikdəyik" mövzusunda Zirvə görüşünün keçirilməsi təşəbbüsünü irəli sürüb. Üzv dövlətlər tərəfindən yekdilliklə dəstəklənən və təqdir olunan bu təşəbbüs koronavirusa qarşı beynəlxalq əməkdaşlıq istiqamətində Azərbaycanın liderliyinin daha bir nümunəsidir.

Azərbaycan pandemiyadan əziyyət çəkən ölkələrlə özünəməxsus həmrəylik nümayiş etdirir. Heydər Əliyev Mərkəzinin binası üzərində İtaliya, İspaniya, ABŞ, Türkiyə, Gürcüstan və digər ölkələrin dövlət bayraqlarının, həmçinin beynəlxalq təşkilatların bayraqlarının proyeksiya olunması xeyrixah məram kimi rəğbətə qarşılıb.

Ölkəmiz pandemiyanın başlanğıcından Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) ilə sıx əməkdaşlıq edir. Azərbaycan Təşkilata 5 milyon ABŞ dolları vəsait ayırır. Vəziyyətin dəyərləndirilməsi üçün Azərbaycana gələn mütəxəssislərdən ibarət heyət ölkəmizdə pandemiya şəraitində zəruri tədbirlər görüldüyünü bildirib, həmçinin müəyyən tövsiyələr verib. Daha sonra ÜST bəyanat yayaraq Azərbaycanı koronavirusla mübarizə sahəsində nümunə

kimi göstərib. ÜST-ün Baş direktoru Tedros Adhanom Qebreyesus Azərbaycanın koronavirus pandemiyasına qarşı mübarizəyə verdiyi qlobal töhfəni yüksək qiymətləndirərək deyib: "Mən Azərbaycan Prezidentinin bu mübarizədə milli, regional və qlobal səviyyədə güclü səylərini görürəm. İmkandan istifadə edərək cənab Prezidentə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm ki, bütün bu üç səviyyədə səyləri birləşdirir, dəstək verir".

Eyni zamanda, pandemiya ilə mübarizədə Azərbaycan modelinə artan marağı da görürük. Bu model və təcrübənin əsas üstünlüklərindən biri qəbul edilən qərarların icra mexanizminə malik olmasıdır. Prezidentin rəhbərliyi ilə dövlət strukturlarının, hüquq mühafizə orqanlarının rəhbərlərindən, hökumət üzvlərindən və mütəxəssislərdən ibarət komanda gecə-gündüz işləyir. Biz bu gün ciddi məhdudiyətlər və dövlətin sərt üzü ilə yanaşı, Prezidentin humanistliyini və qayğıkeşliyini bir arada görürük ki, bu da çox önəmlidir.

Azərbaycan bir çox ölkələrdən qabağa düşərək Koronavirusla Mübarizəyə Dəstək Fondu yaratdı. Dövlət ilk olaraq Fonda 20 milyon manat vəsait ayırdı. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva birillik əməkhaqlarını fonda ianə etdilər. Sonradan bu təşəbbüs genişlənərək xalqımızın xeyrixahlıq ənənələrinə yeni nəfəs verdi.

Vəziyyəti düzgün qiymətləndirmək və böhranla fasiləsiz məşğul olmaq üçün səmərəli işləyən komanda yaradılması, əhalinin həssas təbəqələrinə hərtərəfli dəstək tədbirləri, ümumilikdə koronavirusla mübarizədə Azərbaycanın təcrübəsi barədə ölkəmizdən kənarda da müsbət fikirlər səslənir. Heç bir şərh vermədən Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının prezidenti Suma Çakrabartinin çıxışından bir sitatə diqqətə çatdırmaq istərdim: "Hesab edirəm ki, ötən bir neçə ay Azərbaycanın gözəl hekayəsi sayıla bilər. Sizin ölkə dünyada ilin ilk rübündə iqtisadi artıma nail olmuş azsaylı ölkələrdəndir, bəlkə də yeganə ölkəsiniz. Gün gələcək Azərbaycanla müqayisə aparılacaq. Gələn il bizim illik iclasımız olacaq və növbəti 2-3 il ərzində biz ölkələr üzrə dəyərləndirmə aparacağıq. Azərbaycan burada artıq öndədir".

Dünya ölkələri bir-birinə baxır, müsbət təcrübədən bəhrələnir, yaxud haradasa yol verilən səhvlərdən ibarət dərsi götürür. Bu mənada çox ibretəməli olan iki situasiyaya daha ətraflı nəzər salaıq. Xatırlayırınsızsa, Britaniya ilk vaxtlar tam fərqli mövqə tutmuşdu və heç bir məhdudlaşdırıcı tədbir görmürdü. İtilmiş vaxt britaniyalılara baha başa gəldi. Pandemiyanın başlanğıcında Avropa ölkələrinin əksəriyyətinə az zərər çəkən ölkə indi koronavirusdan ölüm hallarının sayına görə İtaliyadan sonra ikinci yerdədir. Sonradan ciddi karantin tədbirləri görülsə də, yoluxma və ölüm hallarını azaltmaq mümkün olmur.

Yaponiyanın Hokkaydo adasında baş verən əhvalat isə dünya ölkələrinin bir çoxunun məhdudiyətləri hədsiz yumşaltması fonunda daha ibretəməli və səciyyəvi görünür. Fevralın sonlarında fəvqəladə vəziyyət rejimi tətbiq edilən adada atılan qabaqlayıcı addımlar, uğurlu karantin dünyaya örnək göstərilirdi. Nəticədə martın ortalarında yeni yoluxma sayı sıfır nöqtəsinə yaxınlaşdı. Martın 19-da fəvqəladə vəziyyət rejimi tam aradan qaldırıldı, aprelin əvvəlində məktəblər açıldı. Bundan cəmi 26 gün sonra epidemiya adanı ikinci dəfə, özü də daha sərt vurdu. Bu dəfə yoluxanların sayı gündə orta hesabla 300-ə qalxdı. Mütəxəssislər virusla belə ehtiyatsız davranışı Hokkaydonun uğur hekayəsinin üstündən xətt çəkən kobud səhv adlandırılır.

Tarixboyu xalqları çətin və böhranlı vəziyyətlərdən liderlərin siyasi iradəsi və uzaqgörənliyi xilas edib. Böyük çağırışlar zamanı hər bir liderin üzərinə düşən əsas vəzifə məhz xilaskarlıq missiyasıdır.

Xatırlayın, 1993-cü ildə Heydər Əliyev ümummilli lider olaraq Azərbaycanı məhv olmaq təhlükəsindən xilas etdi. Ulu Önderimizin siyasi varisi İlham Əliyev bu missiyanı indi pandemiya zamanı inamla və uğurla yerinə yetirir. Biz Prezidentimizlə birlikdə çox çətinliklərdən, sınaqlardan çıxmışıq. Koronavirusa da mütləq qalib gələcəyik. Əlbəttə, yenə də birlikdə!

Aslan Aslanov
AZƏRTAC-ın İdarə Heyətinin sədri
OANA-nın vitse-prezidenti

"Məmur aztəminatlı ailələrin ərzağına göz dikirsə..."

Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin üzvü deputat Anar İsgəndərov Azərbaycanda aparılan kadr islahatlarından danışarkən deyib. Azərbaycanın dövlət başçısının videonəqlə Respublikanın Baş prokuroru ilə söhbətinin ana xəttini təşkil edən məzmunundan danışan millət vəkili bildirib ki, Azərbaycan 30 ilə yaxındır ki, müstəqil bir dövlət kimi tanınır və hazırda dünyanın ən nüfuzlu dövlətlərindən biridir: "Dövlət başçısı və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva nəyin bahasına olursa olsun Azərbaycanı dünyanın demokratik imici olan dövlətlərdən birinci etmək üçün hər şey edir. Təbii ki, hər bir dövlətin inkişafı üçün hər bir dövlətdə demokratik dəyərlərin qiymətləndirilməsi üçün kadr islahatlarına çox böyük ehtiyac var. 2019-cu il doğurdan da Azərbaycan tarixinə islahatlar ili kimi daxil oldu. Bu islahatlar nədən ibarətdir? Həm qanunverici orqanda, həm icraedici orqanda həm də məhkəmə sahəsində elə islahatlar həyata keçirilməlidir ki, Azərbaycan dünyanın qəbul etdiyi ən demokratik dövlətlər sırasına daxil ola bilsin. Bu mənada dövlət başçısının videonəqlə səsləndirdiyi fikirlərin mahiyyəti nədən ibarət idi? Bir xalq olaraq, bir dövlət olaraq biz hər birimiz müstəqil dövlətin mahiyyətini dərk etməliyik. Müstəqilliyin bizim xalqımızın tarixində oynadığı rolu dərk etməliyik.

Eyni zamanda bizim üzərimizə düşən məsuliyyət nədən ibarətdir? Xalqımıza qulluq edə bilək, kömək edə bilək. Onun qulluğunda dura bilək. Prezident sözü ilə desək, əgər kimsə bunu bacarmırsa onda könüllü surətdə ona tapşırılan, ona etibar olunan vəzifədən imtina etsin. Bu mənada son günlərdə və son aylarda icraedici strukturda olan nöqsanlar əlbəttə ki, Azərbaycanın böyük uğurlarına təbii ki, kölgə salmır. Amma bu nöqsanları inkar da etmək olmaz".

Dövlət başçısının bəyanatının əsas məğzindən danışan Anar İsgəndərov əlavə edib ki, biz dünyanın sivil bir xalqı kimi qəbul olunuruqsa, dünyanın demokratik dövləti kimi qəbul olunuruqsa ölkə daxilində olan islahatlarımızın ana xəttini bunlar təşkil etməlidir: "Biz bütün sahələrdə hüququn, qanunun aliliyinə riayət etməliyik. Bu gün dünyanı bürüyən koronavirus pandemiyası ölkə üçün, dünya üçün çətinliklər yaradıbsa da Azərbaycan təbii ki, bu çətinliklərdən uğurla çıxır ancaq ki, hansısa məmur aztəminatlı bir ailənin ehtiyacı üçün nəzərdə tutulan ərzağa göz dikirsə bu dəhşətdir. Bunu heç cür bağışlamaq olmaz. Bu mənada mənə belə gəlir ki, dövlət başçısının bu çıxışı hamıya bir ibarət dərsidir. Hamı üçün özünü dediyi kimi hansı vəzifəni tutmağından asılı olmayaraq, hansı ailənin üzvü olmağından asılı olmayaraq qanun şahdır. Qanuna hamı riayət etməlidir. Təbii ki, hamımız elə etməliyik ki, Azərbaycanın ərzaq bütövlüyünü təmin etmək üçün Azərbaycanı demokratik cəmiyyət qurulması üçün qanun bizim qarşımızda hansı məsələləri qoyursa o qanun əsasında hərəkət edək və demokratik, dünyanın qəbul edə biləcəyi xoşbəxt bir Azərbaycanı qura bilək".

"Məmurlar ölkə başçısının xəbərdarlıqlarından nəticə çıxarmalıdırlar"

Azərbaycan Prezidenti 2 ildən çoxdur ki, ölkə cəmiyyətində korrupsiya və rüşvətə qarşı mübarizənin elan edildiyini açıqlayıb və bu istiqamətdə çox ciddi tədbirlər görülür". Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Elman Məmmədov deyib. O bildirib ki, korrupsiya və rüşvətə qarşı mübarizə təkə kiminsə əlində rüşvət tutmaq demək deyil: "Eyni zamanda ölkədə uzun müddətdir aparılan islahatlar da bu mübarizənin tərkib hissəsinə daxildir".

Deputat söyləyib ki, korrupsiya və rüşvətə qarşı vəzifəli şəxslər, məmurlar yaradır: "Bu baxımdan son illər ölkədə aparılan kadr islahatları nəticəsində daha düzgün əqidəyə sahib, daha geniş dünya görüşünə malik, qanuna ciddi yanaşan şəxslərin vəzifəyə təyin olunması korrupsiya və rüşvətə qarşı mübarizənin tərkib hissəsidir. Cənab Prezident hər zaman bildirir ki, bu səhvə yol verənlərə güzəşt edilməyəcək, kimsə nəyə, kimsə və ya əvvəlki xidmətlərinə arxayın olmamalıdır".

E. Məmmədov hesab edir ki, ağılı, əqidəsi yerində olan hər kəs ölkə başçısının xəbərdarlıqlarından nəticə çıxarmalı, nəfsinə sahib çıxmalıdır: "Əgər sən vəzifədəsənsə, o zaman nəfsinə sahib çıxmağı bacarmalı, qayda qanunlara əməl etməli, dövlətin, eləcə də vətəndaşların cibinə girməməli, cinayətkarlıqla məşğul olmamalısan. Bəziləri elə düşünür ki, söylənilən fikirlər təkə bölgələrdəki icra başçılarına aiddir. Xeyr. Deyilənlər hamıya aiddir. Prezident İlham Əliyev Baş prokuror Kamran Əliyevi videofomatda qəbulunda da bu məsələyə toxunaraq nazirliklər, icra orqanlarında bu kimi siqnalların olduğunu və hazırda bu istiqamətdə yoxlamaların aparıldığını bildirdi. Kimlər vəzifə daşıyırsa, onların hər biri hərəkətlərində şəffaf, dürüst olmalı, Prezident İlham Əliyevin xəbərdarlıqlarına riayət etməli, qanunları pozmamalıdır. Heç bir cinayət sonda cəzasız qalmır".

Cənab Prezidentin korrupsiya və rüşvətə qarşı mübarizədə ictimaiyyətə arxalandığını deyən deputat qeyd edib ki, ölkə başçısı eyni zamanda hüquq mühafizə orqanlarını da bu məsələdə ciddi olmağa səsləyir: "Hesab edirəm ki, vəzifəsindən asılı olmayaraq hər kəs qanuna əməl etməlidir. Əks təqdirdə həmin şəxslər həm özlərini, həm də ailələrini peşman etmiş olacaqlar".

Nailə Məhərrəmov

Çamura bulaşmış xəyanətkar...

Yaxud Əli Kərimli satqın axtarışında

A taların sözüne qüvvət "sözün ucundan tutub, ucuzduğa getmək" istəyən AXCP sədri, daha çox "Milli Şura"nın "xaç atası" Əli Kərimli xarab olmuş maqnitafon kimi "ev dustağı olmaqla telefonların da ev dustağıdır" sözlərini sosial şəbəkələrdən deməkdən hələ də usanmayıb. Və görünür, Ə.Kərimli hələ də anlamırdı ki, "qaş düzəltdiyi yerdə" vurub, o kor olan gözlerini də çıxaracaq. Elə güman etdi ki, bəlkə bu koronavirusun tüğyan etdiyi məqamda növbəti fırladığı baş tutacaq. Və başladı "tərəftarlarının" ünvanlarına təhqirli sözlər deməyə. "Satqınlara etibar etmək olar?" deyə onları qınadı. Elə bu sözlə də aləm qarışdı, nə qarışdı.

E y -
nulla Fətullayev: "Əli Kərimli və digər murdar cəbhənin virusları koronavirusdan da həyasız viruslardır"

Jurnalist Eynulla Fətullayev AXCP sədri və onun tərəfdarlarına həsr etdiyi statusda ilginç iddia ilə çıxış edərək bildirdi ki, Əli Kərimli və digər murdar cəbhənin virusları koronavirusdan da həyasız viruslardır: "Görünür, Əli Kərimli virusa həqiqətən də tutulub. Əgər belə olmasaydı, görəsən anadan satqın doğulduğu halda, kimə satqın deyir. Bu qədər də abırsızlıq olar? Mən deyəndə ki, belələri quduz itləri kimi güllələnməlidir, qınayırlar. Güllələnsəydi Azərbaycan siyasətindən belə üfunət gəlməzdi... Və belələrini Azərbaycan məmləkətindən təmamilə silmək lazımdır! Bu murdar kütləyə tarixdə 2-ci şans verilməməlidir. Koronavirusun qarşısını almaq olduğu halda, bu alçaq Əli Kərimli kimiləri birdəfəlik məhv etmək lazımdır!".

Hafiz Hacıyev: "Əli Kərimli kimdir ki, hamıya "satqın" deyir, ən alçaq satqın və cinayətkar özüdür"

Müasir Müsavat Partiyasının sədri Hafiz Hacıyev satqın və fırladaqçı Əli Kərimlinin özünü "müxalifətçiyəm" deməklə hamını satqın adlandırmasını onun növbəti dələduzluğu adlandırır: "O, əsil simasız, satqın dələduzdur. Oğru itlər kimi, bilmir ki, hansı hiyləyə əl atsın. 27-30 ildir "mən müxalifətim"

d e -
yərək, siyasi alverlə məşğul olub. "Müxalifətçi" olmaq dərəcəlik demək deyil. Əsl müxalifətçi ümumi ictimai qaydalara saymazlıq etməsi ilə yox, nümunəvi vətəndaş olması ilə diqqətləri cəlb etməli, ictimai rəyde müsbət imic qazanmağa çalışmalıdır. Satqınlar yuvasının "xaç atası" Əli Kərimli və onun qabağında quyuruqbulayarı Cəmil Həsənlili kimi viruslar satqın axtarışına niyə çıxırlar? Özləri ən böyük satqın deyillərmi? Və bu gün satqınlar yuvası olan "Milli Şura" hakimiyyətdən saxta ittihamlarla həbs olunanları azadlığa buraxmağı, müxalifətçilərə, ictimai fəallara qarşı təqib və təzyiqləri dayandıрмаğı tələb etməklə nə demək istəyir? Cinayətçisi niyə hakimiyyət buraxmalıdır?"

Haqq nazilər, amma üzülmez...

Nə bilirdin, Əli Kərimli? Haqq nazilər, amma üzülmez. Deyəndə ki, Əli Kərimli xəyanətkar, satılıb, satan, Vətən xainidir, irad tuturlar, "müdafiəsinə" də qalxırlar. Bəlkə Əli Kərimli Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində şahid qismində dindirilənlərin verdikləri ifadələri unudub? Dindirilən şahidlər Elçin Əsgərbəyli, Cavid Məsimli, Tural Mehdixanov və Cavanşir Abışov

AXCP sədrinə vəsait toplandığını və bu pulların Əli Kərimliyə çatdığını bildirməsini nə tez unudun?

Bu yerdə KXCP-nin sədri Mirmahmud Fətəyevin Ə.Kərimliyə keçmiş xatırladaraq onun bu gün siyasi arenda hörməti olmayan və küncə sıxışdırılmış xəyanətkar və satqın olduğunu bildirməsi lap yerinə düşdü: "Bu gün Azərbaycan gerçəkliyində Əli Kərimli xəyanətçisi var, özü də saya gəlməz xəyanətləri...1995-ci il... Ə.Kərimli AXCP-ni partiyaya çevirmək tapşırığını uğurla yerinə yetirdi və mandat sahibi oldu. 1996-cı il... AXCP daxilindəki "Yurd" funksiyası partiyanı tam özəlləşdirmək üçün fəal cəbhəçilərə, hərəkətçilərə qarşı təzyiqlərə başladı, bir çox insanı cəbhədən uzaqlaşdırdı. 1997-ci il... Xaricdən aldığı maliyyə dəstəyi nəticəsində, Əli Kərimli media vasitəsilə Əbülfəz Elçibəyə zərbələr vurdu, 2005-ci il... Ə.Kərimlinin Ruslan Bəşirli olayı və çevriliş planı fiaskoya uğradı. 2008-ci il... Qənimət Zahidi qurban verib diqqəti özünə çəkən Əli Kərimli Səmi dayısından pul almaq üçün planlar qurdu. Aqil Xəlil deyilən olayı da Əli Kərimlinin qurduğu iyrenc oyunlardan biri idi. Məlum oldu ki, Aqil Xəlili bıçaqlayan küçədən keçən şəxs deyil, məhz Əli Kərimlinin yaxından tanıdığı mavidir. Beləcə Əli Kərimlinin bu planı da suya düşdü. O, qazdığı quyuya özü düşdü. Ə.Kərimli həm də Ermənilərin dostudur. O, bu "fəxri damğa"ni böyük ictimaiyyətə daşıyır..."

Beləliklə, bu gün dünyanı ağışuna alan koronavirusun qarşısını almaq üçün dövlət tərəfindən uğurlu addımlar atıldığı halda, yenə də bu satqın çamura bulaşmış xəyanətkar satqın virus Əli Kərimli görülən uğurları görmədiyi və dövlətin ünvanına böhtanlar yağdırdığı üçün cəmiyyət onun kimi virusların qarşısını almaq üçün daha ciddi tədbirlərin görülməsi tələbini irəli sürür. Ona görə də, Azərbaycan iqtidarı dövlətin, millətin maraqlarını heçə sayan, hər kəsi mənəvi terrora məruz qoymağa çalışan Ə.Kərimli və onun kimi antimillilərin barəsində sərt ölçü götürməli, cəmiyyətdən təcrid etməlidir.

Rəfiqə Hüseynova

Müxalifətin "meymunun armud" davası

RƏFIQƏ

Deyir 40-ında öyrənən göründə çalar. Elə müxalifətin "müxalifətçiyəm" deyən "liderlər"i arasında növbəti davası. Bu heç də təəcüb doğurmur. Uzun illər elə bu müxalifət "liderləri" qalmaqlarla gündəmdə qalmağa adət ediblər. Və bu dəfə Ali Məhkəmənin Plenumunun "REAL" sədri İlqar Məmmədov və partiyanın idarə heyətinin üzvü Rəsul Cəfərova bəraət verməsi, Məmmədova 234 min, Cəfərova isə 57 min 400 manat mənavi təzminat təyin etməsi AXCP-nin sədri hər şeyə mənəviyyatını və əxlaqını belə satan Əli Kərimlinin lap... elə yandırır ki... Həmin anda Əli Kərimlinin vəkil qiyafəsində satqın Sevinc Osmanqızı "dərindən şərik" olaraq "REAL"-çılarının ünvanına demədiyi ittihamlar qalmadı, dedi.

Beləliklə, bəraət məsələsindən saatlar keçməmiş Ə.Kərimlinin təlimatına əsasən AXCP və "Milli Şura" tərəfdarlarının ittihamları başladı, nə başladı... Guya REAL hakimiyyətə anlaşılmaz gəlib, müxalifətə xəyanət edib və s. və i...

Əslində, bu təəcüb də doğurmurdu. Çünki uzun illərdir ki, hər iki partiya "liderləri"nin belə "səviyyəli" təhqirləri çox olub. "REAL"-çılar cəbhəçiləri "bəsit təkəkkürlülər" adlandırması da dəfələrlə deyilib. Və bu qarşıdurma da ümumiyyətlə heç bir maraq da oyatmadı. Çünki ictimai rəy də yaxşı bildirdi ki, bu Ə.Kərimlinin siyasi həyasızlıq nömrəsinin növbəti pərdəsi olmaqla, həm də AXCP sədrinin və yanıdaolan 5-10 nəfərin təkəkkürləri elə hələ də 88-ci il təkəkkürüdür. Bir də ay başınıza dönüm, bu satqın dünyaya "gəldiyi günə daş yağaydı" gəldiyi gündən elə olan "ağlı" belə olub - satmaq, satılmaq, ağa-qara demək... Sözlün qıyası ... iblis, şeytan, xain, cinayətçisi... Bunun vətəne-millətə xeyri nə olacaq?

Bir də şikəst təkəkkür, saxta əməl, baxan kor olmuş göz, kar olmuş eşidən qulaqlar. Çünki bir millətin səmərə görməsi üçün atılan addıma yalnız düşmən ağız əyər. Bax, budur şərfəsizlik, bax budur əxlaqsızlıq! Hər dəfə belə əxlaqsızlardan yazanda onlara dönə-dönə lənət deyirəm. Yenə də deyirəm: Bu xalqın, bu dövlətin haqqını yediyinizə görə LƏNƏT OLSUN SİZİN İYLƏNMİŞ, ERMƏNİ ÜFUNƏTLİ CƏMDƏYİNİZƏ!. "Balıq başından iylenən" el məsələni xatırlayaraq qəti şəkildə deyər ki, belə şərfəsizliklər edənlərin baş siyasi fahişəsi də məhz elə Əli Kərimlidir! Bu o Əli Kərimlidir ki, ölkəmizin son 17 illik uğurlu işlərinə, bu işlərdə DÖVLƏT-XALQ BİRLİYİNİN qasınmaya düşərək yürüş edib çox sevdiyi klaviaturasına və daxilindəki tükenməz ermənixislətliyini sosial şəbəkə vasitəsi ilə söndürməyə çalışsa da, heçnəyə nail ola bilməyəcək. Üfunət iyi verə-verə iylenib məhv olacaqsan, torpaq da qəbul etməyəcək. Çünki Ana torpaq müqəddəsdir. Müqəddəslik pakları qoynuna alır, iblis, satqın, xəyanətçisi yox!

Bu günlərdə bu gəda sosial şəbəkədə belə bir fikir işlədib ki, guya hakimiyyət xalqdan qorxur. Ay bədbəxt sənün gözələrin torlaşib, qulaqların karlaşib. Hələ də anlamırsan ki, hakimiyyət xalqdan "qorxmur", əksinə, xalqına xidmət edir, xalqının dərindən-sərinə yanır, xalqı üçün bütün imkanlardan istifadə edir və ona görə edir ki, xalq hakimiyyətin mənəbidir! İllər boyu rusun, farsın, erməninin, ingilisin, amerikalının, norveçlinin məşası, quruqbulayarı olan Əli Kərimli, İsa Qəmbər, Arif Hacı, Cəmil Həsənlili və... və... bu kimi əxlaqsız və mənəviyyatını bütünlüklə qrantlara satan naqislərdən nə gözləmək olar?! Bu siyasi məşennik və onunun yetirmələri olan Avropadakı sülüngeçlər sanırlar ki, koronavirus dövründə hər şeyə nail ola bilərlər, amma anlamırlar ki, hakimiyyət hər sahədə xalqla bir yerdədir və mitinglərin isə vaxtı çoxdan keçib. Çünki XALQ-İQTİDAR birliyi, həmrəyliyi möhkəm olub və bu daimidir!!! Sizlərə isə yənə də deyirəm - LƏNƏT OLSUN!!!

Rövşən RƏSULOVA

ADP sədrindən AXCP və "Milli Şura"ya tələb

Sərdar Cəlalovlu: "Tofiq Yaqublunun davranışı qətiyyətlə müdafiə oluna bilməz"

ması
üzlərinin şou təsiri bağışlayan hayharaylarını pisləyirlər.

Sərdar Cəlalovlu: "Mən dəfələrlə bənzər situasiyaya düşəndə həmişə özümde səhv axtarıram, günah qarşımdakında olsa belə üzr istəməyə, məsuliyyəti boynuma almağa çalışmışam"

mirlər və nəticədə buraxılan kobud səhv bütövlükdə ictimai rəyde düşərgəyə qarşı mənfi, neqativ fikirlər yaratmağa başlayır: "Biz müxalifət cəbhəsi olaraq öz davranışlarımızı diqqət yetirməli, gündəlik həyatımızda da xalqımıza olan səmimiyyətimizi, məhəbbətimizi ortaya qoymalıyıq. Mən Tofiq Yaqublunun hərəkətinə heç bir formada haqq qazandırmıram".

ADP sədri bütün bunların yerinə düşərgənin fəaliyyət istiqamətinə yenidən baxmalı olmasını, köhnə təkəkkür və baxışlardan imtina etməli olduğunu deyib və bildirdi ki, qanunlar hər kəs üçün bərabərdir. Daha dəqiq desək,

siyasi münasibətlərin yeni səviyyəyə qaldırılması tərəfdarı olduğunu bildiren S.Cəlalovlu fikirləri də bu istiqamətə yönəltməyi vacib sayır və qaragüruhçuluğun düşərgəyə hər hansı səmərə verməyəcəyini deyir.

Hələ də Müsavat partiyasının təmsilçisi, "Milli Şura"nın koordinasiya mərkəzinin üzvü Tofiq Yaqublunun xuliqanlıq əməli üzərində var-gəl edən AXCP sədri Əli Kərimlinin və məlum ətrafının səs-küyləri artıq düşərgənin digər təmsilçilərini də sözün əsl mənasında bezdirdi.

Məhz bu məsələnin üzərində siyasi divident qazanmağa cəhdlər göstərən, xarici təşkilatlara ard-arda donoslar yazan AXCP və "Milli Şura" üzvləri və T.Yaqublunun Müsavatdakı qruplaşması cinayət tərkibi daşıyan əmələ siyasi don geyindir-mək cəhdində bulunmağa davam etməklə yanaşı, bəlli xarici təşkilatların ayrıca bəyanat verməsini də tələb edirlər. Belə bir məqamda sözügedən cəhdlər əlbəttə ki, düşərgənin digər cinahında olanların da səbirələrini tükəndirir, AXCP-"Milli Şura" və T.Yaqublunun müsavatçı qruplaş-

Münaqişənin həllinə ikili yanaşma ədalətsizliyin təzahürü

Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsi və yeddi ətraf rayonunu - Laçın, Kəlbəcər, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilanı əhatə edən münaqişə də daxil olmaqla, ATƏT ərazisindəki uzanan münaqişələrin həll edilməsinin regionda davamlı sülh və inkişafın bərqərar olunması üçün əsas şərtlərdən biridir. Bu münaqişənin həlli bazasını BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 müvafiq qətnaməsi və ATƏT PA bəyannamələrinin təşkil edir. Ümumiyyətlə, ATƏT-ə üzv olan dövlətlərin ərazisindəki bütün münaqişələrin həlli məsələsi istisnasız olaraq ATƏT və onun Parlament Assambleyasının gündəliyinin prioritetləri sırasında olmalıdır. Bununla bərabər, ATƏT-in müvafiq sənəd və qərarlarına uyğun olaraq, ATƏT-in bütün prinsip və öhdəlikləri uzanmüddətli münaqişələrə münasibətdə bərabər və qəti şəkildə tətbiq edilməlidir.

Bu məsələyə dair fərqli yanaşma irəli sürmək güc tətbiqinin beynəlxalq hüquq normalarından üstün olmasının tanınması və ATƏT-in prinsip və öhdəliklərinin pozulması nəticəsində yaranan vəziyyətin qəbul edilməsi mənasına gətirib çıxarır. Xatırlatmaq istəyirəm ki, bu münaqişəyə dair belə formatda istinad BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələri ilə də tam uyğunluq təşkil edir. Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsi və 7 ayrı rayonundakı münaqişənin adının dəyişdirilməsini qəbul edilməzdir və heç bir halda Ermənistan və Azərbaycan arasında sülhün bərqərar olunması və tərəflərin yaxınlaşması məqsədlərinə xidmət etmir.

ATƏT-in Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ regionundakı münaqişəyə dair 1992-ci ildə qəbul etdiyi qərarına və münaqişənin adını "Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ regionunda və onun ətrafında münaqişə" kimi göstərən BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 müvafiq qətnaməsinə uyğundur. 1992-ci ilin mayından 1993-cü ilin dekabrına qədərki dövrdə Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi Dağlıq Qarabağ bölgəsi ətrafında yerləşən yeddi rayonu da əhatə edərək geniş miqyaslı müharibəyə çevrilib. Azərbaycan rayonlarının işğalından sonra BMT Təhlükəsizlik Şurası Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ bölgəsi və ətrafındakı vəziyyətlə bağlı narahatlıq ifadə edən qətnamələr qəbul etmiş, Azərbaycan ərazilərinin işğalını pisləmiş və erməni silahlı qüvvələrinin işğal edilmiş torpaqlardan dərhal, qeyd-şərtsiz və tamamilə çıxarılmasını tələb etmişdir. 1993-cü ildən etibarən biz bu münaqişəni yalnız Dağlıq Qarabağ münaqişəsi adlandırmıq olmasın. Ona görə ki bu münaqişə bölgənin hüddudlarından kənara çıxmışdır və bununla da, işğal edilən və münaqişədən zərər çəkən ərazilərin sahəsi və əhalisi Dağlıq Qarabağdan bir neçə dəfə çox olmuşdur. Zorla doğma torpaqlarını tərk etməli olmuş azərbaycanlılarla birlikdə Dağlıq Qarabağ bölgəsi əhalisinin sayı 180 min, ərazisi isə 4,4 min km² təşkil etdiyi halda, adını çəkilən 7 rayonun əhalisinin sayı 850 min, ərazisi isə 11 min km² təşkil edir.

BMT Təhlükəsizlik Şurası və BMT Baş Assambleyasının qətnamələri, eləcə də ATƏT-in qərarlarında təsbit olunduğu kimi, Dağlıq Qarabağ regionu Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsidir. Beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olaraq, işğal müvəqqəti bir haldır və suverenliyin daimi pozulmasına gətirib çıxara bilməz.

Məlum olduğu kimi Madrid prinsiplərində aşağıdakılar nəzərdə tutulur: 1) Dağlıq Qarabağ ətrafındakı

ərazilərin Azərbaycanın nəzarəti altına qaytarılması; 2) Dağlıq Qarabağa onun təhlükəsizliyinə zəmanət və özünüidarəni təmin edən aralıq status verilməsi; 3) Ermənistanı Dağlıq Qarabağ ilə əlaqələndirən dəhlizin təmin edilməsi; 4) Zəruri hüquqi qüvvəyə malik olan iradəsini bildirmək yolu ilə Dağlıq Qarabağın gələcək qəti hüquqi statusunun müəyyən edilməsi; 5) Bütün daxili köçkünlərin və qaçqınların əvvəlki yaşayış yerlərinə qaytarılması və 6) Təhlükəsizliyə beynəlxalq zəmanətlər və sülhyaratma əməliyyatlarının aparılması. 32 Madrid prinsipləri mahiyyət etibarilə münaqişənin nizamlanmasına doğru mərhələli hərəkət - bir növ "yol xəritəsi"dir. Bu prinsiplər razılaşdırıldıqdan sonra tərəflər sülh müqaviləsi üzərində işə başlaya bilərlər.

Akademik Ramiz Mehdiyev ikili standartları kəskin tənqid edərək yazır: "Madrid prinsipləri çərçivəsində Azərbaycan tərəfinin konstruktiv yanaşması birinci mərhələdə münaqişənin nəticələrinin aradan qaldırılması, yeni, Dağlıq Qarabağın ətrafındakı işğal olunmuş rayonların təcridən azad edilməsi və məcburi köçkünlərin daimi yaşayış yerlərinə qaytarılması deməkdir. Təbii ki, işğal olunmuş ərazilərin azad edilməsi ilə eyni vaxtda Dağlıq Qarabağın erməni icması üçün və işğal olunmuş ərazilərə, o cümlədən Dağlıq Qarabağa qayıdacaq azərbaycanlılar üçün təhlükəsizliyin təmin edilməsi üzrə tədbirlər görülməlidir. Azərbaycan Naxçıvana kommunikasiyaların açılması ilə birlikdə Dağlıq Qarabağın Ermənistanla yerüstü əlaqəsinin təmin edilməsi problemini də konstruktiv və beynəlxalq normalar ruhunda nəzərdən keçirməyə hazırdır. Üstəlik, Dağlıq Qarabağ ətrafındakı işğal olunmuş rayonların azad edilməsinə başlanılması sərhədlərin açılması, Ermənistan-Türkiyə münasibətlərinin normalaşdırılması və Ermənistanın regional infrastruktur layihələrinə cəlb edilməsi ilə bağlı digər proseslər üçün də katalizator ola bilər.

Rəsmi Bakının yanaşmasında yalnız bu proseslər başa çatandan və qarşıdurmanın kəskinliyi azaldandan sonra Dağlıq Qarabağın erməni və azərbaycanlı icmalarının bərabər hüquqlu dialoqu çərçivəsində regionun gələcək statusunun müəyyən edilməsi üzrə siyasi-hüquqi proses başlanmalıdır və yalnız bu proses nəticəsində qəbul edilmiş qərarlar həm Ermənistanda, həm də Azərbaycanda legitim hesab edilə bilər.

Bu baxımdan, son dərəcə vacib hesab edirik ki, həmsədrlər müvafiq təhlükəsizlik tədbirləri görülməsi müqabilində Qarabağ ətrafındakı işğal olunmuş ərazilərin qeyd-şərtsiz qaytarılmasının zəruriliyini rəs-

mən etiraf etsinlər. Yeri gəlmişkən, bu məsələ ATƏT də daxil olmaqla bir sıra beynəlxalq təşkilatların qərarlarında öz əksini tapıb. Bu aşkar faktın ABŞ, Rusiya və Fransa tərəfindən birgə tanınması Ermənistan tərəfindən qeyri-konstruktiv maneərlər məkanını xeyli məhdudlaşdırır və heç şübhəsiz, danışıqlar prosesinin intensivləşməsinə şərait yaradardır.

Bununla əlaqədar, qanuni bir sual yaranır: beynəlxalq vasitəçilər nəyə görə bir tərəfdən, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır və onun sərhədlərinin toxunulmazlığını dəstəkləyir, amma digər tərəfdən, Ermənistan barəsində heç bir təsirli tədbir görmür, yalnız bunu bəyan edirlər ki, Azərbaycan və Ermənistan müstəqil surətdə qarşılıqlı məqbul kompromislərə nail olacağı halda beynəlxalq vasitəçilər münaqişənin dinc yolla nizamlanmasının qarantları olmağa hazırdırlar. Bəzi ekspertlər bu suala cavab verməyə çalışaraq ATƏT-də (bu gün həmin münaqişənin nizamlanması üçün mandata malik olan yeganə beynəlxalq təşkilatda) qərarlar qəbul edilməsinin konsensus xarakterinə istinad edirlər, bu isə münaqişənin nizamlanmasına qarşıdurma vəziyyətində olan tərəflərə vasitəçilərin "qəbul etməyə" cəhd göstərmə biləcəyi vahid yanaşma hazırlanmasını faktiki olaraq qeyri-mümkün edir.

Lakin qeyd etmək lazımdır ki, ATƏT-in çətinlikləri qərarlar qəbul edilməsinin konsensus xarakterindən daha çox, Helsinki Yekun Aktının və ATƏT-in digər əsas sənədlərinin müddəalarının şərh məsələlərində aparıcı aktorların qarşılıqlı anlaşmaya nail ola bilməməsi ilə bağlıdır. Məsələn, Müdriklər Qrupunun Ukrayna böhranı haqqında aralıq məruzəsində qeyd edilir ki, ATƏT-in üzvü olan ölkələrin orada baş verən hadisələr haqqında ziddiyyətli təsvirləri təhlükəsizliyin bölünməzliyi ideyasını sarsıdır, təhlükəsizlik və əməkdaşlıq məsələlərində konsensusun olmaması ATƏT-i bir təşkilat kimi zəiflədir. 33 Təəssüflə qeyd etməliyik ki, Avropa dövlətləri ərazi bütövlüyünün prioritetinə birmənalı şəkildə riayət olunmasının zəruriliyini qəbul etmək üçün Ukrayna hadisələrini gözleməli olub.

Digər tərəfdən, məhz Qərb ölkələrinin, ilk növbədə, ABŞ-in mövqeyi "Kosovodan sonrakı dünya"nın yaranmasına imkan verib, burada "ikili standartlar" faktiki olaraq, istisna deyil, beynəlxalq münasibətlərin əsas qaydasına çevrilib. Mən post-sovet məkanında münaqişələrə münasibətdə ərazi bütövlüyü prinsipinin tətbiq edilməsi kontekstində Qərbin ikili mövqeyi barədə yazmışam. 34 Bəzi Avropa ölkələrində, xüsusən İspaniyanın Kataloniya bölgəsindəki hadisələrdən sonra təcavüzkar etnik separatizm təzahürləri ilə bağlı təhlükəni yaxşı başa düşürlər, "Qərb dövlətləri dünya miqyaslı məsələlərdə hüququn aliliyini "siyasi məqsəduyğunluqdan asılı olaraq müəyyən edilən və ikili standartlar nümunəsi olan qaydalara əsaslanan hansısa "nizam" ilə əvəz etməyə çalışırlar". ABŞ Prezidenti D.Trampın Suriyanın beynəlxalq aləmdə tanınmış ərazisinin bir hissəsi olan Colan təpələri üzərində İsrailin suverenliyini birtərəfli şəkildə tanımaq qərarı bu cür yanaşmaya parlaq nümunə ola bilər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

Heç də təsadüfi deyil ki, D.Trampın bir çox ölkələr tərəfindən pislənmiş bu qərarını Ermənistan da beynəlxalq münasibətlərdə sərhədlərin toxunulmazlığı və bütövlüyü prinsipinin "yerində yaranmış vəziyyət və yerində baş vermiş fakt" prinsipi ilə əvəz edilməsi prosesinin başlanğıcı kimi qiymətləndiriblər. Qeyd edək ki, ermənilər tərəfindən Dağlıq Qarabağın statusunun müəyyənləşdirilməsi zamanı ən əsas argument və Azərbaycan əsas təzyiq vasitəsi kimi bədnam "hərbi-siyasi realiaqlar" (yəni, işğal edilmiş ərazilər) amilindən istifadə etmək cəhdi atəşkəs rejimi haqqında sazişin imzalanmasından dərhal sonra başlayıb.

Ədalət naminə qeyd edilməlidir ki, bu təzyiqə baxmayaraq, qondarma "ikinci erməni dövləti"nin beynəlxalq miqyasda tanınması haqqında məsələ heç vaxt praktiki müstəvidə qoyulmayıb. Bir məsələni anlamaq olmur: əgər Ermənistan özü Dağlıq Qarabağın müstəqilliyini tanımağa cəsarət etmirsə, beynəlxalq birlik isə bunun heç vaxt baş verməyəcəyini çoxsaylı qətnamələr vasitəsilə birmənalı şəkildə göstərir, onda hansı tanıma haqqında söhbət gedə bilər! Təsədüfi deyil ki, Paşinyanın şəxsində yeni erməni dövləti bunu başa düşərək uydurma bəhanələrlə qondarma rejimin nümayəndələrini danışıqlar prosesinə cəlb etməyə çalışır.

Təəssüf ki, erməni tərəfi danışıqlar prosesinin artıq uzun illər "hər şey, yaxud heç nə" prinsipinə əsaslanmasından istifadə edərək, nizamlamanın mahiyyətini faktiki olaraq Dağlıq Qarabağın gələcək statusunun müəyyən edilməsindən, özü də Azərbaycanın tərkibin-

dən kənarında müəyyən olunmasından ibarət hesab edir. Bununla belə, Ermənistanın istinad etdiyi xalqların öz müqəddəratını təyin etmək hüququ özbaşınalıq və sərhədləri öz istədiyi kimi dəyişdirmək hüququ demək deyildir. Əks təqdirdə, dünyada milli azlıqlar olmazdı, çünki onların hamısı, hətta ən azsaylı olanları da öz müqəddəratını təyin etmək hüququndan istifadə edər, özlerini dünya birliyinin müstəqil subyektləri elan edər və beynəlxalq miqyasda tanınmalarını istəyirdilər. Ermənistan bununla barışmalı olacaq ki, Dağlıq Qarabağın erməni əhalisi kimi milli azlıqların öz müqəddəratını təyin etməsi yalnız beynəlxalq hüquq çərçivəsində və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü nəzərə alınmaqla mümkündür.

Əlavə edək ki, Dağlıq Qarabağ ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri tərəfindən də Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi kimi tanınıb. Onlar öz bəyannatlarında Xankəndinin erməni adı ilə yanaşı, tarixi adından da istifadə edir, təkcə Dağlıq Qarabağın erməni icmasının faktiki liderləri ilə deyil, həm də Azərbaycan icmasının rəhbərləri ilə görüşlər keçirir və Azərbaycan ərazisindən regiona səfərlərini "sərhədin deyil, qoşunların təmas xəttinin keçilməsi" adlandıırırlar. BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrində Dağlıq Qarabağ "Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ regionu" kimi göstərilir. Başqa beynəlxalq təşkilatların sənədlərində də analogi ifadələrə rast gəlmək olar.

Vahid Ömərov,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə dokтору,
dosent

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

5 may

Son səhifə

**Alimlər açıqladı: 2030-cu
ildə müsəlmanlar 36 gün
oruc tutacaq**

2030-cu ildə müsəlmanlar 36 gün oruc tutacaq. "Al-Mərsəd" in məlumatına görə, Səudiyyə Ərəbistanının Əl-Qasim Universitetində iqlim elmləri professoru Abdullah əl-Musand astronomik proqnozlara əsasən belə bir iddia ilə çıxış edib. Onun "Twitter" hesabındapaylaşdığı şərh-dən belə məlum olur ki, Ramazan ayı 2030-cu ildə iki dəfə başlayacaq: yanvarın 5-də və dekabrın 26-da. O, bunun səbəbi kimi hicri-qəməri təqvimin Güneş təqvimindən 11 gün daha qısa olması ilə izah edib.

"2030-cu ildə Ramazan ayı iki dəfə başlayacaq. Birinci dəfə hicri-qəməri təqvimini ilə 1451-ci ildir ki, bu da miladi təqvimlə 2030-cu ilin yanvarın 5-nə düşür. Elə həmin il dekabrın 25-də hicri-qəməri təqvimini ilə növbəti Ramazan ayı başlayacaq. Beləliklə, altı gün oruc tutulacaq. 1452-ci ilin Ramazan ayının davamı miladi təqvimlə 2031-ci ildə olacaq". /oxu.az

**Neymar "Barselona"ya görə 100
milyon avrodan imtina etdi!**

Fransanın PSJ futbol klubunun braziliyalı futbolçusu Neymar "Barselona"ya keçmək üçün maaşının azaldılmasına hazırdır. Bu barədə "Mundo Deportivo" məlumat yayıb. Bildirilib ki, braziliyalı hücumçu Kataloniya klubuna transferini sürətləndirmək üçün PSJ-nin yaxşılaşdırılmış şərtlərlə - 100 milyon avro mükafatla yeni müqavilə təklifini rədd edib.

Qeyd olunub ki, 28 yaşlı oyunçu "Barsa"ya qayıtmaq üçün maaşının 50 faizində imtina etməyə hazırdır. Nəşr yazıb ki, PSJ müqavilənin müddətini uzatmaq istəməyən Neymarın qiymətini aşağı sala bilər. Qeyd edək ki, Neymarın Paris təmsilçisi ilə müqaviləsi 2022-ci ilin yayında başa çatır.

**"2025-ci ildə
"Qızıl top"u Messi
qazanacaq"**

**Ronaldo anasına 100 min
avroluq "Mercedes GLC
Kupe" bağışlayıb**

"Yuventus"un futbolçusu Kristiano Ronaldo anası Dolores Aveyraya avtomobil hədiyyə edib. SİA xəbər verir ki, portuqaliyalı hücumçu analar günü münasibətilə anasına dəyəri 100 min avroya yaxın olan "Mercedes GLC Kupe" bağışlayıb. Aveyraya avtobillə şəklini şəxsi İntaqram səhifəsində paylaşaraq övladlarına təşəkkür edib.

"Borussiya"nın futbolçusu Erlinq Holand Kristiano Ronaldo və Lionel Messi arasındakı rəqabətdən danışib. Qol.az ESPN-ə istinadən xəbər verir ki, o, kimin daha güclü olduğu ilə bağlı verilən suala belə cavab verib: "Messi, yoxsa Ronaldo? Düzünü desəm, bu suala cavab verə bilmərəm. 2025-ci ildə "Qızıl top"u kim qazanacaq? Messi!". Qeyd edək ki, 2025-ci ildə Messinin 38 yaşına tamam olacaq.

**İnsanlarda immunitet
zəifliyinin əsas səbəbi
açıqlandı**

Müasir insanların immunitetində zəiflik antibiotiklərin nəzarətsiz istifadəsi ilə əlaqədar ola bilər. "İzvestiya" nəşri yazır ki, allerqoloq-immunoloq Marina Apletayeva belə hesab edir. Həkim qeyd edir ki, son dövrlərdə insanlar orqanizmin immunbalansı pozulub. Xüsusən yeniyetmələr və gənclər tez-tez xəstələnməyə başlayıb, infeksiya xəstəlikləri uzun müddət və ağır keçirirlər. Yeni viruslarmeydana gələndə isə bəzən onların öhdəsindən gələ bilmir. Mütəxəssis əmindir ki, immunsistemi zəiflədən əsas amil antibiotiklərin qəbuludur. A.Apletayeva xatırladığı ki, antibiotiklər virusları məhv etmir və bu vasitədən, sadəcə, virusla bağlı xəstəliyin ağırlaşması halında bakterial infeksiyaları müalicə etmək üçün istifadə olunur.

**Məşhur müğənninin
unutqanlıığı başına
bəla oldu**

ABŞ-in pop ulduzu Britni Spirsinin evinin idman zalında yanğın çıxıb. "Haber Global"ın məlumatına görə, bu barədə məşhur müğənni sosial şəbəkə hesabında bildirib. Bir qədər əvvəl rəqs edərkən ayağı sınıyan pop ulduz başına gəlmiş növbəti bədbəxt hadisədən danışib. Hadisənin təxminən altı ay əvvəl baş verdiyini bildiren B.Spirs məşqdən sonra zaldakı şamlardan birini söndürməyi unudub. Nəticədə yanğın başlayıb. Xəbərdarlıq signalı vaxtında işə düşdüyü üçün heç kim xəsarət almayıb. Lakin idman zalındakı bir neçə alətdən başqa demək olar ki, hər şey yanıb.

Telefon oğrusu tutuldu

Nəsimi rayonu ərazisində avtomobildən mobil telefon oğurlamaqda şübhəli bilinən E.Osmannov saxlanılıb. Daxili İşlər Nazirliyindən SİA-ya verilən xəbərə görə, Nəsimi RPI 19-cu PŞ əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində mayın 2-də rayon ərazisində "Renault" markalı avtomobildən 300 manat dəyərində mobil telefon oğurlamaqda şübhəli bilinən Bakı şəhər sakini E.Osmannov saxlanılıb.

Baş redaktor:

Bəhrüz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

**Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.**

Şəhadətnamə: № 022492

http://www.ses-news.az

http://www.sesqazeti.az

E-mail: ses@sia.az

Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

**Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.**

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yayılır, səhifələnilir.

"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur

Qəzetdə AzərTAC, SİA və AZADINFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 4600